

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Statistická analýza výsledků zahraničního obchodu
České republiky se Spolkovou republikou Německo a
jeho očekávaný vývoj**

Bc. Veronika Krullová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Veronika Krullová

Provoz a ekonomika

Název práce

Statistická analýza výsledků zahraničního obchodu České republiky se Spolkovou republikou Německo a jeho očekávaný vývoj

Název anglicky

Statistical analysis of the Czech Republic foreign trade results with the Federal Republic of Germany and its expected development

Cíle práce

Cílem práce je statistická analýza vývoje a výsledků zahraničního obchodu ČR se Spolkovou republikou Německo a hledání relevantních, ekonomických, legislativních a sociálních faktorů, které na tyto skutečnosti působí. Na základě provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj zahraničního obchodu ČR, zejména ve vztahu ke Spolkové republice Německo.

Metodika

Vytvořená databáze bude statisticky vyhodnocena pomocí metod z oblasti časových řad, indexní analýzy, případně z oblasti analýzy závislosti kvalitativních znaků. Podkladové údaje budou čerpány převážně z databáze Českého statistického úřadu, z Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a ministerstva zahraničních věcí ČR.

Harmonogram:

Studium odborné literatury a odborných textů: 03/2016-09/2016

Předložení konečné podoby literární rešerše: 10/2016

Výběr a zpracování dat: 08/2016-01/2017

Předložení konečné podoby diplomové práce: 02/2017

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Zahraníční obchod, dovoz, vývoz, obrat, saldo, hrubý domácí produkt, komodity, odvětví, časová řada, prognóza

Doporučené zdroje informací

- ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva a Božena PLCHOVÁ. *Zahraníční obchod*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2004, 263 s. ISBN 978-80-7265-1
- HINDLS, R. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-16-9.
- NEŠVERA, Václav, KUBIŠTA, Václav. *Postavení České republiky v mezinárodním obchodě*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. 49s. ISBN 80-245-0168-6.
- PEPRNÝ, A., STEJSKAL, L., *Mezinárodní obchod*. Brno: Mendelova univerzita, 2011. ISBN 978-80-7375-541-6
- PLCHOVÁ, B. a kol.: *Zahraníční ekonomické vztahy České republiky*. 3. upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1285-3
- SAMUELSON, P., NORDHAUS, W. D., *Ekonomie*, 18. vydání. Praha: NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3
- SEMANOVÁ, Jiřina. *Zahraníční obchod České republiky se státy Evropské unie*. Praha: Český statistický úřad, 2007. 24s. ISBN 978-80-250-1591-9.
- SVATOŠOVÁ Libuše, KÁBA Bohumil, *Statické metody II*, 1. vydání, 1. dotisk. Praha: ČZU PEF, 2008. 105 s ISBN 978-80-213-1736-9
- ŠRÉDL, Karel *Mezinárodní ekonomie: vybrané texty a příklady*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2009, 150 s, ISBN 978-80-87197-18-9.
- WYPLOSZ, C. – BALDWIN, R E. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 01. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Statistická analýza výsledků zahraničního obchodu České republiky se Spolkovou republikou Německo a jeho očekávaný vývoj" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 3. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní doc. Ing. Marii Prášilové, CSc., za odborné vedení, cenné rady, ochotu a vstřícnost při zpracování diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala všem organizacím, především Českému statistickému úřadu, Ministerstvu průmyslu a obchodu a Ministerstvu zahraničních věcí za poskytnutí veškerých materiálů, které byly klíčové pro zpracování diplomové práce.

Statistická analýza výsledků zahraničního obchodu České republiky se Spolkovou republikou Německo a jeho očekávaný vývoj

Souhrn

Diplomová práce se zabývá statistickou analýzou vývoje a výsledků zahraničního obchodu České republiky se Spolkovou republikou Německo v letech 2002 – 2015 a hledáním všech relevantních, ekonomických, legislativních a sociálních faktorů, které na tyto skutečnosti působí. Práce je rozdělena na teoretická východiska a na analytickou část. Analytická část práce vychází ze zpracovaných údajů o zahraničním obchodu České republiky s Německem před vstupem a po vstupu do EU a ze současných vztahů těchto států. V praktické části je provedena statistická analýza zahraničního obchodu ČR a ekonomických ukazatelů SRN, kterými jsou míra inflace, míra nezaměstnanosti a HDP pomocí elementárních charakteristik časových řad. Práce je dále zaměřena zejména na analýzu dynamiky vývoje zahraničního obchodu ČR se SRN a na vývoj komoditní struktury, kde jsou podrobně analyzovány nejvýznamnější komodity zahraničního obchodu. Na základě analýz časových řad je provedeno vyrovnání časové řady trendových funkcí a prognózování budoucího vývoje exportu a importu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. V závěru práce jsou poté naformulovány perspektivy a doporučení pro budoucí rozvoj zahraničního obchodu ČR s Německem.

Klíčová slova: zahraniční obchod, dovoz, vývoz, obrat, saldo, hrubý domácí produkt, komodity, odvětví, časová řada, prognóza

Statistical analysis of the Czech Republic foreign trade results with the Federal Republic of Germany and its expected development

Summary

The Diploma thesis deals with statistical analysis of the Czech Republic foreign trade results with the Federal Republic of Germany between years 2002 – 2015 and researches into all the relevant, economic, legal and social factors which influence these results. The thesis is divided into theoretical and analytical part. The analytical part is based on processed dates on foreign trade with Germany, before and after the accession of the Czech Republic to the European Union, and from the present relations of these countries. In the practical part is performed statistical analysis of the Czech foreign trade and economic indicators of Germany, which are the inflation rate, unemployment and gross domestic product with the use of time series elementary characteristics. Further the thesis is focused on the analysis of the development dynamics Czech foreign trade with Germany and the development of commodity structures, where are analyse in detail the most important commodities of foreign trade. Based on the time-series analysis equalizing time series of suitable trend function and forecast of the future development of export and import between the Czech Republic and the Federal Republic of Germany are performed. In the conclusion the thesis formulates perspectives and recommendations to the future favourable development of foreign trade, together.

Keywords: foreign trade, import, export, turnover, balance, gross domestic product, commodity, industry, time series, prognosis

Obsah

1 Úvod	- 13 -
2 Cíl práce a metodika	- 15 -
2.1 Cíl práce	- 15 -
2.2 Metodika	- 15 -
2. 2. 1 Časové řady	- 15 -
3 Teoretická východiska	- 21 -
3.1 Charakteristika zahraničního obchodu	- 21 -
3.1.1 Definice zahraničního obchodu	- 21 -
3.1.2 Funkce a význam zahraničního obchodu	- 22 -
3.2 Mezinárodní obchodní závazkové vztahy	- 24 -
3.2.1 Mezinárodní smlouvy	- 24 -
3.2.2 Právní úprava mezinárodních obchodních vztahů v ČR	- 25 -
3.2.3 Obchodní operace	- 26 -
3.3 Rozhodování o vstupu na zahraniční trhy	- 27 -
3.4 Zahraničně obchodní politika	- 29 -
3.4.1 Nástroje zahraničně obchodní politiky	- 29 -
3.5 Platební bilance a měnový kurz	- 32 -
3.5.1 Platební bilance	- 32 -
3.5.2 Měnový kurz	- 35 -
3.6 Mezinárodní instituce v zahraničním obchodě	- 36 -
3.7 Statistika zahraničního obchodu	- 38 -
3.7.1 Komoditní a teritoriální struktura zahraničního obchodu	- 39 -
3.8 Jednotný trh Evropského společenství	- 40 -
4 Charakteristika zahraničního obchodu ČR	- 42 -
4.1 Zahraniční obchod ČR před vstupem do EU	- 42 -
4.2 Zahraniční obchod ČR po vstupu do EU	- 43 -
4.3 Současný zahraniční obchod ČR	- 44 -
4.4 Vztahy ČR se Spolkovou republikou Německo	- 46 -
5 Výsledky provedených analýz	- 48 -
5.1 Analýza vývoje zahraničního obchodu ČR	- 48 -
5.1.1 Vývoj obratu zahraničního obchodu ČR	- 48 -
5.1.2 Vývoj dovozu a vývozu zahraničního obchodu ČR	- 50 -
5.1.3 Komoditní struktura vývozu a dovozu ČR	- 51 -

5. 2 Ekonomická charakteristika SRN	- 57 -
5. 2. 1 Makroekonomické ukazatele SRN	- 57 -
5. 2. 2 Zahraniční obchod Německa	- 63 -
5. 3 Analýza výsledků zahraničního obchodu České republiky s Německem	- 64 -
5. 3. 1 Pozice Německa na celkovém zahraničním obchodu ČR	- 65 -
5. 3. 2 Obrat zahraničního obchodu České republiky s Německem.....	- 67 -
5. 3. 3 Vývoz a dovoz mezi Českou republikou a Německem.....	- 69 -
5. 3. 3 Obchodní bilance se Spolkovou republikou Německo	- 75 -
5. 3. 5 Komoditní struktura českého vývozu do Německa.....	- 76 -
5. 3. 6 Komoditní struktura německého dovozu do České republiky	- 81 -
5. 4 Prognóza budoucího vývoje zahraničního obchodu ČR se SRN.....	- 87 -
5. 4. 1 Odhad vývozu z ČR do SRN.....	- 87 -
5. 4. 2 Odhad dovozu ze SRN do ČR.....	- 90 -
5. 5 Perspektivy zahraničního obchodu ČR se SRN a návrhy pro jeho další rozvoj..	- 94 -
6 Závěr	- 97 -
7 Seznam použitých zdrojů	- 101 -
8 Přílohy.....	- 107 -

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj salda obchodní bilance ČR v letech 2002 – 2015, (v mld. Kč).....	- 46 -
Graf č. 2: Vývoj dovozu a vývozu České republiky (v mil. Kč).....	- 51 -
Graf č. 3: Struktura vývozu ČR podle zbožových skupin SITC (v mld. Kč).....	- 54 -
Graf č. 4: Struktura dovozu ČR podle zbožových skupin SITC (v mld. Kč).....	- 56 -
Graf č. 5: Vývoj nezaměstnanosti ve SRN v porovnání s ČR v letech 2002 – 2015 (v %)	- 60 -
Graf č. 6: Vývoj míry inflace SRP v porovnání s ČR v letech 2002 – 2015 (v %).....	- 62 -
Graf č. 7: Pozice Německa na celkovém vývozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %).....	- 65 -
Graf č. 8: Pozice Německa na celkovém dovozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %).....	- 67 -
Graf č. 9: Meziroční změny vývozu ČR v porovnání se změnami do SRN (v %).....	- 71 -
Graf č. 10: Meziroční změny dovozu do ČR v porovnání se změnami ze SRN (v %) .	- 74 -
Graf č. 11: Obchodní bilance se SRN v porovnání s bilancí ČR (v mld. Kč).....	- 75 -
Graf č. 12: Průběh časové řady vývozu ČR do SRN s předpovězenými hodnotami na roky 2016, 2017 a 2018 (v mld. Kč) v porovnání s trendovou funkcí.....	- 89 -
Graf č. 13: Průběh časové řady dovozu ze SRN do ČR s předpověďmi na roky 2016 – 2018, (v mld. Kč) v porovnání s trendovou funkcí.....	- 92 -

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vývoj obratu zahraničního obchodu ČR (v mld. Kč).....	- 49 -
Tabulka č. 2: Druhé absol. difference a podíly u komoditní struktury vývozu ČR (v mld. Kč)	- 53 -
Tabulka č. 3: Druhé absol. difference a podíly u komoditní struktury dovozu ČR (v mld. Kč)	- 55 -
Tabulka č. 4: Vývoj HDP Německa v tržních cenách (v mld. EUR).....	- 58 -
Tabulka č. 5: Vývoj zahraničního obchodu Německa (v mld. EUR).....	- 63 -
Tabulka č. 6: Obrat ČR se SRN v porovnání s obratem ČR (v mld. Kč, v %).....	- 68 -
Tabulka č. 7: Vývoz České republiky do Německa (v mld. Kč).....	- 70 -
Tabulka č. 8: Dovoz z Německa do České republiky (v mld. Kč).....	- 73 -
Tabulka č. 9: Komoditní struktura vývozu do SRN podle zbožových tříd SITC (v mld. Kč)	- 77 -

Tabulka č. 10: Postavení vývozu tříd SITC do SRN na celkovém vývozu ČR jednotlivých tříd SITC (v %)	- 78 -
Tabulka č. 11: Vývoz významných oddílů tříd SITC z ČR do Německa v letech 2002 a 2015 (v mld. Kč)	- 79 -
Tabulka č. 12: Vývoz významných podskupin tříd SITC z ČR do Německa v roce 2015....	- 80 -
Tabulka č. 13: Komoditní struktura dovozu ze SRN podle zbožíových tříd SITC (v mld. Kč)	- 82 -
Tabulka č. 14: Postavení dovozu tříd SITC do SRN na celkovém dovozu ČR jednotlivých tříd SITC (v %)	- 83 -
Tabulka č. 15: Dovoz významných oddílů tříd SITC ze SRN do ČR v letech 2002 a 2015 (v mld. Kč)	- 85 -
Tabulka č. 16: Dovoz významných podskupin tříd SITC z ČR do Německa v roce 2015....	- 86 -
Tabulka č. 17: Trendové funkce vývoje vývozu ČR do SRN	- 88 -
Tabulka č. 18: Analýza rozptylu pro model vývozu ČR do SRN	- 88 -
Tabulka č. 19: Bodová a intervalová předpověď vývozu z ČR do SRN (v mld. Kč)...	- 88 -
Tabulka č. 20: Trendové funkce vývoje dovozu ze SRN do ČR	- 91 -
Tabulka č. 21: Analýza rozptylu pro model dovozu ze SRN do ČR	- 91 -
Tabulka č. 22: Bodová a intervalová předpověď dovozu ze SRN do ČR (v mld. Kč).	- 91 -

Seznam zkratek

ASEAN – Association of South East Asian Nations (sdružení národů jihovýchodní Asie)

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EHS – Evropské hospodářské společenství

ES – Evropské společenství

ESVO – Evropské sdružení volného obchodu

EU – Evropská unie

GATT – General Agreement on Tariffs and Trade (všeobecná dohoda o clech a obchodu)

HDP – Hrubý domácí produkt

ICC – International Chamber of Commerce (Mezinárodní obchodní komora)

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

NAFTA – North American Free Trade Agreement (Severoamerická zóna volného obchodu)

OECD – Organisation for Economic Co-Operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)

OSN – Organizace spojených národů

SITC – Standard international Trade Classification

TTIP – The Transatlantic Trade and Investment Partnership (Transatlantická dohoda o obchodu a investicích)

WTO – Světová obchodní organizace

ZO – Zahraniční obchod

1 Úvod

Pod pojmem zahraniční obchod si lze představit směnu zboží a služeb, která se uskutečňuje přes hranice jednotlivých zemí nebo států. Tímto faktorem jsou utvářeny zahraničně obchodní vztahy, které tvoří základ mezinárodní ekonomické spolupráce, která plní velmi významnou funkci u menších států světa, kam se řadí i Česká republika. Většina světových ekonomik je v dnešní době otevřená a mezi jednotlivými zeměmi existují těsné mezinárodní vazby, které se stávají stále významnějšími v oblasti obchodu. Zahraniční obchod České republiky je přímo závislý na finanční a ekonomické situaci ve světě, ale je také důsledkem důležitých historických událostí státu. Česká republika je spíše malá země s relativně omezeným množstvím zdrojů a též omezenou velikostí trhu, proto je pro ni důležitá především samotná míra otevřenosti ekonomiky vůči zahraničním zemím. Již od přelomu 19. a 20. století patřila Česká republika k velice rozvinutým ekonomikám především v průmyslovém odvětví. V roce 1928 se Československá republika podílela na celosvětové průmyslové výrobě a zaujímala tak 10. místo na světě. Avšak s příchodem celosvětové hospodářské krize se propadl v tomto roce i zahraniční obchod.

Největší a zásadní změnou pro celý zahraniční obchod byl vstup České republiky v roce 2004 do Evropské unie. Zahraniční obchod České republiky se začal dělit na dvě základní větve, a to na obchod se členskými zeměmi, tedy vnitrounijní a obchod se státy mimo Evropskou unii, respektive se třetími zeměmi. Vstupem do Evropské unie Česká republika přijala společnou obchodní politiku a stala se smluvní stranou všech dosud uzavřených mezinárodních dohod EU a dalších partnerů. Zároveň došlo k odstranění cel a množstevních omezení mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie a začal se používat společný celní sazebník Evropské unie. Česká republika získala také pevné postavení jako člen v mnoha mezinárodních Evropských institucích, kde prosazuje své zájmy a zájmy státu ve světě a stejně jako ostatní členské státy je zastoupena Evropskou komisí.

Celý zahraniční obchod v této době zesílil a znamenal tak nejvýznamnější hospodářský důsledek vstupu do Evropské unie. Evropská unie se tak řadí mezi nejvýznamnější obchodní partnery České republiky. Dalším velice významným obchodním partnerem je bezpochyby Spolková republika Německo, na kterém je Česká republika svým zahraničním obchodem závislá.

Vývoj české ekonomiky a celého zahraničního obchodu je silně závislý na vývoji a výsledcích hrubého domácího produktu Německa. Tato vysoká koncentrace českých vývozu a jasná teritoriální orientace činí Českou republiku velice zranitelnou vůči výkyvům na německých trzích. V tomto případě je nutné rozlišovat mezi exporty, které obstarávají firmy se sídlem v České republice a exporty ve vlastní výrobě, které je velmi důležité podporovat. Stabilizace jejich pozice na německém trhu je jedním z prvotních cílů české podpory exportu.

Problematikou zahraničního obchodu se v současné době zabývá mnoho známých autorů, kteří se zaměřují na synonyma ke slovu zahraniční obchod, mezi které patří také mezinárodní obchod či světový obchod. Všechny tyto pojmy jsou často spojovány s procesem globalizace, která prohlubuje integraci či spojení jednotlivých ekonomik států celého světa na globální úrovni. Analýza celého zahraničního obchodu je v současnosti jedním z nejdiskutovanějších témat celého světa, jelikož ekonomiky jednotlivých států světa jsou dnes propojeny čím dále více, než tomu bylo v minulosti a souvisí s tím mnoho problémů, které se musí neodkladně řešit, protože to může mít vliv nejen na samotný stát, ale i na celý svět.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je statistická analýza vývoje a výsledků zahraničního obchodu České republiky se Spolkovou republikou Německo v letech 2002 – 2015 a hledání relevantních, ekonomických, legislativních a sociálních faktorů, které na tyto skutečnosti působí. Analyzovány jsou výsledky v oblasti zahraničního obchodu ČR a ekonomické ukazatelé SRN s důrazem na zahraniční obchod České republiky s Německem. Nedílnou součástí výsledků je odhad budoucího vývoje zahraničního obchodu mezi těmito státy a formulování návrhů a doporučení pro další rozvoj zahraničního obchodu České republiky ve vztahu ke Spolkové republice Německo.

2.2 Metodika

V teoretické části práce bylo čerpáno především z odborné literatury, vztahující se k dané diplomové práci, která byla získána z Městské knihovny v Berouně a v knihovně České zemědělské univerzity a z příslušných zákonů, týkajících se této problematiky.

Podkladové údaje jsou získány z databáze Českého statistického úřadu, Německého statistického úřadu, Eurostatu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu. Při zpracování praktické části byly využity i jednotlivé výroční zprávy Ministerstva zahraničních věcí ČR pro příslušné roky a statistické metody z oblasti časových řad a elementární charakteristiky časových řad.

2.2.1 Časové řady

Časovou řadou se rozumí posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování, která jsou uspořádána z hlediska času ve směru od minulosti do přítomnosti. Analýzou a dle potřeby případně i prognózou časových řad se pak rozumí soubor metod, které slouží k popisu těchto řad a případně k předvídání jejich budoucího chování. Praktické zkušenosti ukazují, že modely časových řad jsou velmi vhodné pro veličiny, na které má vliv mnoho faktorů obtížně pochopitelných, respektive tedy nekontrolovatelných a nepostižitelných. [8], [21]

Elementární charakteristiky časových řad

Elementární charakteristiky časových řad slouží pro charakterizování dynamiky vývoje časových řad, tzn. pro zkoumání rychlosti změn hodnot sledovaného ukazatele v závislosti na čase. Slouží tak pro získání představy o charakteru procesu, který daná časová řada reprezentuje. [8], [21]

V této diplomové práci byly využity následující elementární charakteristiky:

- **První absolutní diference** – charakterizuje absolutní přírůstky nebo úbytky zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku t (období) proti okamžiku $t-1$ (období) bezprostředně předcházejícímu. Jde o rozdíl po sobě jdoucích členů řady. Prvních absolutních diferencí je celkem $n - 1$. [21]

$$dy_t = y_t - y_{t-1}, \quad t = 2, 3, \dots, n.$$

- **Druhá absolutní diference** – charakterizuje absolutní zrychlení nebo též zpomalení vývoje ve zkoumané časové řadě. Udávají tedy, o kolik byl následující přírůstek větší nebo menší než předcházející. Získáme je opět rozdílem dvou sousedních absolutních přírůstků prvních absolutních diferencí. [21]

$$d^{(2)}y_t = dy_t - dy_{t-1} = y_t - 2y_{t-1} + y_{t-2}, \quad t = 3, \dots, n.$$

- **Řetězový index (tempo růstu)** – charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v dané časové řadě. Nejčastěji je vyjadřován v procentuálních hodnotách. [8], [21]

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}, \quad t = 2, 3, \dots, n.$$

- **Bazický index** – charakterizuje, k jakým změnám dochází v časové řadě vzhledem k základnímu období (nejčastěji se jedná o první člen časové řady). [21]

$$k_t = \frac{y_t}{y_0}$$

- **Průměrný koeficient růstu** – charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě. Lze ho určit nejčastěji jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů k_t .

$$k_t = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} \cdot \frac{y_3}{y_2} \dots \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

Dekompozice časových řad

Analýza časových řad nejčastěji vychází z předpokladu, že uvažovaná časová řada (model) obsahuje tři základní složky:

Trend charakterizuje hlavní tendenci dlouhodobého vývoje hodnot analyzovaného ukazatele v čase. Tento trend může být rostoucí, klesající nebo zcela konstantní, kdy hodnoty ukazatele dané časové řady mohou v průběhu sledovaného období kolísat kolem určité, v podstatě neměnné úrovně. [8]

Periodické kolísání je důsledkem působení periodicky se opakujících faktorů na daný sledovaný jev a projevuje se periodickými výkyvy ukazatelů časové řady okolo trendu (hodnoty v časové řadě mohou střídavě růst nebo klesat). [21]

Podle délky jedné periody se poté rozlišuje:

- Cyklické kolísání je kolísání okolo trendu v důsledku dlouhodobého cyklického vývoje s délkou období delší než jeden rok.
- Sezónní kolísání je pravidelně se opakující odchylka od daného trendu.
- Krátkodobé kolísání jsou periodické výkyvy časové řady, které se opakují v rámci období kratšího než jeden rok. [21]

Náhodné kolísání je vyvoláno působením vedlejších faktorů náhodného charakteru. Projevuje se drobnými, nepravidelnými nebo zcela ojedinělými výkyvy časové řady, které není možné předvídat. [21]

Proces utváření hodnoty daného ukazatele v čase je možné vyjádřit pomocí následujícího ukazatele:

$$y_t = T_t + P_t + \xi_t \quad t = 1, 2, \dots, n.$$

kde T_t je trendová složka
 P_t je periodická složka
 ξ_t je náhodná (reziduální) složka

Jedná se o model aditivní. Vztah mezi jednotlivými složkami časové řady však může být také charakterizován vzájemným násobením těchto složek a tento vztah lze vyjádřit naopak multiplikatívním modelem: [21]

$$y_t = T_t \cdot P_t \cdot \zeta_t$$

Rozlišení aditivního modelu od multiplikatívního není zcela jednoduché. Určitým orientačním vodítkem může být grafická analýza hodnot časové řady. Zda-li periodická kolísání kolem trendu mají přibližně stálý relativní rozkmit, je na místě užít aditivního modelu. Pokud však velikost periodických kolísání je úměrná úrovni trendu, doporučuje se užít multiplikatívní model. [21]

Vyrovnaní časových řad

Úkolem modelování časových řad je vystižení základní tendence jejich vývoje. Trend se určuje metodami pro vyrovnaní časových řad. Jedná se o nahrazení časové řady empirických hodnot y_1, y_2, \dots, y_n řadou hodnot bez periodického a náhodného kolísání. Vyrovnaní časové řady lze realizovat řadou způsobů. V diplomové práci je provedeno vyrovnaní časové řady analytickým vyrovnaním, protože umožňuje analyzovat zákonitosti vývoje sledovaných veličin. [21]

Pro výběr správné funkce je důležité a podstatné zjistit, jaká funkce vystihuje nejvíce vývoj sledované veličiny v minulosti a znalost pravděpodobného budoucího vývoje. Vzhledem k vývoji vývozu a dovozu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo byly využity tři trendové funkce:

- **lineární** $Tt = a + bt,$
- **kvadratická** $Tt = a + bt + ct^2,$
- **exponenciální** $Tt = ab^t,$

kde Tt je trendová složka
 a, b, c jsou strukturální parametry funkce
 t je časová proměnná

Konkrétní trendová funkce, která poté posloužila k realizaci prognózy vývozu a dovozu komodit mezi Českou republikou a Německem, byla zvolena na základě **indexu determinace**:

$$I^2 = 1 - \frac{\sum_{t=1}^n (y_t - y_t')^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y})^2}, \quad 0 \leq I^2 \leq 1$$

kde \bar{y} je aritmetický průměr empirických hodnot časové řady y_1, \dots, y_n .

y_t je skutečná naměřená hodnota

y_t' je hodnota vyrovnaná, vypočtena z regresní funkce

Čím je hodnota indexu determinace bližší jedné, tím daný model lépe popisuje zkoumaný jev, proto za nejvhodnější podklad pro popis dynamiky časové řady budeme považovat tu trendovou funkci z daného seznamu funkcí, která vede k maximální hodnotě indexu determinace. Taková to funkce nejlépe a nejpřesněji vystihuje reálný vývoj zkoumaného jevu v minulosti a lze předpokládat, že podobným způsobem bude vystihovat i skutečnost, která v budoucnosti nastane. [21]

Kvalitu vyrovnání časové řady, je možné posuzovat i pomocí výpočtů jednotlivých chyb modelu. V diplomové práci byl proveden výpočet **střední absolutní procentuální chyby MAPE (Mean Absolute Percent Error)**. [8], [21]

$$MAPE = \frac{100}{n} \sum_t \left| \frac{y_t - y_t'}{y_t} \right|$$

kde n je počet členů časové řady

y_t je skutečná naměřená hodnota

y_t' je hodnota vyrovnaná, vypočtena z regresní funkce

Obecně dáváme přednost modelu s nejnižšími hodnotami, ale je důležité si uvědomit, že tento ukazatel nemá univerzální charakter, ale podává pouze dílčí informaci o kvalitě hodnoceného modelu. Hranicí použitelnosti je hodnota pohybující se v rozmezí 0 – 10 %.

MAPE < 5% *model je velmi kvalitní a přesný,*

5% < MAPE < 10% *model je ještě vhodný, ale méně kvalitní,*

MAPE > 10% *model je nevhodný, nekvalitní a nepřesný.* [8]

Na základě analýzy rozptylu bylo provedeno hodnocení celkové vhodnosti daného modelu, tedy statistické významnosti dané trendové funkce, kde se celkový rozptyl rozloží na rozptyly dílčí, které náleží příslušným jednotlivým vlivům, podle kterých jsou empirické údaje roztríděny. Statistika $Sr = \sum_{i=1}^n di^2$ se nazývá **reziduální součet čtverců**. Pomocí tohoto součtu lze pak stanovit **reziduální rozptyl**, který představuje bodový odhad rozptylu, a který udává, jak jsou hodnoty veličiny y rozptýleny kolem regresní funkce. [20]

Prognóza budoucího vývoje

Na základě regresní analýzy a určení nejvhodnější trendové funkce byla provedena předpověď budoucího vývoje časové řady statistickým prognózováním (tzv. extrapolací). Výsledkem předpovědi je bodový a intervalový odhad předpovědi s uvažovanou hladinou pravděpodobnosti alfa 0,05 pomocí programového softwaru STATISTICA 12.

- **Bodová předpověď** – je charakterizovaná jednou hodnotu pro jeden rok. Určí se dosazením předpovídané časové proměnné t do nejvhodnější zvolené funkce.
- **Intervalová předpověď** – vykazuje intervalové rozmezí či rozpětí (horní a dolní mez), ve kterém se hledaná hodnota s předem danou pravděpodobností nachází. [2], [8], [21]

3 Teoretická východiska

3.1 Charakteristika zahraničního obchodu

Zahraníční obchod je velice podstatný proces, protože výrazným způsobem napomáhá rozšiřovat spotřební možnosti jednotlivých zemí. Obchod umožňuje dané zemi spotřebovat více statků, než v případě uzavření hranic produktům z jiných zemí. Konkrétní specializací na odvětví se tak s relativně nejvyšší produktivitou může v každé zemi nakonec spotřebovat mnohem více, než by byla daná země schopna vyrobit. [17]

Základním předpokladem rozmachu zahraničního obchodu byl tak zejména rozvoj výrobních sil v jednotlivých etapách historie společnosti. To vedlo k rozšiřování, prohlubování a diverzifikování vnějších ekonomických vztahů, kdy první vědecké studie, které se týkaly zahraničního obchodu, byly vydány již v 18. století, a to ekonomem a filosofem Adamem Smithem. [7]

3.1.1 Definice zahraničního obchodu

Zahraníční obchod je historicky nejvýznamnější součástí vnějších ekonomických vztahů a též i dominantní součástí mezinárodní dělby práce většiny zemí světa. Zahraníční obchod lze tak definovat jako reálné a finanční hospodářské transakce, které se vztahují ke směně zboží a služeb a u kterých dochází k oddělení osob výrobce a spotřebitele v prostoru a v čase, a to v důsledku mezinárodní dělby práce k tvorbě trhu. [19], [23]

Zahraníční obchod probíhá v několika formách. Mezi tyto formy patří zejména export, import, reexport a reimport.

Export (Vývoz) představuje přechod zboží a služeb z domácí ekonomiky do zahraničí, případně tedy přes hranice státu do zahraničí. **Naopak import (Dovoz)** představuje přechod zboží a služeb ze zahraničí do domácí ekonomiky. Kombinace exportu a importu je **tzv. reexport**, kterým je dovoz zboží ze zahraničí s následným vývozem a reimport je též opakem reexportu, tedy vývoz zboží do zahraničí s následným dovozem. Je-li hodnota exportu vyšší než hodnota dovozu, tento rozdíl tvoří přírůstek HDP. [23]

3.1.2 Funkce a význam zahraničního obchodu

Funkce zahraničního obchodu mají řadu specifíků, a mohou mít pozitivní, ale i negativní dopad na jednotlivé země. Úloha Z. O. v národní ekonomice je velice významná především v malých nebo ekonomicky vyspělých zemích, které se vyznačují vyšším podílem zahraničního obchodu na HDP, tj. velkou mírou otevřenosti v obchodě. Míra otevřenosti každé země je dána podílem vývozních a dovozních toků na souhrnných agregátech ekonomické aktivity, například podíl vývozu zboží a služeb. Za vysokou míru otevřenosti v obchodě lze považovat podíl exportu nebo importu na HDP rovný nebo převyšující hodnotu 1/3. [5], [23]

Způsob fungování Z. O. nelze jednoznačně vymezit pro různé ekonomiky, protože každá země je velmi odlišná, a v každé zemi Z. O. probíhá zcela odlišně. Funkce Z. O. ovlivňuje například typ ekonomiky, ekonomická velikost a především ekonomická vyspělost země. Přesto zahraniční obchod plní několik obecně platných funkcí, mezi ně patří zejména, transformační funkce, transmisní funkce a funkce růstová. [5], [23]

1. Transformační funkce

Transformační funkce spočívá v utváření vnitřní ekonomické rovnováhy v okamžiku, kdy zahraniční obchod mění strukturu domácí produkce ve strukturu žádoucí z hlediska výrobního a spotřebního užití. Konkrétně se jedná o odlišné přírodní podmínky (např. prostor, surovinová základna, vodní a půdní zdroje...), ekonomické podmínky (např. pracovní síla, kapitál, technologie...) a účinnost těchto zdrojů ve výrobě. Zvýšení efektivity rozdělení domácích a zahraničních zdrojů díky působení této transformační funkce vede k růstu hospodářské vyspělosti země a k diferenciaci, tedy přerozdělení potřeb ve společnosti, což přispívá k prohloubení specializace ekonomiky. [5], [23]

2. Transmisní funkce

Transmisní funkce spočívá v přenosu informací, poznatků, kritérií a chování ekonomických celků. V důsledku tohoto přenosu informací (např. o nové kvalitě, nových parametrech, nových technologiích apod.) a stimulů z vnějšího prostředí do domácí ekonomiky přispívá ke zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti ekonomiky. Jedná se o přizpůsobování požadavkům náročnějších zahraničních trhů při exportu (vývozu) a o zvýšení konkurenčního tlaku na domácí firmy při importu (dovozu). [5], [23]

3. Růstová funkce

Růstová funkce souvisí s vytvářením specializačního profilu ekonomiky, a to zejména v relativně malých ekonomikách, ve kterých je struktura domácí ekonomiky výrazně ovlivněna exportní výkonností a konkurenceschopností výrobků dané země na zahraničních trzích. [5], [23]

Ostatní funkce, jako je funkce **parametrická a integrační** slouží k zapojení domácí ekonomiky do ekonomiky světové a určují její postavení ve světovém hospodářství. [5], [23]

Význam celého zahraničního obchodu v ekonomice každé země spočívá v jeho hodnocení podle několika hledisek, a to dle efektivnosti, proporcionality a demonstrativního efektu. [7], [19]

Hledisko efektivnosti je velice významné pro úsporu nákladů společenské práce na výrobu exportovaných výrobků. Jedná se tedy o snahu soustředit se v exportní politice na ty výrobky, kde může země dosáhnout maximálních úspor společenské práce. Na tyto produkty je poté soustředěn výzkum, vývoj, propagační úsilí a další jiné faktory. [7], [19]

Hledisko proporcionality souvisí se samostatností výroby v jednotlivých zemích. Existuje několik zemí, které nemají dostatečné výrobní podmínky k tomu, aby dosáhly plné soběstačnosti a pokryly tak svojí tuzemskou potřebu. Tyto země jsou účastníky mezinárodního obchodu právě proto, aby jejich domácí trh byl v nabídce proporcionalní, tedy úměrný a vykazoval efektivní znaky nasycenosti. Na druhé straně existují i země, které mají bohatou surovinovou základnu a jsou schopné pokrýt potřeby vlastní domácí průmyslové výroby. Mezi takové země patří zejména USA, Ruská federace, Čína, Indie, Brazílie a další. [7], [19]

Dle demonstrativního efektu, se každá země se svým exportním programem, který představuje určitou vizitku stavu a úrovně rozvoje ekonomiky dané země snaží o určitou demonstraci úrovně výrobních sil. Jedná se tedy o určitou demonstraci světového technického, designového, módního trendu, který může působit stimulačně na společenský a ekonomický pokrok. [7], [19]

Význam celého zahraničního obchodu lze spatřit také ve zjištění, že čím větší je vzájemná hospodářská provázanost dvou nebo více zemí, tím více jsou vztahy těchto zemí ekonomicky a politicky stabilizovanější. Což má za následek to, že mezinárodní obchodní spolupráce podporuje mírovou politiku a snižuje tak riziko možného konfliktu. Zahraniční obchod přispívá také ke zvýšení vzdělanosti. Obyvatele zemí, které jsou orientovány na vývoz, nutí zahraniční obchod k intenzivnímu studiu technických novinek, forem zahraniční spolupráce, jazyků nebo národních kulturních specifik. [7], [19]

3.2 Mezinárodní obchodní závazkové vztahy

V činnostech zahraničního obchodu dochází ke vzniku řady smluvních vztahů mezi fyzickými a právnickými osobami podobně jako při uzavírání obchodů v tuzemsku. Tyto smluvní vztahy přesahují hranice jednoho státu a jeho právní řád, přináší celou řadu specifik než obchodní činnosti mezi tuzemskými podnikateli. Mezi podstatná specifika smluvních vztahů v zahraničním obchodě, patří způsoby úpravy těchto vztahů a stanovení práva, kterým se tyto vztahy mají řídit. U vztahů, které vznikají v oblasti mezinárodního obchodního styku, není rozhodující státní příslušnost fyzických osob, které do těchto vztahů vstupují, ale jejich stálé bydliště. Naopak u právnických osob jejich sídlo. Závazkové právní poměry v mezinárodním obchodním styku jsou nejvýznamnější součástí právních poměrů, které představují předmět mezinárodního soukromého práva, protože v jejich rámci se uskutečňuje téměř veškerý mezinárodní obchod a mezinárodní obchodní spolupráce. Obchodní vztahy přesahují rámec jednoho státu. Nejčastěji zde vzniká tedy problém, jakým právem se bude daný obchodní vztah řídit, zdali tedy právem tuzemským nebo právem státu, kde má zahraniční osoba bydliště nebo své sídlo. [7]

3.2.1 Mezinárodní smlouvy

Mezinárodní smlouvy jsou jedním z hlavních pramenů mezinárodního práva a zakládají nebo ruší vzájemná práva a povinnosti všech smluvních stran jako subjektů, nejčastěji států. Mezinárodní smlouvy se v zahraničním obchodě dělí na dvoustranné (bilaterální) a mnohostranné (multilaterální).

Dvoustranné smlouvy řeší obchodní, politické a jiné vztahy a jsou uzavírány mezi dvěma účastníky právního vztahu a mezi tyto smlouvy patří zejména:

- a) obchodní smlouvy,
- b) obchodní dohody,
- c) platební dohody,
- d) protokoly o výměně zboží,
- e) dohody o vzájemné podpoře a ochraně investic,
- f) smlouvy o zamezení dvojího zdanění. [7]

Naopak mezi mnohostranné smlouvy (multilaterální), které bývají označovány obvykle též jako „úmluvy“ patří:

- a) smlouvy (úmluvy) upravující mezinárodní přepravu osob a zboží,
- b) celní úmluvy,
- c) smlouvy z oblasti rozhodčího řízení. [7]

Dále mezi mnohostranné smlouvy patří i velice důležité dohody, jedním z nich je dohoda GATT.

GATT

GATT je všeobecná dohoda o clech a obchodu, která byla podepsána jako první mnohostranná obchodní dohoda, se závaznými obchodně politickými pravidly. Stalo se tak protokolem o prozatímním provádění Všeobecné dohody o clech a obchodu, který byl sjednaný v Ženevě roku 1974 na druhém zasedání přípravného výboru OSN. Tuto dohodu podepsalo celkem 23 zemí s cílem prosazovat „volný obchod“. [5]

3.2.2 Právní úprava mezinárodních obchodních vztahů v ČR

Mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána a jsou vyhlášeny ve Sbírce zákonů, mají přednost před vnitrostátními právními předpisy. Po vstupu České republiky do Evropské unie je pro určení a stanovení rozhodného práva podstatná evropská úmluva EHS o právu použitelném pro smluvní zakázky z roku 1980. Ta byla převzata z německého práva a vyslovuje podmínky, které musí smluvní strany striktně dodržovat. [7]

Pro sjednocení právní úpravy mezinárodních obchodních vztahů mezi Českou republikou a Evropskou unií se doporučují tzv. vzorové formulářové smlouvy, které obsahují standardní smluvní ustanovení a při jejich uzavírání se doplňují konkrétní údaje smluvních partnerů a podmínky plnění. [7]

Formulářová smlouva a smluvní podmínky jsou pro smluvní strany závazné v okamžiku podepsání příslušné smlouvy, tedy konkrétně odkazem na jejich použití pro daný smluvní vztah. [19]

V mezinárodním obchodním styku jsou používány i různé vzorové texty jednotlivých smluvních typů, které účastníci obchodního styku využívají k sepsání konkrétní smlouvy. Těmito vzorovými texty jsou tzv. vzorové smlouvy. Na tvorbě těchto vzorových smluv se podílejí různé instituce např. komory, svazy podnikatelů nebo i různí významní odborníci z oblasti mezinárodního obchodu. [19]

Pro Českou republiku existuje celá řada imperativních a nutně použitelných předpisů, které tak vyplývají z jejího členství v EU. Česká republika musela ve své právní úpravě upravit ustanovení mezinárodního obchodu tak, aby byla v souladu s ustanoveními EU.

Naopak vnitrostátní právní předpisy si jednotlivé členské státy dotvářejí zcela sami, ve kterých se regulují obchodní a hospodářské vztahy v mezinárodním obchodním styku s nečlenskými zeměmi Evropské unie. České právní předpisy je možné tak rozdělit do tří základních skupin:

1. předpisy (normy), které upravují v zájmu státu obchodní a hospodářské styky (např. devizový zákon, živnostenský zákon, normy z oblasti správního a finančního práva)
2. normy, které upravují soukromoprávní vztahy (např. se může jednat o obchodní zákoník ve znění pozdějších úprav)
3. normy procesní (např. zákon o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku). [7]

3.2.3 Obchodní operace

Jednotlivé obchodní operace jsou uskutečňovány v rámci tržního prostředí mezi ekonomickými subjekty, a to jak ve vnitřních podmínkách, tak i v mezinárodních podmínkách. Je důležité zmínit, že obchodní operace úzce souvisejí s právní úpravou smluvních vztahů a jsou na nich přímo založeny. [7]

Každá obchodní operace v zahraničním obchodě má určitý specifický průběh, který bývá ovlivněn druhem zboží, charakterem příslušného trhu, zvolenou distribuční cestou, jeho právním a finančním postavením nebo také jeho komerčním jednáním. Celý průběh obchodních operací může být ovlivněn i nahodilými situacemi a událostmi, které jsou velice složitě předvídatelné a mohou tak nastat v různých fázích vývoje těchto obchodních operací. [3]

Obchodní operace mají velice podstatný vliv na etapy reprodukčního procesu. Mohou tak ovlivňovat předvýrobní etapu, která zahrnuje např. vědu, výzkum, vývoj, techniku apod., dále také výrobní strategii a taktiku subjektů a povýrobní etapu, která zahrnuje služby nebo finanční a devizové vztahy. [7]

Předmětem těchto obchodních operací mohou být hmotné i nehmotné výrobky a služby. Operace mohou být prováděny buď v tuzemsku, nebo v zahraničí. V tomto případě by se jednalo o vnitřní ekonomické vztahy. Dále se může jednat o obchodní operace s obchodními partnery. Mezi nejběžnější obchodní operace patří například licenční obchody, vědeckotechnická pomoc, licenční výroba, koprodukce, tradiční obchodní operace, netradiční obchodní operace, do kterých patří např. operace typu kompenzace, barter, reciprocity apod. Dalšími operacemi mohou být též reexporty, burzovní a aukční obchody, poradenství, propagační služby nebo také v neposlední řadě i leasing, faktoring a forfaiting. [3], [7]

3.3 Rozhodování o vstupu na zahraniční trhy

Rozhodování o tom, jakým způsobem vstoupí podniky na zahraniční trhy, jsou klíčovými strategickými rozhodnutími podnikatelských subjektů. Tyto rozhodnutí jsou spojeny s určitými riziky. Například se může jednat o riziko plynoucí z nepochopení preference zahraničních zákazníků, neuspění s nabídkou svého jinak žádoucího zboží. Rizika spojená s politickou nestabilitou, tedy možností změn obchodních zákonů. Nepochopení zahraniční kultury nebo postrádání manažerů, které mají mezinárodní zkušenosti a řada dalších rizik, které mohou výrazným způsobem ovlivnit vstup podnikatelského subjektu na zahraniční trh. [7]

Podnikatelský subjekt si může zvolit několik forem, jak vstoupit na zahraniční trh. Formy těchto vstupů je možné členit do tří základních skupin, a to na vývozní operace, formy nenáročné na kapitálové investice a kapitálové vstupy podniků na zahraniční trhy. Zahraniční firmy často využívají kombinace více forem podle současné situace na mezinárodním trhu. [11]

Vývozní operace

Vývozní operace jsou tradiční a nejjednodušší forma vstupu podniků na trh. Pokud chce daný podnik uspět a získat významnější podíl na zahraničním trhu, musí investovat značné zdroje do mezinárodního marketingu. To znamená, že podnik musí především financovat výzkum zahraničního trhu a přizpůsobit svou marketingovou strategii podmínkám zahraničního trhu. Podle těchto podmínek trhu je potřeba přizpůsobit výrobkovou politiku, zajistit nezbytné doprovodné služby a financovat náklady s nimi spojené. Dále také vybudovat distribuční cesty, stanovit vhodnou cenovou strategii a v neposlední řadě vložit finanční prostředky do komunikační politiky. Jednotlivé podniky mohou při vývozu využít různé obchodní metody. Tyto obchodní metody jsou poté realizovány na základě smluvních vztahů s obchodními partnery, jako jsou prostředníci, výhradní prodejci, obchodní zástupci, komisionáři, mandatáři a další. [11]

Formy vstupu na zahraniční trhy nenáročné na kapitálové investice

Tyto formy vstupu využívají podniky v případech, kdy se rozhodnou, že nebudou v zahraničí žádným způsobem investovat, ale přesto chtějí v rámci rozvoje mezinárodních podnikatelských aktivit zvýraznit přítomnost svých komodit či služeb na cílovém trhu jiným způsobem než zmíněnými vývozními operacemi. Nejvyužívanějšími formami vstupu na zahraniční trh tohoto typu jsou především licence, franchising nebo smlouvy o řízení a formy spolupráce v oblasti výroby tzv. zúšlechťovací operace nebo výrobní kooperace. [11]

Kapitálové vstupy podniků na zahraniční trhy

Kapitálové vstupy podniků jsou nejvyšším stupněm internacionalizace firemních aktivit a z důvodu vysoké investiční náročnosti jsou charakteristické zejména pro velké firmy. Nejčastěji mají podobu přímých investic, jejímž účelem je založení, získání nebo rozšíření ekonomických vztahů mezi investorem jedné země a podnikem, který má sídlo v jiné zemi.

Mohou být ve formě i portfoliových investic, které spočívají v nákupu akcií nebo jiných cenných papírů. Tyto zahraniční investice významným způsobem ovlivňují rozvoj světové ekonomiky a zahraniční investoři přinášejí do země kapitál, který je nutný pro modernizaci a restrukturalizaci podniků. Většina zemí se proto snaží podporovat příliv zahraničních investic a nabízí zahraničním investorům různé výhody v podobě investičních pobídek. Jedná se například o daňové a celní úlevy, finanční podpory formou dotací či grantů a podpory na místní úrovni, které spočívají ve výhodném prodeji nebo bezplatném poskytnutí pozemků a zajištění infrastruktury. [11]

3.4 Zahraničně obchodní politika

Zahraniční obchodní politiku lze definovat jako soubor zásad a opatření, které stát provádí v oblasti zahraničního obchodu s použitím jednotlivých obchodně politických nástrojů.

Tato politika je hlavním nástrojem hospodářské politiky státu, spolu s ostatními podstatnými politikami jako je např. politika fiskální nebo měnová, a zároveň je součástí celkové zahraniční politiky státu. [5]

Mezi základní činnosti a úkoly zahraničně obchodní politiky patří zejména zajišťování proporcionality, tedy poměrnosti a vzájemnosti v ekonomických vztazích se zahraničím, ovlivňování rozsahu vývozu a dovozu zboží, teritoriální a komoditní struktury zahraničního obchodu a vytváření institucí určených pro rozvoj hospodářských vztahů se zahraničím. [5]

3.4.1 Nástroje zahraničně obchodní politiky

Při plnění základních činností, které byly zmíněny v předešlé kapitole, uplatňuje stát řadu obchodně politických nástrojů, kterými může regulovat toky výrobků, služeb a kapitálu přes hranice země a ovlivňovat tak její platební bilanci. Tyto nástroje jsou využívány buď ve vztazích, do kterých vstupuje stát s vlastními výrobci a vývozci. V tomto případě se jedná o tzv. aktivní nástroje obchodní politiky. V opačném případě jsou uplatňovány vůči subjektům z dalších zemí, a jedná se tedy o pasivní nástroje obchodní politiky. Míra působení těchto nástrojů na ekonomiky do značné míry ovlivňuje charakter obchodní politiky. Nástroje obchodní politiky je možné dělit i podle jiných různých hledisek, například do skupiny na ochranu vnitřního trhu nebo podporu vývozu.

Podstatný význam má jejich členění na autonomní a smluvní nástroje. Autonomní nástroje se dále dělí na tzv. tarifní a netarifní nástroje. [5], [10], [23]

Autonomní nástroje

Tyto nástroje představují jednostranná, autonomní opatření státu, která jsou přijatá za účelem ochrany domácích výrobců před vnějším prostředím. Ochrana spočívá v omezení dovozu konkurenceschopnějšího zahraničního zboží nebo v podpoře vývozu zboží tuzemských výrobců. [5]

Tarifní nástroje

Tarifní nástroje se týkají regulace mezinárodní obchodní výměny států nebo určitého integračního uskupení. Jedná se o protekcionistický prvek, který omezuje volný pohyb zboží přes vnější hranice státu či integračního uskupení. Tato regulace spočívá v ochraně trhu před přílivem nekvalitního zboží ze zahraničí a ochrana tuzemské výroby. Tarifní opatření patří mezi hlavní obchodní bariéry mezinárodního obchodu. [7]

Tyto obchodní bariéry se snaží integrační obchodní seskupení minimalizovat a to prostřednictvím celní a měnové unie. Za tarifní nástroje jsou tedy považovány zejména **cla, celní kvóty, celní stropy, daně, dávky a poplatky.**

Cla představují peněžité částky, které jsou vybírány státem v souvislosti s dovozem zboží. Zpočátku clo plnilo fiskální funkci, kdy bylo hlavním zdrojem naplňování státní pokladny. V současné době však s rozvojem mezinárodní dělby práce a specializace začalo clo plnit i funkce ochrannou a kontrolní. Hlavním posláním cel je chránit domácí odvětví, případně tak zabránit společensky nežádoucímu vývozu zboží. [5], [7]

Celní kvóty a celní stropy jsou jakousi kombinací tarifních a netarifních opatření, kdy je možné dovážet určitý výrobek na domácí trh za zvýhodněnou celní sazbu, a to v rámci stanovené kvóty. Celní kvóty a stropy jsou určeny množstvím zboží pro dané období. Po vyčerpání této kvóty lze zboží nadále dovážet na tuzemský trh, ale již s vyšším clem. [5], [7]

Celní politika je na území ČR prováděna celní správou ČR, která organizačně spadá pod Ministerstvo financí ČR. Vstup ČR do EU byl spojen s nejdůležitější a nejpodstatnější změnou. Touto změnou bylo přijetí společného celního sazebníku, kdy se na základě této změny odstranily celní kontroly na hranicích, čímž došlo tak k urychlení dopravy zboží a bylo zrušeno placení cel a dalších poplatků, které souvisely s dovozem nebo vývozem. [5], [7]

Netarifní nástroje

Netarifní nástroje jsou uplatňovány nejen vůči nečlenským státům Společenství, ale i uvnitř. Může se tak jednat o vnitřní netarifní opatření, která jsou součástí členských dohod a smluv a jsou závazná pro všechny členy. Tato opatření regulují vnitřní trh států EU. Vnější netarifní opatření jsou uplatňována v rámci společné zahraniční politiky Společenství, která tímto způsobem chrání celý jednotný trh před přílivem nežádoucího zboží. U netarifních nástrojů se nepoužívají již tarify, ale množstevní jednotky pro každou členskou zemi. Za porušení pravidel, hrozí členskému státu vysoké sankce a restrikce. [7]

Mezi netarifní nástroje patří zejména různá množstevní omezení a dále také opatření v oblasti fiskální politiky a devizového režimu jako jsou dovozní dávky a dovozní depozita. Nepostradatelnou součástí je i vydávání technických norem, hygienických předpisů, certifikace, vydávání licencí a další činnosti. [5]

Množstevní omezení se uskutečňuje vyhlášením dovozních kvót, přičemž po vyčerpání těchto kvót je vývoz nebo dovoz na tuzemský trh zakázán. K tomu, aby daný subjekt mohl vyvážet nebo dovážet výrobky v rámci stanové kvóty je potřeba, aby mu byla udělena buď vývozní, nebo dovozní licence. [5]

Opatření v oblasti fiskální politiky a devizového režimu obsahují devizovou regulaci a omezení přesunu kapitálu, daňovou politiku, dále také zavedení dovozních depozit a opatření v úvěrové oblasti a různé formy subvencování výroby nebo vývozu. Záměrem těchto opatření je snížení nákladů a posílení konkurenceschopnosti tuzemských výrobců a vývozců. [5]

Technické překážky vedou k růstu nákladů a dovozních cel a také k poklesu konkurenceschopnosti dovážených výrobků. [5]

Smluvní nástroje

Smluvní nástroje slouží k regulaci obchodu mezi dvěma či více zeměmi, smluvními stranami. Historicky nejstarší formou smluvních nástrojů je mezinárodní smlouva, která se stala prostředkem zajišťující kulturní komunikaci mezi národy, které spolu vzájemně obchodují. Hlavním subjektem, který tyto mezinárodní smlouvy sjednává je stát. Krátkodobější formou smluvních nástrojů jsou obchodní dohody, které zpravidla navazují na obchodní smlouvy a jsou zaměřeny na obchod s určitou komoditou. Zvláštním typem obchodních dohod jsou tzv. mezinárodní surovinové dohody, které upravují vztahy mezi producenty určité zemědělské komodity nebo suroviny jako je např. káva, kakao, pšenice atd. Cílem těchto opatření je zajistit a udržet dlouhodobou stabilizaci cen. Dalším typem těchto nástrojů jsou také platební dohody, které se sjednávají mezi státy jako samostatné úmluvy, pokud úprava platebního styku není přímo součástí obchodní dohody. [5]

3.5 Platební bilance a měnový kurz

Velice významnou a podstatnou úlohu v ekonomickém vývoji země hraje její vnitřní a vnější ekonomická rovnováha. Vnitřní rovnováha je charakterizována především cenovou stabilitou, plnou zaměstnaností a rovnovážným tempem růstu hrubého domácího produktu. Vnější rovnováha se naopak posuzuje zejména dle platební bilance daného státu a tyto obě rovnováhy země spolu vzájemně souvisejí. [13]

3.5.1 Platební bilance

Platební bilance zachycuje všechny platební transakce mezi subjekty domácí země a subjekty ostatních zemí během daného časového období. Jedná se tak o ekonomické transakce, které jsou uskutečněny mezi devizovými tuzemci a cizozemci, přičemž tuzemci jsou fyzické osoby, které mají v dané zemi trvalé bydliště bez ohledu na státní občanství a právnické osoby, které mají sídlo v dané zemi. Cizozemci jsou poté fyzické nebo právnické osoby, kteří nejsou tuzemci. [10], [17]

Platební bilance porovnává platby ze zahraničí a platby do zahraničí a vychází tak z teritoriálního principu. V tomto případě platby ze zahraničí jsou platby osob, které mají sídlo v zahraničí, osobám, které mají sídlo v ČR a naopak platby do zahraničí představují platby osob, které mají sídlo v ČR vyplácených osobám, které mají sídlo v zahraničí. [9]

Významnou roli pro platební bilanci plní statistiky platební bilance, které informují o ekonomických vztazích země s okolím, zejména pak o její zahraničně obchodní pozici. Tyto statistiky jsou sledovány ekonomy a řídicími a rozhodovacími orgány v oblasti průmyslu, obchodu, bankovníctví a dalších oblastí. Princip účtování celé platební bilance je tak založen na podvojném účetnictví. Mezinárodní transakce jsou klasifikovány buď jako kreditní záznamy, které představují příjem plateb a jsou označovány znaménkem plus a debetní záznamy, které naopak představují platby cizím rezidentům a jsou označeny znaménkem mínus. Z toho vychází základní podmínka platební bilance, že kreditní záznamy se musejí rovnat debetním záznamům dle bilančního pravidla, a součet všech záznamů na všech účtech platební bilance musí být roven nule. [10]

Základní struktura platební bilance je tvořena 5 základními účty, mezi které patří:

1. **Běžný účet,**
2. **Kapitálový účet,**
3. **Finanční účet,**
4. **Saldo chyb a opomenutí,**
5. **Změna devizových rezerv.** [9]

Běžný účet obsahuje položky, které souvisí s dovozem a vývozem zboží a služeb, s transfery, které tvoří platby za služby (např. pojištění, turistika, doprava), s převody úroků, zisků a dividend a dalšími transfery jako jsou například dary a dědictví. Běžný účet tak zahrnuje obchodní bilanci, bilanci služeb, bilanci výnosů a běžných převodů. [9], [10]

Kapitálový účet zahrnuje převody, které mají kapitálový charakter nevýrobních nefinančních hmotných aktiv a nehmotných práv (jedná se například o patenty, licence, autorská práva, nebo převody prostředků v souvislosti s migrací obyvatelstva). [10]

Finanční účet zahrnuje transakce, které souvisejí s přílivem a odlivem kapitálu. Tento kapitál se rozlišuje dle časového hlediska na krátkodobý a dlouhodobý kapitál. Dlouhodobý kapitál sleduje příliv a odliv kapitálu ve formě, přímých, portfoliových a ostatních investic, což jsou zejména vládní úvěry a dlouhodobé soukromé obchodní úvěry se splatností delší než jeden rok. V opačném případě krátkodobý kapitál sleduje příliv a odliv kapitálu ve formě krátkodobých úvěrů, prodeje a nákupu krátkodobých cenných papírů a obchodu s devizami. [10]

Saldo chyb a opomenutí slouží k zaznamenávání rozdílu mezi výslednými saldy běžného, kapitálového a finančního účtu a to tak, jak jsou vykazovány statistikou platební bilance a skutečnou změnou devizových rezerv. Tato položka je v platební bilanci uvedena z důvodu, že některé transakce nejsou zaznamenávány a také proto, že dochází k časovému nesouladu mezi vykázaným pohybem zboží a skutečným zaplacením tohoto zboží. [10]

Změna devizových rezerv zaznamenává snížení nebo zvýšení devizových rezerv. Devizové rezervy jsou likvidní devizová aktiva Centrální banky a jiných oficiálních institucí např. ministerstva financí nebo stabilizačních fondů. Pohyb těchto devizových rezerv obvykle souvisí s intervencemi centrální banky na devizovém trhu. Centrální banka nakupuje nebo prodává tyto devizy za účelem stabilizace devizové nabídky a poptávky nebo devizového kurzu. [10]

Rovnováha platební bilance

Z hlediska účetnictví je platební bilance vždy účetně vyrovnaná. Schodek běžného účtu je zde pokryt přebytkem finančního účtu nebo čerpáním devizových rezerv. Naopak přebytek běžného účtu jde na pokrytí schodku finančního účtu nebo na zvýšení devizových rezerv. V tomto případě tedy platební bilance bude v rovnováze, pokud bude schodek běžného účtu plně pokryt přebytkem finančního účtu nebo když bude přebytek jejího běžného účtu plně vyčerpán schodkem finančního účtu. Mechanismem, který uvádí platební bilanci do rovnováhy je měnový kurz. Avšak pokud není měnový kurz volně pohyblivý a centrální banka ho udržuje na úrovni, která neodpovídá rovnováze platební bilance, pak nerovnováha platební bilance může přetrvávat i delší dobu. Tato nerovnováha je poté vyrovnána změnou devizových rezerv. [9]

3.5.2 Měnový kurz

Měnový kurz představuje cenu měny, která je vyjádřena v zahraničních měnách. Všechny jednotlivé ceny měn jsou uvedeny na kurzovním lístku, který vydává každý den Česká národní banka. Kurz ČNB je klíčový pro převod měn ve firmách a pro nastavení kurzů v komerčních bankách. Pro turisty jsou klíčové kurzy valut, tedy peníze zahraničních měn v hotovosti. Devizy jsou naopak důležité pro firmy. ČNB vydává pouze jeden aktuální kurz dané měny, podrobnější rozlišení nabízejí až poté komerční banky. [9], [50]

Měny různých zemí se směňují na měnovém trhu. Na tomto měnovém trhu obchodují jak vývozci, tak dovozci zboží a služeb a jednak také investoři, kteří investují do českých nebo do zahraničních aktiv. Tyto měny nemají podobu bankovek, ale bankovních vkladů. Na měnovém trhu se vytváří jak nabídka, tak i poptávka po měnách. Vývozci českého zboží a služeb vytvářejí nabídku zahraničních měn a poptávku po českých korunách. Dovozeči zahraničního zboží a služeb naopak vytvářejí nabídku českých korun a poptávku po zahraničních měnách. Investoři na měnovém trhu nakupují česká aktiva a vytvářejí nabídku zahraničních měn a poptávku po korunách. Naopak investoři, kteří nakupují zahraniční aktiva, vytvářejí nabídku korun a poptávku po zahraničních měnách. [9]

Podle formy peněz, se kterými se obchoduje na devizovém trhu, se rozlišuje kurz deviz a kurz valut. Devizový kurz je cenou deviz, tedy cizích peněz v bezhotovostní formě (např. na bankovních účtech, směnkách nebo šecích). Valutový kurz je cenou valut, tedy hotovostních cizích peněz (ve formě bankovek a mincí), tento kurz je pro klienty méně příznivý než devizový kurz. [22]

Měnové kurzy jsou velice podstatným nástrojem, protože spojují domácí ekonomiku s okolním světem a čím je ekonomika otevřenější, tím je problematika měnových kurzů důležitější. Výše měnového kurzu ovlivňuje jak finanční hospodaření celého státu, tak i hospodaření jednotlivých firem, domácností a konečných spotřebitelů.

Významným způsobem měnový kurz ovlivňuje dovoz a vývoz zboží a služeb, pohyb kapitálů, transferových plateb a také hodnotu devizových rezerv. [18]

3.6 Mezinárodní instituce v zahraničním obchodě

Cíle v oblasti exportu stanovuje *Ministerstvo průmyslu a obchodu*, které zpracovává Vývozní strategii pro příslušná období. Poslední vypracovaná Exportní strategie ČR je pro období 2012 – 2020. Tato strategie má dlouhodobý charakter a zaměřuje se na celé spektrum obchodních vztahů s jinými zeměmi. Cílem exportní strategie je přispění ke zvyšování konkurenceschopnosti domácích firem a prosazování obchodně-ekonomických zájmů země v zahraničí při respektování mezinárodních pravidel a závazků ČR, a to nejen z pozice člena v EU, ale i jako člena WTO, OECD a dalších mezinárodních institucí. Strategie je postavena na třech základních pilířích:

- a) zpravodajství pro export,
- b) rozvoj exportu,
- c) podpora obchodních příležitostí. [27]

Ministerstvo průmyslu a obchodu spolupracuje na podpoře exportu se státními institucemi, kterými jsou zejména Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo financí apod., ale i s institucemi polostátními. Jedná se o instituci CzechTrade, CzechInvest, Česká exportní banka a Exportní garanční a pojišťovací společnost. [5], [19]

Agentura *CzechTrade* pomáhá prostřednictvím exportních služeb českým firmám, aby se lépe prosadily na zahraničním trhu, čímž jim snižuje náklady a spoří jejich čas. *CzechInvest* byl založen na základě Ministerstva průmyslu a obchodu a podporuje podnikatele malých a středních firem. Snaží se o získání přímých zahraničních investic do ČR v rámci výroby a průmyslu. *Českou exportní banku* založil nepřímo stát k podpoře exportu naší země. Exportní banka poskytuje vývozní úvěry a služby pro snadnější přístup na zahraniční trh. Část akcií české exportní banky patří státu, respektive ministerstvům a část Exportní garanční a pojišťovací společnosti. *Exportní garanční a pojišťovací společnost* poskytuje zejména exportérům ochranu před rizikem nezaplacení. [19], [30]

Mezi nejdůležitější politickou organizací světa patří bezpochyby *Organizace spojených národů (OSN)*, která sdružuje nezávislé státy, jejichž společným cílem je ochrana míru a bezpečnosti, a zlepšování podmínek pro život lidí na celém světě. Do OSN může vstoupit každý stát, který přijme pravidla a závazky Charty, která je souborem pravidel, práv a povinností všech členských států.

O přijetí daného státu rozhoduje Valné shromáždění na základě doporučení Rady bezpečnosti. OSN není světovou vládou a nevytváří zákony. Poskytuje zejména pomoc při řešení mezinárodních konfliktů a problémů, které se týkají celého světa.

Činnost OSN je tak zaměřena na prosazování respektu k lidským právům, na snižování chudoby, potírání nemocí, ochranu životního prostředí, na boj proti obchodu s drogami a proti terorismu. Na celém světě též podporuje i zvyšování produkce potravin, pomáhá uprchlíkům a podporuje opatření proti šíření nemoci AIDS a v neposlední řadě se podílí i na odstraňování náslapných min. Orgány OSN a jednotlivé agentury tak přímo nebo nepřímo ovlivňují oblast mezinárodního obchodu. [1], [19], [24]

WTO

WTO je světová obchodní organizace, která byla založena roku 1994 v marockém Marrákeši v závěru posledního kola mnohostranných obchodních jednání GATT. Tímto opatřením získal tak mnohostranný obchodní systém přesný institucionální rámec. Základním cílem WTO je dosáhnout hladkého, svobodného a spravedlivého průběhu obchodních toků, takovým způsobem, aby se tyto toky staly jasnými a předvídatelnými. [5]

OECD

OECD je organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Její hlavní činností je dlouhodobá snaha o prosazování tržních principů v řadě oblastí ekonomického života a podporovat politiky, které zlepší ekonomický a hospodářský blahobyt lidí na celém světě. OECD slouží též jako fórum pro hledání nejvhodnějších řešení pro společné problémy členských států, a to formou vzájemné výměny názorů, zkušeností a osvědčených řešení pro jednotlivé vládní politiky. Organizace má v současné době celkem 34 členů, kteří představují ekonomicky vyspělé a demokratické státy. Česká republika se stala členem OECD dne 21. prosince roku 1995. Okamžikem vstupu ČR deklarovala převzetí naprosté většiny nástrojů a závazků, které jí tak plynou z členství v OECD a patří tak mezi standartní členy OECD. Zastoupení v OECD, bez hlasovacího práva, má i Evropská unie, která je reprezentovaná Evropskou komisí. [56]

ICC

ICC je mezinárodní obchodní komora, jejímž posláním je podpora otevřeného obchodu a investic a pomoc podnikatelům naplňovat výzvy a příležitosti stále integrovanější světové ekonomiky. V současné době ICC zahrnuje 6 miliónů firem, obchodním komor a podnikatelských sdružení ve více než 130 zemích světa. Mimo jiné má ICC jedinečnou pravomoc vytvářet pravidla pro mezinárodní obchod. Tato pravidla jsou sice dobrovolná, tzn., že nemají legislativní povahu, ale jsou respektována a používána v každodenní práci. Z tohoto důvodu se stala jedním z nejdůležitějších pilířů mezinárodního obchodu. [48]

3.7 Statistika zahraničního obchodu

S legislativní úpravou zjišťování údajů o exportu a importu po vstupu ČR do Evropské unie a současně se změnou daňových pravidel, které významně ovlivnily zejména ty, jejichž data vstupují do statistiky zahraničního obchodu, bylo nutné v české statistické praxi přistoupit k definování tzv. národního pojetí zahraničního obchodu a přeshraničního pojetí.

Národní pojetí statistiky zahraničního obchodu vypovídá zejména o vývozní a dovozní výkonnosti české ekonomiky. Sleduje skutečný obchod se zbožím, který je realizovaný mezi českými a zahraničními subjekty. Jde tedy o obchod, kdy dochází ke změně vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty. Díky tomu vypovídá o obchodní bilanci Z. O. české ekonomiky mnohem lépe než přeshraniční pojetí. [37], [50]

Přeshraniční pojetí zahraničního obchodu je založeno na principu přechodu zboží přes hranice a je v souladu s tzv. tradiční statistikou zahraničního obchodu.

Tato statistika vypovídá výhradně o fyzickém pohybu zboží a výrobků přes hranice, a to bez ohledu na to, zda dochází k obchodu mezi českými a zahraničními subjekty. Ekonomické subjekty často potřebují informace o celkovém vývozu a dovozu země bez ohledu na změnu vlastnictví. [37], [50]

Tyto údaje jsou tedy mezinárodně srovnatelné a mohou sloužit jako ukazatel vývoje hodnoty zahraničního obchodu. Statistika zahraničního obchodu je založena na dvou systémech, a to konkrétně na sběru dat systémem Intrastat a na využití některých údajů z Jednotných správních dokumentů (JSD) pro Extrastat. [37], [50]

Intrastat

Intrastat obecně sleduje pohyb zboží uvnitř Společenství a je systémem sběru a zpracování dat pro statistiku obchodu se zbožím mezi členskými státy. Do systému Intrastat jsou tak zaznamenávány veškeré pohyby zboží mezi ČR a členskými státy. [37]

Tento systém je povinný pro všechny členské státy Evropské unie, ale není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů. Informace, které jsou získané z Intrastatu se určeným způsobem měsíčně předávají k jejich dalšímu využití do Eurostatu, který je statistickým orgánem Evropských společenství. Údaje z výkazů pro Intrastat umožňují sestavení měsíční statistiky zahraničního obchodu České republiky. [37]

Extrastat

Extrastat je systém, který sleduje obchod s nečlenskými státy EU a je založen na získávání údajů z celních prohlášení (Jednotných správních dokladů). Nezahrnují se do něj údaje, které se týkají zboží umístěného do svobodného celního pásma nebo svobodného celního skladu. Dále nejsou v Extrastatu vykazovány údaje o zboží propuštěném do celního režimu tranzitu. [37]

3.7.1 Komoditní a teritoriální struktura zahraničního obchodu

Pro hodnocení tvaru otevřenosti ekonomiky se nejčastěji využívají ukazatele teritoriální a komoditní struktury.

Komoditní struktura hodnotí skladby dovozu, vývozu a salda z hlediska jednotlivých zbožových komodit.

Pro mezinárodní srovnání se používají tři komoditní klasifikace:

1. Standardní mezinárodní komoditní klasifikace (SITC)
2. Harmonizovaný systém (HS)
3. Kombinovaná nomenklatura (KN) – jedná se o rozšíření Harmonizovaného systému

Obchodované komodity, jsou pro statistické účely Českého statistického úřadu sledovány podle rozdělení SITC (Standard International Trade Classification), která rozlišuje tyto komodity do 10 základních skupin. Podrobnější klasifikace je uvedena v *příloze č. 1*

- Třída 0** Potraviny a živá zvířata,
- Třída 1** Nápoje a tabák,
- Třída 2** Suroviny nepoživatelné s výjimkou paliv,
- Třída 3** Minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály,
- Třída 4** Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky,
- Třída 5** Chemikálie a příbuzné výrobky,
- Třída 6** Tržní výrobky tříděné dle materiálu,
- Třída 7** Stroje a dopravní prostředky
- Třída 8** Průmyslové spotřební zboží
- Třída 9** Komodity a předměty obchodu [58], [59]

Teritoriální struktura zahrnuje všechny důležité dovozní a vývozní oblasti. V příloze č. 2 je uveden podrobný výpis jednotlivých států a jejich zařazení do následujících kategorií.

1. Státy s vyspělou tržní ekonomikou
2. Státy EU
3. Státy ESVO
4. Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou
5. Rozvojové země
6. Státy s tranzitivní ekonomikou
7. Společenství nezávislých států
8. Ostatní
9. Nespecifikováno
10. Země OECD [53]

3.8 Jednotný trh Evropského společenství

Nejpodstatnější a nejdůležitější změnou pro Českou republiku byl její vstup v roce 2004 do Evropské unie, kdy se stala součástí obrovského uskupení evropských států, členem mnoha organizací a institucí a převzala práva, povinnosti a další závazné pravomoci. Vstupem do Evropské Unie se Česká republika stala součástí celní unie a vůči třetím zemím tak začala uplatňovat společnou obchodní politiku EU.

Tato politika tak spadá do výlučné kompetence Společenství a proto i ke stejnému datu ztratila ČR svou suverenitu při tvorbě obchodní politiky a podílí se na formování společné obchodní politiky EU.

Vzhledem k dominantnímu podílu zahraničního obchodu se zeměmi EU na celkovém zahraničním obchodu České republiky je nejsilnějším aspektem účast ČR na Jednotném vnitřním trhu (JVT), tedy svoboda obchodu zboží uvnitř EU. Jednotný vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je v souladu s ustanovením smlouvy o ES dle čl. 7 odst. 1 zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Tato smlouva tak zásadně změnila podmínky pro obchod na evropském kontinentu. [16]

Podstatnými předpoklady jednotného vnitřního trhu ES byl volný pohyb zboží, jednalo se o odstranění cel a množstevních omezení mezi členskými státy. Dále též i odstranění existence rozdílných norem, volný pohyb osob, služeb a kapitálu, odstranění rozdílných daňových hladin a v neposlední řadě i měnová unie ES. EU v rámci jednotného vnitřního trhu sjednává s většinou neevropských zemí bilaterální smlouvy. Typickým příkladem může být klíčový vztah EU k USA, Japonsku, Kanadě a také Austrálii a Novému Zélandu. Na základě těchto vztahů EU tak sjednala s USA transatlantickou dohodu o obchodu a investicích (TTIP), která si klade za cíl plně liberalizovat vzájemný obchod a investice, dále také dohodu severoamerické zóny volného obchodu (NAFTA) s USA, Kanadou a Mexikem, jejímž cílem byla snaha omezení obchodní a celní bariéry, liberalizovat obchod a podpořit kooperaci s členskými státy. Japonsko využívá otevřenosti evropských trhů, ale samo vnitřní trh udržuje uzavřený. S Japonskem a dalšími zeměmi jako je např. Jižní Korea, Čína, Indie, Thajsko, Singapur a další vzniklo v roce 1967 sdružení národů Jihovýchodní Asie (ASEAN), za účelem urychlení ekonomického růstu, sociálního pokroku a kulturního rozvoje a vzájemných vztahů svých členů a vytvoření zóny volného obchodu. EU má sjednány i asociační dohody s mnoha zeměmi Středomoří, africkými zeměmi a se zeměmi karibské a tichomořské oblasti. Nicméně i Česká republika je od svého vstupu důsledným zastáncem volného obchodu a ekonomické otevřenosti. [4], [7], [25]

4 Charakteristika zahraničního obchodu ČR

4.1 Zahraniční obchod ČR před vstupem do EU

Česká republika patřila již od přelomu 19. a 20 století k velice rozvinutým ekonomikám, především v průmyslovém odvětví. Patřila mezi 20 nejvyspělejších států světa.

Tomuto vděčila za svou konkurenceschopnost a produkci výrobků, kterými byly zejména sklo a bižuterie, pivo, různé stroje a také munice a zbraně. Po rozpadu Rakouska-Uherska a vzniku samostatného československého státu v roce 1918 se zahraniční obchod orientoval na Francii a Anglii, pozadu však nezůstal ani obchod s USA. V roce 1928 se Československá republika podílela 1,4 % na celosvětové průmyslové výrobě a zaujímal tak 10. místo na světě. Avšak s příchodem celosvětové hospodářské krize v roce 1929 se propadl celý zahraniční obchod. Výroba celého průmyslu se snížila o více než 40 %. V roce 1934, kdy byla krize největší, devalvovala česká koruna a zahraniční obchod klesl téměř na nulu. Po tomto roce však nastalo velice zásadních změn v Z. O. V období druhé světové války se zahraniční obchod tehdejšího Československa začal orientovat zejména na západní ekonomiky a většina průmyslu se vyráběla pro Německo. Po válečném konfliktu se ČR zařadila do sovětského bloku a více než 70 % vývozu bylo orientováno na tento východní region. Došlo nejen k likvidaci privátní sféry, ale celé národní hospodářství se zestátnovalo. Vznikly tzv. podniky zahraničního obchodu (PZO), které monopolně ovládly veškerý zahraniční obchod. Vše bylo orientováno a podřízeno nařízení Svazu sovětských socialistických republik (SSSR). [29]

Roku 1949 byla v Moskvě založena Rada vzájemné hospodářské pomoci (EVHP), jejichž zakládajícími státy byly Československo, Bulharsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a SSSR. Později se přidala také Albánie, Německá demokratická republika, Mongolsko, Kuba a Vietnam. Po vzniku EVHP se utvořila základní struktura teritoriální orientace zahraničního obchodu ČR. Teritoriální struktura dovozu ČSSR se skládala především ze socialistických zemí, které pokrývaly přibližně 69,8 % celkového dovozu do ČSSR, dále z vyspělých kapitalistických zemí s 24,6 % a rozvojových zemí s 5,6 %. Komoditní strukturu ČSSR tvořily především stroje a zařízení. Dále byl export orientován na průmyslové spotřební zboží, především textil a později se začali vyvážet i suroviny. V dovozu díky rostoucí spotřebě ropy převládla skupina paliv.

Velké politické a hospodářské změny opět přinesla Listopadová revoluce, kdy byl zrušen státní monopol PZO a zahájena transformace centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní, která byla založena na soukromém vlastnictví a volné konkurenci. Začala privatizace a privatizovaly se malé podniky, velké společnosti i služby. [12], [29]

Od roku 1993, kdy vznikl samostatný český stát, zahraniční obchod České republiky rostl a hodnota obchodu s našimi nejvýznamnějšími obchodními partnery narostla na 300 %. Největší zásadní změnou byl tak vstup ČR do Evropské unie. Zahraniční obchod je v ekonomice ČR dominantním faktorem, díky kterému se snáze dosahuje ekonomické rovnováhy. Česká republika tedy jako stát s otevřenou ekonomikou bez vlastních zdrojů základních surovin je závislá na mezinárodní spolupráci a citlivě reaguje na výkyvy ve světové ekonomice. [15]

4.2 Zahraniční obchod ČR po vstupu do EU

Po vstupu ČR do Evropské unie nastalo mnoho změn, které daly zahraničnímu obchodu zcela novou podobu. Zásadní změnou tak byla možnost podílet se na společné obchodní politice EU, která zajišťuje volný pohyb zboží, osob a kapitálu a také zvýšení přímých zahraničních investic z unie do naší země. Od roku 2004 se obchodní bilance ČR začala zvyšovat v důsledku převýšení vývozu nad dovozem a rok 2004 byl tak posledním rokem, v němž byla obchodní bilance záporná, od té doby je saldo obchodní bilance stále kladné. Významné pro ČR bylo její udržení si významného podílu obchodu ČR spolu s dalšími členskými státy EU, a to především díky zóně volného obchodu. V letech 2004 – 2013 se celkový podíl vývozu a dovozu České republiky zvýšil, čímž došlo ke zvýšení obratu zahraničního obchodu, i přesto, že v roce 2009 vypukla celosvětová ekonomická krize. V roce 2004 tvořil obrat se státy Evropské unie 80 % celkového obratu České republiky, zatímco v roce 2013 klesl obrat již na 73,6%. Zároveň ale vzrostl celkový obchod se státy mimo Evropu, konkrétně s Čínou, Ruskem a Spojenými státy americkými. [41]

Velmi významnou část zahraničního obchodu ČR tvoří obchod se sousedními státy. Nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR v roce 2004 byla Spolková republika Německo s obratem 33,9 % na celkovém dovozu a vývozu. Na druhém místě se umístilo Slovensko a třetí místo patřilo Rakousko.

V roce 2013 činil podíl Německa na celkovém vývozu ČR 31,3 %, to znamená, že oproti roku 2004 podíl Německa klesl, u dovozu činil 25,6 %. Ve vývozu bylo na druhém místě Slovensko s 8,8 %, dále Polsko, Francie a Velká Británie. V dovozu se za Německem umístila Čína, Polsko, Slovensko a Rusko. Od roku 2013 obrat zahraničního obchodu stále stoupá. [41]

Dopad vstupu ČR do EU (zejména se jedná o změnu celních pravidel, zjednodušení administrativního řízení na hranicích) nebyl pro zlepšování obchodní bilance zásadní. Určujícím faktorem zůstaly kladné efekty, které vycházely z přílivu přímých zahraničních investic. Významnější byl pravděpodobně nepřímý dopad vstupu ČR do EU, který zaznamenal, že se ČR zařadila do společenství vyspělých tržních ekonomik Evropy. S touto skutečností, kromě hlavního požadavku minimalizace nákladů může souviset i významnější přesun výrob ze západní Evropy do ČR, který výrazně přispíval ke zlepšování salda zahraničního obchodu. [35]

4.3 Současný zahraniční obchod ČR

Současné uspořádání Evropy a v ní probíhající demokratické procesy poskytují českému státu možnosti prosazovat jeho zájmy a hodnoty v míře, které je nesrovnatelný s minulostí. Současná mezinárodní politika se odehrává jako vzájemné působení řady činitelů, respektive suverénních států s různým stupněm integrace v mezinárodních organizacích a institucích. Současné mezinárodní prostředí lze charakterizovat rozptylem moci, autority, rizik a ohrožení. Mezinárodní vztahy jsou ve stálém vývoji a směřují k mnohvrstevnaté komplexnosti. Role, význam a vliv jednotlivých činitelů se neustále mění, to mnohdy v krátkém časovém období. Zahraniční politika ČR se orientuje na ty činitele a síly, které podporují mír, stabilitu, řád, předvídatelnost a kontinuitu. [6]

Vstup do Evropské unie znamenal úplné začlenění do jednotného unijního trhu s významnými dopady na zahraniční obchod. Zahraniční obchod ČR se začal dělit na dvě základní větve, a to na obchod se členskými zeměmi, tzv. vnitrouijní, který lze uskutečnit na kterémkoliv místě v unii a obchod se státy mimo EU (se třetími zeměmi). Obě tyto větve obchodu se řídí společnými právními předpisy, vytvořenými a schválenými danými orgány Evropské unie, a mezinárodními smlouvami mezi Evropskou unií a třetími zeměmi, které byly zmíněny v teoretické části práce v kapitole č. 3.2.1.

Nejdůležitější změnou bylo uvolnění a zjednodušení obchodování mezi původními a nově přijatými členy Evropské unie. Dále se odstranily celní bariéry, a to společně se zrušením kontrol na hranicích otevřelo prostor volného obchodu na jednotném trhu s volným pohybem zboží, služeb a kapitálu. Pomocí sladění pravidel o přiznání daně z přidané hodnoty se začal obchod se členskými zeměmi velmi rychle rozvíjet. [6]

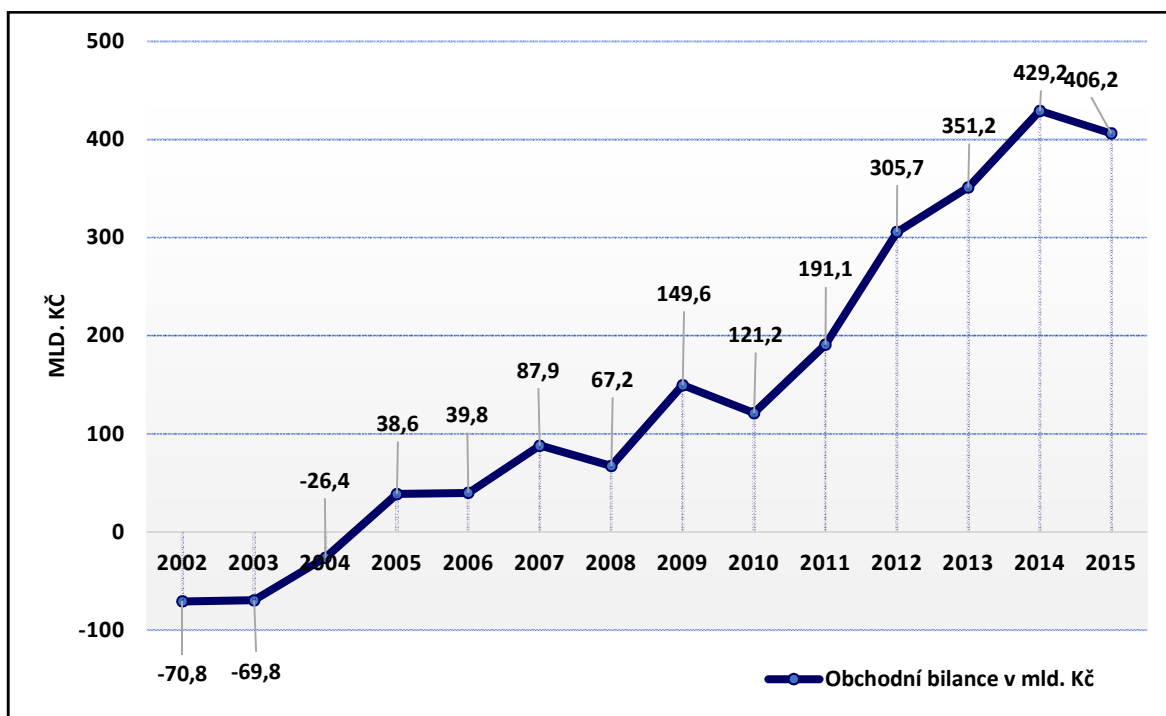
Obchod se třetími zeměmi zůstává tak zahraničním obchodem jak jsme ho znali. Před vstupem do EU však došlo k přijetí společné obchodní politiky EU i s její hierarchií obchodních preferencí vůči třetím zemím. ČR se stala smluvní stranou všech dosud uzavřených mezinárodních dohod EU a dalších obchodních partnerů. To mělo za následek jednodušší přístup na nové zahraniční trhy států, se kterými měla EU uzavřené výhodnější dohody. U dohod mezi EU a nečlenskou zemí, která měla podobnou smlouvu, došlo jen k nepatrným či vůbec žádným změnám. Naopak u některých zemí došlo ke zhoršení přístupu na jejich trh nebo k vypovězení smluv, které odporovaly členství v Evropské unii. Zároveň se začal používat společný celní sazebník Evropské unie. V rámci snižování a zvyšování cel vzhledem k nečlenským státům docházelo ke změnám cen určitých druhů zboží. [6]

Došlo i ke změně postavení České republiky ve Světové obchodní organizaci (WTO). Česká republika už není samostatným členem, ale je zastoupena, stejně jako ostatní členské státy Evropskou komisí. [14]

Celý zahraniční obchod České republiky mnohem zesílil a znamenal tak nevýznamnější hospodářský důsledek vstupu do Evropské unie. Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole, obchodní bilance zahraničního obchodu byla do roku 2004 vždy v záporných číslech, ale až počátkem roku 2005 začala být kladná. Jak lze vidět na *grafu č. 1*, obchodní bilance již od roku 2005 stále roste, a k roku 2015 činí 406,2 mld. Kč. Evropská unie je tak nejdůležitějším obchodním partnerem České republiky. Zjednodušení vztahů v rámci Evropské unie přineslo nárůst přímých zahraničních investic, kdy skoro 90 % tvořily investice ze zemí EU. [4]

Vstupem do EU, tak došlo k rozkvětu v průmyslové výrobě, v dostupných technologiích a ve službách s vysokou přidanou hodnotou.

Graf č. 1: Vývoj salda obchodní bilance ČR v letech 2002 – 2015, (v mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

4.4 Vztahy ČR se Spolkovou republikou Německo

Spolková republika Německo patří mezi tradičně nejvýznamnější obchodní partnery České republiky, z čehož vyplývá i vysoká míra provázanosti obou ekonomik. Spolková republika Německo má tak náskok v zahraniční výměně před Slovenskem, Polskem, Francií i Čínou. Německo je největším přímým zahraničním investorem v České republice. Od roku 1993 do roku 2011 se na celkových investicích podílí zhruba 24 %, což činí 18,5 miliard EUR. [31]

Vysoká míra provázanosti s Německem dlouhodobě výrazným způsobem ovlivňuje vývoj zahraničního obchodu ČR s Německem. Zhruba třetina českého vývozu a více jak třetina českého dovozu je realizována právě se Spolkovou republikou Německo, jedná se tedy o nejdůležitější vývozní trh pro české producenty a jejich výrobky. Výhodnost pozice česko-německých obchodních vztahů je patrná již z teritoriální blízkosti obou zemí a současně i vysokou mírou investic z Německa směrem do ČR.

V současné době se dá říci, že odbyt do Německa v podstatě živí celý český průmysl a tvoří tak základní kámen českého zahraničního obchodu. Pro české producenty je tak velice užitečné si pozici na německém trhu vybudovat, udržet a nadále rozvíjet. [31]

Vývozní aktivity do Německa je možné rozvíjet korektním přístupem k německému trhu. Především formou inovací, udržováním vysoké kvality výroby a investicemi do výzkumu a vývoje. Lze tedy konstatovat, že německý trh je pro český vývoz velice stabilním a perspektivním, avšak je nutné brát v potaz i politické situace v jednotlivých zemích. [31]

5 Výsledky provedených analýz

5.1 Analýza vývoje zahraničního obchodu ČR

Zahraníční obchod ČR je analyzován od roku 2002 do roku 2015, což představuje 14 členů časové řady. Jednotlivé ukazatele zahraničního obchodu ČR jsou uvedeny v příloze č. 3, kde najdeme jedny z klíčových ukazatelů, které jsou sledovány pro dynamický růst zahraničního obchodu. Jedná se o celkovou bilanci (saldo) zahraničního obchodu ČR, vývoj dovozu a vývozu a obrat zahraničního obchodu. Bilance vyjadřuje rozdíl mezi exportem (vývozem) a importem (dovozem), kdy kladných hodnot se dosahuje převýšením vývozu nad dovozem. Obrat zahraničního obchodu tvoří součet importu a exportu za dané časové období, zpravidla za jeden rok. Jednotlivé výsledky zahraničního obchodu jsou analyzovány pomocí elementárních charakteristik časových řad.

5.1.1 Vývoj obratu zahraničního obchodu ČR

Z tabulky číslo 1 je patrné, že od roku 2002 obrat zahraničního obchodu neustále rostl. Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 obrat dle řetězového indexu vzrostl o 23,48 % oproti předchozímu roku. Tento nárůst byl důsledkem nejen vstupu ČR do EU, ale zejména z důvodu odstranění překážek spojených s volným pohybem osob, služeb a kapitálu, dále také odstranění rozdílných norem a daňových hladin. Česká republika se zároveň začala více zapojovat do mezinárodního obchodu. Následně v roce 2005 bylo zaznamenáno zpomalení vývoje obratu oproti roku 2004 o 433,4 mld. Kč, jak lze konstatovat dle vypočtené druhé absolutní difference. Zpomalení nastalo z důvodu pohybu cen vybraných průmyslových komodit a potravin na světových trzích, zejména vysoký růst cen ropy a zemního plynu, vytvořil novou a podstatně vyšší hladinu cen těchto výrobků a zhoršil vnější podmínky vývoje české ekonomiky. Neměl však negativní dopad na českou ekonomiku a neprojevil se ve zvýšení pohybu vnitřních cen ani ve snižování výkonnosti zpracovatelského průmyslu. Zároveň oproti roku 2004 v roce 2005 podstatně více zpomalil růst výdajů na tvorbu hrubého kapitálu a spotřebitelských výdajů domácností. Na základě diferencí vypočtených v tabulce lze vidět, že největší změna byla uskutečněna v roce 2009, kde vlivem ekonomické krize, poklesl obrat zahraničního obchodu ČR o 752,5 mld. Kč.

V roce 2008 a 2009 byly výsledky zahraničního obchodu ovlivněny zejména poklesem průmyslové výroby, značným oslabením vnější poptávky a nepříznivým vývojem směnných relací, kdy se počínaje rokem 2008 obrat zvýšil pouze o 0,20 %, respektive o 9,6 mld. Kč oproti předchozímu roku, neboť jeho vývoj byl již tlumen začínající hospodářskou krizí a celosvětovým útlumem ekonomiky. Česká ekonomika se po celý rok 2009 pohybovala v podstatně změněných vnějších a vnitřních podmínkách. Vláda ČR v tomto roce aktivně uplatňovala podporu exportu (vývozu), investic a nástrojů obchodní politiky jako jednu ze svých klíčových priorit hospodářské politiky a jako jeden z hlavních nástrojů v boji proti dopadům globální ekonomické krize. Rok 2010 byl začátkem konjunktury, která trvala až do konce sledovaného období. Došlo zde k nárůstu poptávky a zvýšení produkce a celkového oživení ekonomiky po ekonomické krizi.

Tabulka č. 1: Vývoj obratu zahraničního obchodu ČR (v mld. Kč)

Rok	Obrat (v mld. Kč)	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Řetězový index	Bazický index
2002	2 580,5	-	-	-	1
2003	2 811,7	231,2	-	1,0896	1,0896
2004	3 471,8	660,1	428,9	1,2348	1,3454
2005	3 698,5	226,7	-433,4	1,0653	1,4333
2006	4 249,4	550,9	324,2	1,1490	1,6467
2007	4 870,6	621,2	70,3	1,1462	1,8875
2008	4 880,2	9,6	-611,6	1,0020	1,8912
2009	4 127,7	-752,5	-762,1	0,8458	1,5996
2010	4 944,4	816,7	1 569,2	1,1979	1,9161
2011	5 566,3	621,9	-194,8	1,1258	2,1571
2012	5 839,5	273,2	-348,7	1,0491	2,2629
2013	5 998,2	158,7	-114,5	1,0272	2,3244
2014	6 828,5	830,3	671,6	1,1384	2,6462
2015	7 360,2	531,7	-298,6	1,0779	2,8522
Průměrný koeficient růstu					1,0840 %

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2010 byl zachycen druhý nejvyšší procentní meziroční nárůst o 19,79 % oproti předchozímu roku. Díky tomuto obrat dosáhl v hodnotovém vyjádření 4 944,4 mld. Kč a dokonce mírně překonal úroveň let 2007 a 2008.

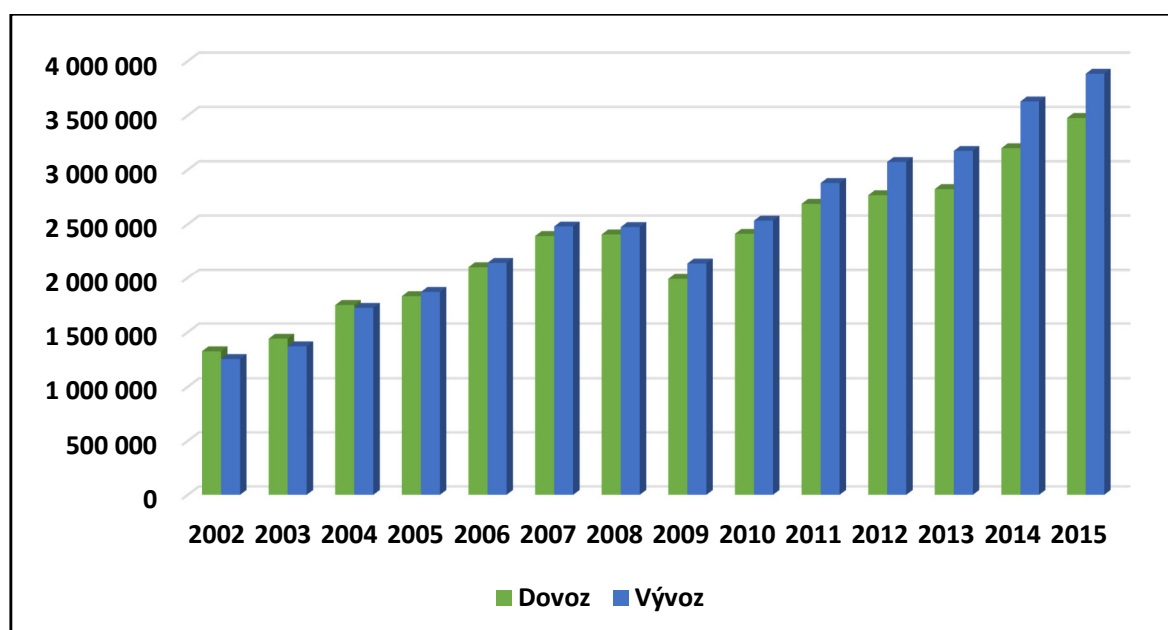
K nejvyššímu meziročnímu nárůstu v hodnotovém vyjádření došlo v roce 2014, kdy oproti roku 2013 vzrostl obrat o 830,3 mld. Kč, jak lze vidět v *tabulce č. 1*. Na výsledek zahraničního obchodu pozitivně působila slabá koruna, která posílila konkurenceschopnost domácích výrobců. Její dopad na dovozy tlumily klesající ceny energetických surovin, i přesto, že domácí poptávky a kurz koruny je tlačily nahoru. V roce 2015 obrat zahraničního obchodu ČR vzrostl o 7,79 % oproti předchozímu roku a přesáhl tak hranici 7 bilionů korun. Dle bazického indexu, lze říci, že za 13 let členství v Evropské unii se obrat více než zdvojnásobil, konkrétně o 285,22 % a dosáhl hodnoty 7,3 bilionů Kč v roce 2015. Podrobnější rozebrání bazického indexu je uvedeno v *příloze č. 4*. Průměrný meziroční procentní růst obratu zahraničního obchodu České republiky za celé sledované období činí 1,0840%.

5.1.2 Vývoj dovozu a vývozu zahraničního obchodu ČR

Na *grafu č. 2* lze vidět, že dovoz a vývoz České republiky až do roku 2008 neustále rostly. V roce 2004 vzrostl dovoz o 308 372 mil. Kč, v procentním vyjádření o 21,40 % a vývoz o 351 727 mil Kč, oproti předchozím rokům z důvodu odstranění vývozních a dovozních bariér. Vypočtené elementární charakteristiky vývoje dovozu a vývozu nalezneme v *příloze č. 5 a 6*. Ve srovnání s rokem 2003 se v roce 2004 významně snížily výsledné ceny českého vývozu a ještě výrazněji u dovozu. Na druhé straně prudce vzrostla materiálová náročnost dovozu, která souvisí mimo jiné i s hospodářskými aktivitami podniků pod zahraniční majetkovou kontrolou, s realizátory přímých zahraničních investic v České republice a se zahraničními dodávkami surovin, polotovarů a dalších komponentů, které jsou nezbytné pro výrobu vývozního zboží. Rok 2008 již znamenal po relativně dlouhém období stabilního hospodářského vývoje České republiky zásadní zvrat. Mírné oslabování ekonomiky ČR započalo již v roce 2007, a následně v roce 2008 byl zaznamenán u dovozu ČR dle *grafu č. 2*, mírný růst pouze o 15 170 mil. Kč, tedy o pouhých 0,63 %. Naopak vývoz ČR začal již klesat o 5 498 mil. Kč, o 0,22 % vlivem ekonomické krize. Největší propad lze tak dle *grafu* vidět v roce 2009, kdy dovoz ČR poklesl o 417 453 mil. Kč oproti předchozímu roku, což činí o 17,35 %. Vývoz dosáhl úpadku o 335 113 mil Kč, procentuálně o 13,55 %. V roce 2010 se již zahraniční obchod začal znovu navracet do pozitivních výsledků po ekonomické krizi.

Posílení CZK vůči EURU znamenalo vyšší přírůstky vývozu a dovozu v přepočtu na eura než v korunách a došlo k růstu dovozu o 21,24 % a vývozu o 18,43 %. V letech 2011 – 2014 dovoz a vývoz nepřetržitě rostl a v roce 2014 přesáhly tři bilióny korun i přes intervenci České národní banky vůči koruně. Na grafu č. 2 je zobrazeno výrazné stoupnutí českého vývozu zboží v roce 2015, meziročně o 7,01 procenta. V tomto roce šlo za hranice zboží v hodnotě 3,88 biliónů korun. Dovoz v roce 2015 narostl o 8,67 %. V tomto pojetí se počítá pohyb zboží přes české hranice bez ohledu na to, kdo s ním obchoduje. Celkově se dovoz od vstupu do Evropské unie více než zdvojnásobil, konkrétně bazický index dosáhl hodnoty 262,28 % a vývoz až ztrojnásobil, konkrétně o 309,46 % a to zejména z důvodu navazování nových odbytišť a státní podpoře vývozu a dovozu.

Graf č. 2: Vývoj dovozu a vývozu České republiky (v mil. Kč)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.1.3 Komoditní struktura vývozu a dovozu ČR

Komoditní struktura vývozu

Pro sledování komoditní struktury zahraničního obchodu jsou jednotlivé druhy zboží uspořádány do deseti základních skupin v rámci Standardní mezinárodní klasifikace (SITC), která se používá již od roku 1950.

Podrobnější rozdělení této klasifikace je uvedeno v *příloze č. 1*. Největší pozitivní změnu v komoditní struktuře vývozu zapříčinil vstup ČR do Evropské unie v roce 2004, kdy došlo k silnějšímu zastoupení sofistikovanějších výrobků, které se koncentrovaly především do většího zastoupení vývozu elektrotechnických a elektronických výrobků, což lze vidět v *tabulce č. 2*, kde jsou uvedeny jednotlivé výkyvy tříd komodit SITC. Jejich vývoz vzrostl, o 124,7 mld. Kč (SITC 7). Došlo i ke znatelnému zvýšení hodnoty exportu tržních výrobků tříděných podle materiálu, které jsou zahrnuty ve skupině SITC 6 o 49,7 mld. Kč oproti předchozímu roku, konkrétně výrobků ze železa a oceli, plastů a plastických výrobků. V následujících letech, ale docházelo k poklesu peněžních hodnot některých skupin komodit a zhoršení bilance komoditní struktury.

V roce 2005 bylo zpomalení zaznamenáno u všech zbožových tříd dle klasifikace SITC, s výjimkou skupin 0, 1, 4 a 9, v důsledku zdražení ropy a zemního plynu a růstu cen v poštovních službách a v telekomunikacích. Ceny zahraničního obchodu v korunovém vyjádření se v průběhu roku 2005, vyvíjeli v souladu se zhoršením komparativního postavení České republiky na vyspělých evropských trzích. Postupně vývozní ceny zpomalovaly růst až k poklesu. Od roku 2006 se zpomalení jednotlivých komodit začalo zmenšovat a již v roce 2007 dosahovala poklesu pouze 1 skupina komodit SITC 9.

Největší dosud zaznamenané úbytky však poté způsobila ekonomická krize v roce 2009, kdy dlouhodobé posilování kurzu koruny vůči hlavním světovým měnám (zejména vůči EURU), mělo dopady na oblast cenové konkurenceschopnosti českého exportu. V tomto roce pokles exportu byl jedním z faktorů, který zásadně přispěl k poklesu hrubého domácího produktu. Čeští exportéři v roce 2009 čelili snížení vnější koupěschopné poptávky a snížení hospodářského výkonu na všech vývozních trzích pro Českou republiku. Tato situace na zahraničních trzích byla pro české vývozce o to složitější, neboť řada zemí koncentrovala úsilí na udržení si vlastní vývozní výkonnosti. Za tímto účelem vlády řady států přikročily k podpůrným opatřením a to od zvýšení rozpočtových výdajů, za účelem pomoci nejen bankám, finančním institucím i jednotlivým firmám až po zesílení přímých a nepřímých intervencí do jejich ekonomiky. Po ekonomické krizi, se český vývoz začal pomalu obnovovat a v roce 2010 byly u všech komoditních skupin zjištěny přírůstky, kde největší přírůstek byl dosažen u strojů a dopravních prostředků a železa a oceli.

V následujících letech byl český vývoz jednotlivých komodit velice proměnlivý, v důsledku nízké aktivity v ekonomice a problémů v Evropě se opět začaly objevovat záporná čísla. Nadále pokračoval postupný pokles dynamiky exportu, což svědčí o klesající poptávce, především z eurozóny. Na vývoji exportu tedy měla zásadní vliv i vysoká nezaměstnanost, která se odráží na slabé spotřebitelské poptávce. Od roku 2014 se začal projevovat pomalý růst, kdy exportérům začínala svědčit intervenčně oslabovaná koruna. Dále se také tuzemskému průmyslu a zvláště automobilkám daří zvyšovat vývoz především tedy do zemí EU. Jednotlivá data komoditní struktury vývozu jsou uvedeny v *příloze č. 7*.

Tabulka č. 2: Druhé absol. difference a podíly u komoditní struktury vývozu ČR (v mld. Kč)

Rok	Třídy SITC									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	5,7	1,1	5,6	7,1	0	17,5	49,7	124,7	25,0	-0,8
2005	2,7	1,0	-0,9	-3,0	0,8	-8,4	-54,3	-115,8	-19,9	0,5
2006	-12,8	-1,6	7,9	-3,1	-1,0	-4,1	21,2	119,4	3,2	0,6
2007	9,0	3,7	2,1	1,3	0,7	3,4	16,8	9,2	12,8	-0,1
2008	-3,9	-1,9	-10,2	11,1	0,2	-11,2	-74,4	-214,1	-36,6	0,4
2009	-10,0	-2,1	-6,8	-23,5	-0,6	-14,0	-87,5	-173,1	-11,8	0,2
2010	6,4	0,8	25,5	23,0	1,6	38,7	165,0	422,3	45,6	0,3
2011	12,7	-0,3	-13,4	-0,6	-1,5	-11,8	13,6	-42,8	-3,6	-0,5
2012	1,6	2,5	0,5	-6,6	4,2	-6,7	-47,8	-106,9	6,5	0,6
2013	-8,7	-0,1	-7,1	-30,8	-4,4	3,7	-6,8	-39,6	0,4	1,5
2014	6,3	2,1	5,7	23,5	1,2	25,4	30,2	239,0	20,8	-1,8
2015	-2,8	1,1	-7,1	15,9	0,9	-38,7	-32,6	-130,8	-6,5	0,5
Podíl¹	3,25	0,67	2,64	3,20	0,19	6,22	18,63	53,66	11,42	0,13

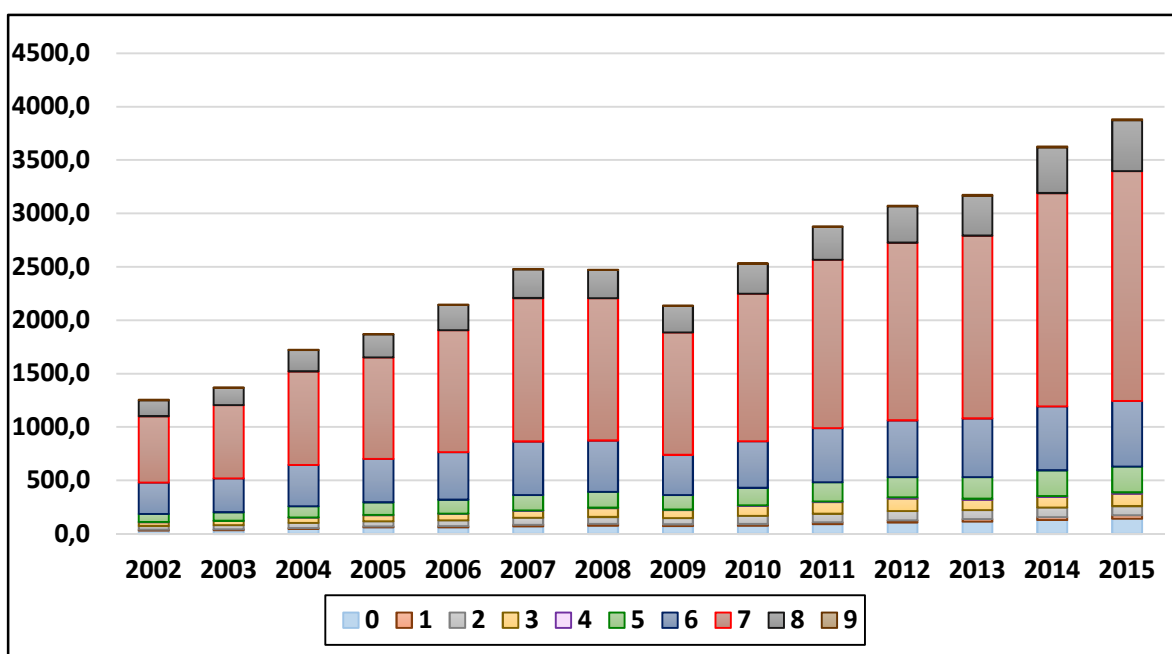
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na grafu č. 3 je znázorněna komoditní struktura vývozu v letech 2002 až 2015. Na základě daného grafu, lze konstatovat, že mezi nejvíce vyvážené komodity patří bezpochyby stroje a dopravní prostředky (SITC 7), které v roce 2015 dosáhly hodnoty 2 153,1 mld. Kč, a dále také tržní výrobky tříděné podle materiálu (SITC 6), do které patří mimo jiné kůže, papír, železo a ocel apod. v hodnotě 614 mld. Kč.

¹ Podíl komoditních tříd na celkovém vývozu (v %)

V neposlední řadě v hodnotě 476,3 mld. Kč má své zastoupení i různé průmyslové spotřební zboží (SITC 08). Jedná se například o zdravotnické výrobky, oděvní výrobky, obuv, hodiny apod. Jednotlivá data vývozu u jednotlivých skupin komodit jsou uvedeny v příloze č. 7. Naopak nejmenší podíl na vývozní struktuře mají skupiny s vysokým bazickým indexem, ale malou peněžní hodnotou. Patří sem zejména komodity nezatříděné (SITC 9). Do této kategorie se řadí především poštovní zásilky, které nejsou zatříděné podle druhu, dále také zlato a mince, kterou nejsou zákonným platidlem. Nízké zastoupení mají i živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky (SITC 4) a nápoje a tabákové výrobky (SITC 1).

Graf č. 3: Struktura vývozu ČR podle zbožových skupin SITC (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Komoditní struktura dovozu

Struktura dovozu je dána nedostatkem palivo-energetických zdrojů, surovin a potřebou dovozu vyspělé techniky a technologie, které není schopna Česká republika efektivně produkovat sama. Výrazná změna nastala v podílu dovozu minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů (kategorie SITC 3), což je proměnlivý podíl ve vazbě na pohyblivost cen ropy.

V tomto případě podíl komoditní třídy SITC 3 na celkovém dovozu dle *tabulky č. 3* činí 9,01 %. Výrazný podíl je vykazován i u skupiny SITC 6, který činí 18,79 % na celkovém dovozu ČR. Největší poklesy byly zaznamenány opět v roce 2008 vlivem ekonomické krize u komoditních skupin č. 6 a 7, naopak růst byl zaznamenán u skupiny č. 3 minerálních paliv a maziv o 68,4 mld. Kč jak lze vidět v *tabulce č. 3*, z důvodu poklesu cen pohonných hmot. Největších přírůstků dosáhly skupiny 6 a 7 v roce 2010 oproti předchozímu roku, ve kterém byly hlavními dovozními komoditami zejména části motorových osobních vozidel a traktorů, tyly a textilie, šrouby, vruty, matice a podložky ze železa a oceli.

Tabulka č. 3: Druhé absol. difference a podíly u komoditní struktury dovozu ČR (v mld. Kč)

Rok	Třídy SITC									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	12,1	2,3	9,1	6,7	-0,4	14,4	54,2	69,0	25,3	0,3
2005	-5,5	-2,1	-13,4	31,2	-1,0	-23,7	-57,5	-126,6	-28,7	0,1
2006	-2,1	0,1	7,4	-12,3	0,7	10,9	40,7	136,8	12,2	-0,7
2007	6,5	1,5	-4,9	-42,7	-0,5	11,8	17,5	23,5	-1,3	0,4
2008	-11,6	-5,7	4,8	68,4	1,6	-30,8	-97,4	-190,5	-10,6	0,5
2009	-0,6	3,8	-25,1	-125,1	-0,2	-23,1	-97,8	-140,4	-23,6	-0,4
2010	4,0	0,1	39,1	113,6	-2,4	59,3	202,8	398,4	24,1	0,8
2011	4,9	1,0	-4,3	7,4	3,2	1,5	-19,5	-143,9	2,0	1,1
2012	3,0	0,3	-16,3	-33,4	-2,3	-23,0	-56,2	-64,3	-4,1	-0,3
2013	-4,6	-0,9	-0,2	-36,7	1,9	2,7	8,4	-3,7	10,1	0,3
2014	3,8	-1,3	2,8	-7,6	-0,2	32,5	43,9	214,8	34,0	-3,0
2015	2,2	3,7	-5,9	-18,3	0,1	-29,1	-25,2	-22,6	-4,9	1,1
Podíl²	4,66	0,63	2,66	9,01	0,22	11,01	18,79	42,37	10,48	0,17

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

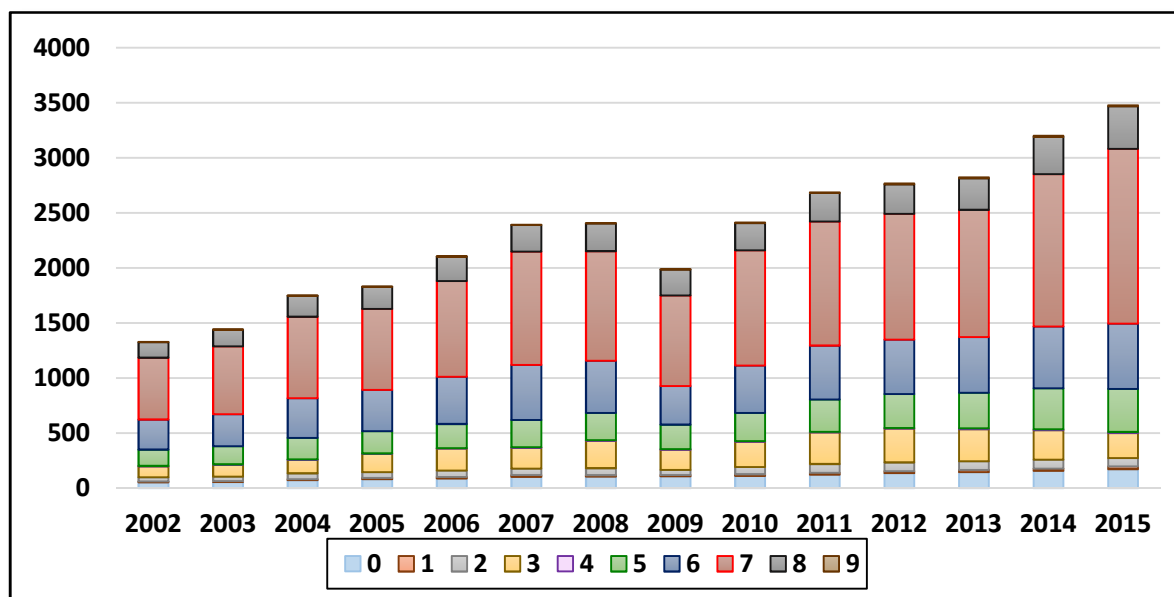
Na *grafu č. 4* je znázorněn vývoj jednotlivých komoditních skupin SITC v letech 2002 až 2015. Lze říci, že Česká republika nejvíce dováží z jiných zemí části a součásti strojů a dopravních prostředků a z oblasti elektrických zařízení, přístrojů a spotřebičů, které svým podílem na celkovém dovozu 42,37 % tvoří hodnotově největší položku.

² Podíl komoditních tříd na celkovém dovozu (v %)

Dále také železo a ocel, která výrazně souvisí se skupinou č. 7, a tvoří k roku 2015 hodnotu 592,3 mld. Kč (SITC 6). Významnou položkou dovozu jsou i chemikálie a příbuzné výrobky (SITC 5), které v roce 2015 dosahují hodnoty 390,9 mld. Kč, jedná se zejména o dovoz léčiv a farmaceutických výrobků. Nejdůležitější položku v oblasti dovozu představuje též ropa, neboť se její cenový vývoj velmi odráží na meziročních změnách dovozu. Tyto meziroční změny jsou proto i velice kolísavé. V roce 2005 meziroční změna dovozu minerálních paliv (SITC 3) vzrostla o 37,26 % z důvodu zdražení ropy a zemního plynu.

Ovšem největší meziroční změnu v oblasti dovozu přinesl rok 2008, a to 68,4 mld. Kč. V této době vystoupala cena ropy pod 150 USD za barel. O další rok později ale nastal naopak obrovský propad v ceně ropy, a zároveň tak i celkového dovozu, u kterého hodnota poklesla o 26,46 %. Tento pokles podpořilo snížení poptávky, které bylo způsobeno celosvětovou krizí v ekonomice, dále také propadem akcií na světovém trhu a snížení těžebních nákladů při posílení dolarem. Snížení ceny ropy a poklesu dovozu je zde viditelný i v posledních třech sledovaných obdobích.

Graf č. 4: Struktura dovozu ČR podle zbožových skupin SITC (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování na základě údajů z přílohy č. 7

5.2 Ekonomická charakteristika SRN

Spolková republika Německo patří k nejvíce rozvinutým a vůbec nejvýkonnějším průmyslovým zemím světa. V Evropské unii je tak nejdůležitějším a zároveň největším trhem. V mnoha vědeckých, technických a technologických oborech je Německo považováno za světového vůdce, a je stále nejvýznamnějším partnerem EU a partnerem exportu a importu pro Českou republiku. Z pohledu výrazně exportně orientované české ekonomiky je vazba na vývoj německé ekonomiky klíčová.

Pozitivní vývoj německé ekonomiky tak zlepšuje celkový zahraniční obchod České republiky. Naopak jeho negativní vývoj může představovat problémy pro českou ekonomiku a její zahraniční obchod z hlediska zahraničně obchodních vztahů a obratu.

5.2.1 Makroekonomické ukazatele SRN

Pro zhodnocení německé ekonomiky, byly zvoleny tři základní makroekonomické ukazatele. Jedná se o hrubý domácí produkt, míra registrované nezaměstnanosti, která je počítána jako podíl, kde je v čitateli počet neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli pracovní síla. V neposlední řadě bude zhodnocena i míra inflace.

Hrubý domácí produkt

Německá ekonomika od roku 2004 začala růst a postupně docházelo k jejímu oživování z probíhající stagnace ekonomiky. V *tabulce č. 4* je uveden vývoj HDP Německa v jednotlivých letech. Dle údajů z tabulky v roce 2003 byl zaznamenán pokles reálného HDP o 0,4 %. Hlavními důvody tohoto poklesu HDP byly slabé investice a soukromá poptávka. Avšak německá ekonomika se postupně začala zlepšovat, ale ne příliš rychlým tempem. V roce 2004 se začal již projevovat růst HDP, ale pouze o 1,2 %. Ekonomická situace se zlepšila až v roce 2006, kdy HDP vzrostl o 3,7 %, hodnotově o 92,6 mld. EUR. V následujících letech rostl hrubý domácí produkt výrazným tempem v důsledku podpory domácí tak i zahraniční poptávky. Největší podíl na růstu HDP měly exporty Německa, které se zvýšily o 8,1 %. V roce 2008 zasáhla německou ekonomiku též světová ekonomická krize, která se nepříznivě projevila i na růstu HDP. I když se v tomto roce produkce zvýšila o 1,1 %, na přelomu mezi roky 2008 a 2009 došlo k silnému propadu. V roce 2009 se tak projevil globální propad světové ekonomiky, a tím i celkového zahraničního obchodu.

Tabulka č. 4: Vývoj HDP Německa v tržních cenách (v mld. EUR)

Rok	HDP v mld. EUR	HDP na 1 obyvatele	Růst reálného HDP (v %)	První absolutní diference	Bazický index
2002	2 209,3	25 850	-	-	1
2003	2 220,1	26 024	- 0,4	10,8	1,0049
2004	2 270,6	26 614	1,2	50,5	1,0277
2005	2 300,7	26 974	0,7	30,1	1,0414
2006	2 393,3	28 093	3,7	92,6	1,0833
2007	2 513,2	29 521	3,3	119,9	1,1376
2008	2 561,7	30 124	1,1	48,5	1,1595
2009	2 460,3	28 998	-5,1	-101,4	1,1136
2010	2 580,1	30 517	4,0	119,8	1,1678
2011	2 703,1	31 914	3,3	123,0	1,2235
2012	2 758,3	32 550	0,7	55,2	1,2485
2013	2 826,2	33 338	0,4	67,9	1,2792
2014	2 923,9	36 105	1,6	97,7	1,3235
2015	3 032,8	37 127	1,7	108,9	1,3727
Průměrný koeficient růstu HDP v mld. EUR					1,0253
Průměrný koeficient růst HDP na 1 obyvatele					1,0279

Zdroj: Destatis.de., vlastní zpracování

Hrubý domácí produkt se v roce 2009 snížil o 5,1 %. Stabilizujícím faktorem zde byly příspěvky spotřeby domácností, které vzrostly, ale hrubé mzdy naopak poklesly o 0,5 %. Pokles byl zaznamenán i u počtu výdělečných osob o 0,7 %, ale při propadu o 5 %.

Důvodem byl zejména vliv politických opatření, kterým bylo především zavedení systému zkrácené pracovní doby. V této situaci stát doplácí zaměstnancům dvě třetiny ušlé mzdy a zaměstnavatelé hradí až polovinu sociálního pojištění, které odvádí státu. Firmy tak reagovaly snížením produkce, aniž by musely propouštět své zaměstnance. V roce 2010 se německá ekonomika vzpamatovala z ekonomické krize a v roce 2011 došlo k nárůstu HDP o 123 mld. EUR. Nicméně růst HDP se v roce 2011 zpomalil, protože tento rok byl ovlivněn velice závažnými událostmi. První událostí byla jaderná tragédie ve Fukušimě, která vzbudila obavy z vlastních německých jaderných elektráren. Druhou událostí byla tzv. řecká krize, respektive evropská rozpočtová krize, která se dotýkala německého bankovního sektoru, který je držitelem pohledávek za řeckým státem a je tak nucen politickou scénou účastnit se záchranných akcí a pomoci.

V následujících letech pokračuje pozitivní vývoj HDP. V roce 2014 hrubý domácí produkt vzrostl o 97,7 mld. EUR., reálné HDP tak o 1,6 %. To mělo pozitivní vliv i na Českou republiku, kdy v porovnání reálného HDP u ČR vzrostl o 2,7 %.

V roce 2015 vypukla uprchlická krize, která se začala projevovat již v minulých letech, ale v tomto roce krize eskaluje. Významným způsobem byla ovlivněna německá ekonomika, protože Německo je mezi uprchlíky nejžádanější zemí. V tomto roce se tak Německo muselo potýkat s přílivem více než půl miliónu uprchlíků. S touto situací bylo spojeno zavedení důsledných kontrol hranic a výdaje z rozpočtu na registraci a vyřízení ubytování žadatelů o azyl. Dále též výdaje určené na integrační služby, k nimž patří různé jazykové kurzy. V současné době v roce 2017 vynaložila německá vláda na řešení uprchlické krize 21,7 mld. EUR. Od roku 2015 se projevuje růst HDP Německa, kdy k roku 2016 vzrostl reálný HDP o 1,9 %. Hlavním impulzem tohoto růstu byl růst spotřeby domácností a vyšší státní výdaje na uprchlíky. Toto kompenzuje horší výkon zahraničního obchodu Německa, který je důsledkem slabé poptávky ze strany hlavních obchodních partnerů a rozvíjejících se ekonomik. Soukromá spotřeba se zvýšila o 0,6 % ve třetím kvartále a veřejné výdaje stouply o 1,3 %, což představuje největší nárůst od začátku roku 2009. Celkově se hrubý domácí produkt Německé spolkové republiky zvýšil oproti roku 2002 o 37,27 %. Ukazatel výše HDP na jednoho obyvatele se zvýšil o celkem 43,63 %, z 25 850 mld. EUR na 37 127 mld. EUR. Hrubý domácí produkt rostl průměrně o 1,0253 %

Nezaměstnanost

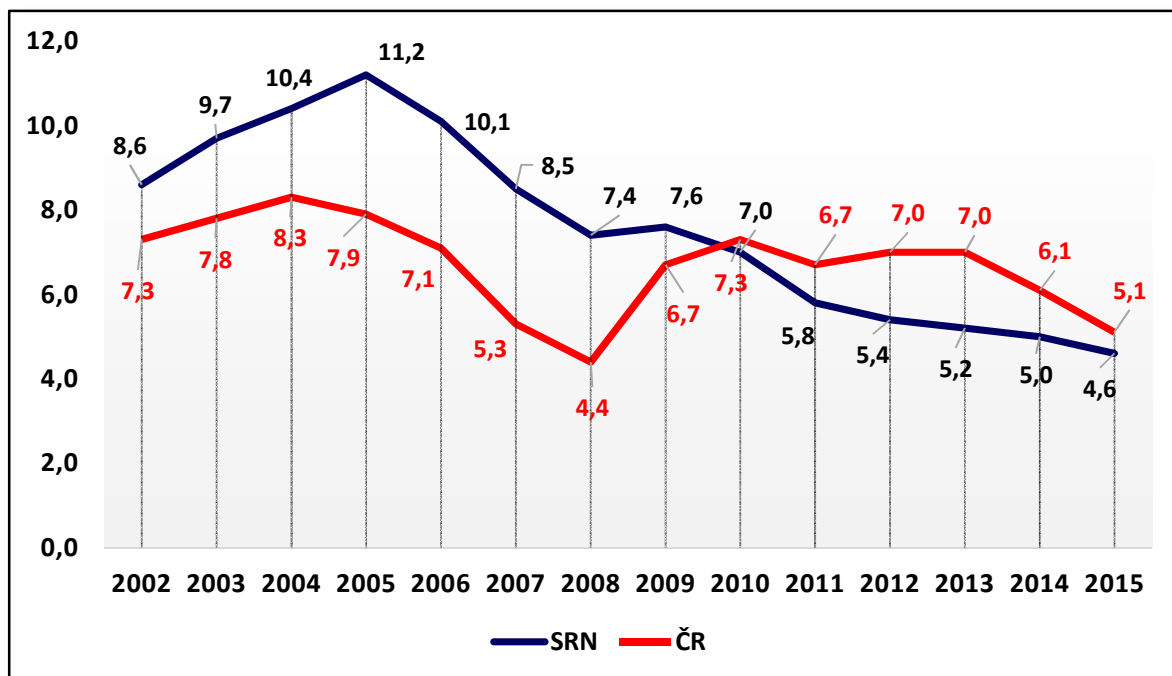
S vysokou mírou nezaměstnanosti se Spolková republika Německo potýká již od poloviny 90. let. Na *grafu č. 5* je znázorněn dle údajů z Českého statistického úřadu vývoj nezaměstnanosti v Německu v porovnání s Českou republikou. Od roku 2002 nezaměstnanost v Německu neustále rostla, výjimkou nebyla ani Česká republika, kde meziroční změny nebyly tak vysoké jako u Německa. V roce 2004 bylo v Německu celkem 4,4 miliónu osob bez zaměstnání a v tomto roce míra nezaměstnanosti dosáhla 10,4 %.

Toto razantní zvýšení nezaměstnanosti o 0,7 % oproti předchozímu roku, bylo z části jen papírové a nastalo po reformě zaměstnanosti. Následující rok míra nezaměstnanosti opět vzrostla na 11,2 %, tj. přes 5 milionů oficiálně registrovaných nezaměstnaných na příslušných úřadech práce.

V Německu začal od ledna 2005 platit jiný systém vyplácení sociálních dávek a počet lidí bez práce se tím výrazně zvýšil. V tomto případě však nárůst nezaměstnanosti nesignalizuje horší situaci na trhu práce, protože za ním stojí výlučně statistické vlivy, které souvisejí s vládními reformami. Naopak v České republice již nezaměstnanost začala klesat, čemuž za tento pokles vděčila především rozjezdu mnoha zahraničních firem, které v ČR investovaly a postavily své podniky. Například v Únoru rozjela svou výrobu automobilka TPCA na Kolínsku. V roce 2006 klesla míra nezaměstnanosti Německa o 1,1 %.

Od tohoto roku se negativní trend začal obracet a do počátku roku 2009 míra nezaměstnanosti klesala. V roce 2008 začala v České republice růst poptávka po německých pracovnících, což se pozitivně projevilo i v počtu nezaměstnaných lidí, kdy v následujících letech stále více Němců přicházelo za prací do České republiky. Nárůst nezaměstnanosti se projevila pouze na začátku roku 2009, kdy míra nezaměstnanosti vzrostla na 7,6 %, z důvodu propadu celé světové ekonomiky. Od roku 2010 nezaměstnanost Německa opět klesá až do současnosti.

Graf č. 5: Vývoj nezaměstnanosti ve SRN v porovnání s ČR v letech 2002 – 2015 (v %)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování.

Poznámka: Výchozí údaje uvedeny v příloze č. 8

V roce 2014 i přes vypuknutí uprchlické krize míra nezaměstnanosti v Německu klesla o 0,2 %. Počet výdělečně činných osob v Německu stoupl téměř o procento na 42,6 miliónu. K tomuto růstu přispěl příliv pracovních sil ze zahraniční, nejen přistěhovalců, ale i dalších cizinců. V roce 2015 nezaměstnanost Německa klesla o 46,51 % oproti roku 2002.

V České republice naopak nezaměstnanost klesla o 30,14 %. Dle nejnovějších údajů ČSÚ k roku 2016 nezaměstnanost České republiky předčila nezaměstnanost Německa, a je tak nadále svými 3,6 % nejnižší nezaměstnaností v EU podle evropského statistického úřadu Eurostat. Evropský statistický úřad (Eurostat) se týká věkové kategorii 15 až 74 let, zatímco statistika ČSÚ se týká věkové kategorii 15 až 64 let. Druhou nejnižší nezaměstnaností v EU se po Česku pyšní Německo s 3,9 %. V České republice a Německu se již výraznější poklesy nezaměstnaných neočekávají. Naopak se zlepšující se situací na trhu práce by mohly sílit také mzdy, i když pravděpodobně jen lehce.

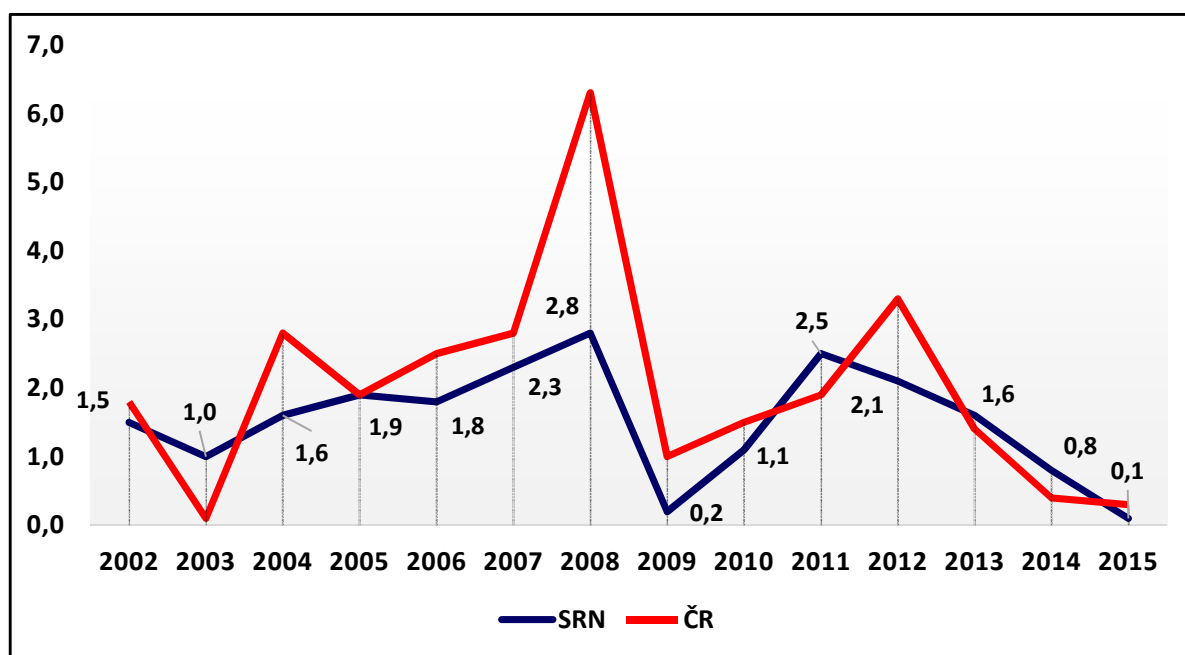
Míra inflace

Míra inflace se ve Spolkové republice Německo udržovala do roku 2006 pod hranicí 2 %. Stejně tak na tom byla i Česká republika jak lze vidět na *grafu č. 6* do roku 2004, kdy míra inflace dosáhla 2,8 %. V roce 2003 Česká republika dosáhla nejnižší míry inflace za celé sledované období. Tržní ceny poklesly o 0,1 % především vlivem poklesu cen pohonných hmot, rekreací a masa. Pro udržení inflace v daném koridoru slouží metody cílování inflace, které přispívají k výraznému poklesu míry inflace a k zpomalení ekonomického růstu. V roce 2007 a 2008 byl zaznamenán růst inflace v Německu o 0,5 %. Ceny v německých obchodech vzrostly meziročně o 3,3 %. Inflace v Německu je tažena především vysokými cenami ropy a potravin. Drahá ropa zdražuje produkci a podniky jsou poté nuceny přenést část svých nákladů na spotřebitele v podobě vyšších cen. Ceny energií v Německu vzrostly meziročně o 17,9 % v roce 2008 a ceny potravin o 7,6 % oproti červnu 2007. V roce 2008 tak míra inflace v Německu stoupla na 2,8 % a v České republice dosáhla míra inflace 6,3 %. V roce 2009 lze vidět na *grafu č. 6*, nejvyšší pokles míry inflace v Německu o 2,6 %. V tomto období spotřebitelské ceny v Německu klesly a dostaly se tak do deflace. Tento pokles spotřebitelských cen podnítilo prudké meziroční snížení cen energií a pohonných hmot dle ČSÚ. Podobně na tom byla i Česká republika, kde její vývoj ovlivnilo zpomalení cenového růstu v bydlení v důsledku snížení cen zemního plynu o 11,6 %.

Mimo snížení cen plynu do cenové hladiny zasáhly i levnější potraviny. Za deflací stojí především i probíhající hospodářská krize v roce 2009. Po roce 2009 docházelo k postupnému zdražování potravin a zboží a míra inflace opět začala projevovat růst. Její hladina se držela na úrovni 2 %. V roce 2012 byla míra inflace ovlivněna nadprůměrným růstem cen energetických výrobků, dále zvýšením cen u potravin a alkoholických výrobků. Naopak došlo k poklesu cen v oblasti vzdělání a snížení cen u finančních služeb.

V roce 2015 míra inflace dosáhla 0,1 %, a v Německu tak poklesla o 93,33 % oproti roku 2002, za celé sledované období. Naproti tomu cenová hladina České republiky poklesla o 83,33 %. V současné době se růst spotřebitelských cen v Německu přiblížil inflačnímu cíli 2 % Evropské centrální banky. Stejně tak i inflace v Česku po čtyřech letech opět dosahuje inflačního cíle ČNB. Nicméně dle informací od ČSÚ inflace nepřetržitě roste, z důvodu růstu pohonných hmot a potravin, zejména zeleniny. V roce 2017 je inflace nejvyšší za poslední čtyři roky, a to v celé eurozóně.

Graf č. 6: Vývoj míry inflace SRP v porovnání s ČR v letech 2002 – 2015 (v %)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Poznámka: Výchozí údaje uvedeny v příloze č. 8

5. 2. 2 Zahraniční obchod Německa

V tabulce č. 5 jsou uvedeny hodnoty jednotlivých ukazatelů zahraničního obchodu a v příloze č. 10 absolutní difference těchto hodnot. Za celé sledované období vykazovala bilance zahraničního obchodu Německa kladné saldo. I přes rok 2006, kdy dovoz předstihl tempo růstu vývozu o 3,3 %, se Německu podařilo udržet aktivní obchodní bilanci.

Německo má silnou orientaci na export a zajímají ho otevřené trhy. Vývoz zboží z Německa v roce 2002 činil 651,3 mld. EUR, a do roku 2015 stoupl vývoz na 1 193,6 mld. EUR. Spolková republika Německo tak od roku 2003 zaujímá největšího světového vývozce. Soustředí se na výrobky z odvětví strojírenství, automobilového a chemického průmyslu, které jsou světově uznávané na mezinárodních trzích.

Tabulka č. 5: Vývoj zahraničního obchodu Německa (v mld. EUR)

Rok	Obrat	Obchodní bilance	Vývoz	Dovoz	Krytí dovozu vývozem
2002	1 169,8	132,8	651,3	518,5	125,61
2003	1 199,0	130,0	664,5	534,5	124,32
2004	1 306,9	156,1	731,5	575,4	127,13
2005	1 414,4	158,2	786,3	628,1	125,19
2006	1 627,0	159,0	893,0	734,0	121,66
2007	1 735,1	195,3	965,2	769,9	125,37
2008	1 789,9	178,3	984,1	805,8	122,13
2009	1 467,9	138,7	803,3	664,6	120,87
2010	1 749,1	154,9	952,0	797,1	119,43
2011	1 963,7	158,7	1 061,2	902,5	117,58
2012	1 992,0	193,2	1 092,6	899,4	121,48
2013	1 978,4	197,6	1 088,0	890,4	122,19
2014	2 033,8	213,6	1 123,7	910,1	123,47
2015	2 142,8	244,4	1 193,6	949,2	125,75

Zdroj: Destatis.de, vlastní zpracování a výpočty

Největší pokles vývozu Německa se uskutečnil pouze v roce 2009 o 180,8 mld. EUR vlivem ekonomické krize ve světě. Po ekonomické krizi se stal vývoz opět hlavním motorem hospodářského oživení. Hodnota vývozu v roce 2010 vzrostla o 148,7 mld. EUR a hodnota dovozu vzrostla o 132,5 mld. EUR. V roce 2013 byl zaznamenán pokles vývozu Německa o 4,6 mld. EUR a pokles dovozu až o 9 mld. EUR.

Hlavním důvodem byla dluhová krize, která postihla německé vývozní trhy a slabší poptávky v zemích eurozóny dle informací od Spolkového statistického úřadu. Následující roky se vývozu a dovozu opět dařilo. Obrat zahraniční obchodu dosáhl v roce 2014 hodnoty 2 033,8 mld. EUR. Významným aspektem byl nárůst vývozu o 35,7 mld. EUR a slabší kurz koruny, který byl využíván při přepočtu eurových a dolarových cen.

Hlavním vývozním artiklem nadále zůstávají stroje a dopravní prostředky, jejichž vývoz vzrostl o 21,9 %. V tomto směru byly nejvíce vyváženy zejména automobily a elektrická zařízení. Na druhé straně výrazně vzrostl i dovoz o 19,7 mld. EUR, kdy nejvíce byly dováženy minerální paliva. V roce 2015 dosáhl zahraniční obchod Spolkové republiky Německo rekordních hodnot. Německý vývoz vzrostl o 69,9 mld. EUR a dosáhl tak hodnoty 1 193,6 mld. EUR. Naopak dovoz vzrostl o 39,1 mld. EUR a v roce 2015 tak dosáhl hodnoty 949,2 mld. EUR.

5.3 Analýza výsledků zahraničního obchodu České republiky s Německem

Česká ekonomika, je svým typem relativně malá ekonomika s vysokou mírou průmyslového rozvoje a vyvolává potřebu relativně vysoké funkční otevřenosti vůči vnějšímu ekonomickému prostředí. Zahraniční obchod je v české ekonomice dominantním faktorem vnitřní ekonomické rovnováhy a zároveň efektivního rozvoje.

Česká republika vykazuje tak silnou míru provázanosti s ekonomikou Německa, která výrazným způsobem ovlivňuje celý zahraniční obchod. Kromě dvoustranných smluv byly ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo v roce 2003 upraveny celou řadou multilaterálních dohod, z nichž nejvýznamnější byla Evropská dohoda, která zakládá přidružení mezi Českou republikou na straně jedné a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé.

Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 došlo k posledním odstraněním administrativních bariér a tím došlo k dalšímu rozšíření vzájemné obchodní výměny. Tato kapitola se věnuje statistické analýze a zhodnocení zahraničního obchodu České republiky s Německem a jeho konkurenceschopnosti.

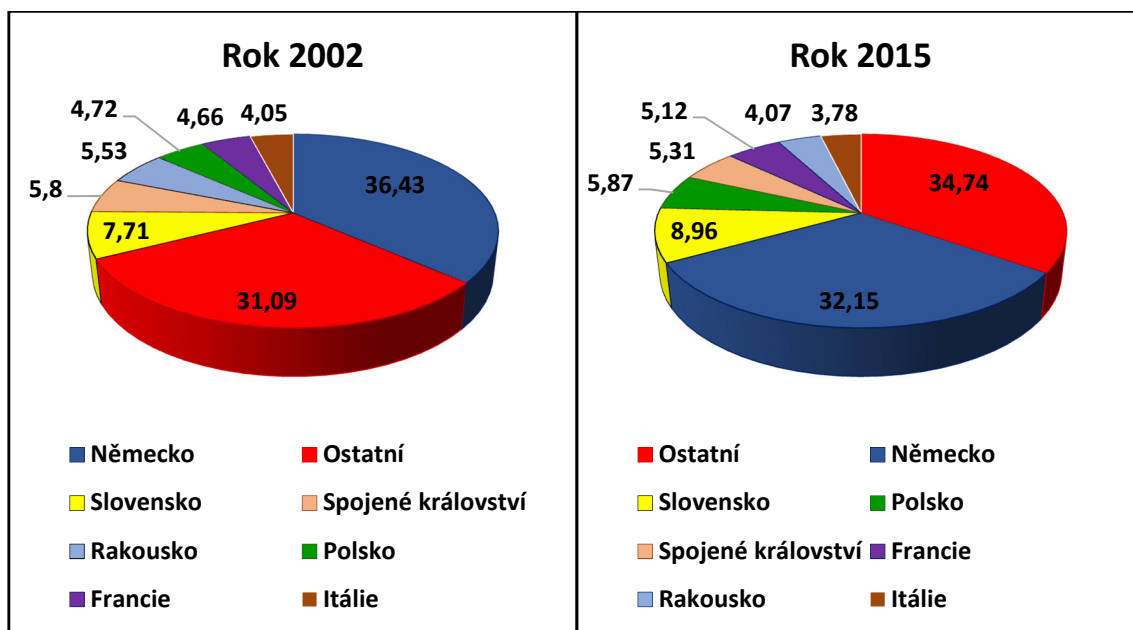
5.3.1 Pozice Německa na celkovém zahraničním obchodu ČR

Pozice Německa na celkovém vývozu ČR

K roku 2015 se Česká republika řadí na 12. místo v zahraničním obchodě Německa z hlediska vývozu a na 8. místo z hlediska dovozu. Německo nejvíce vyváží do Spojených států amerických a do Francie. Naopak nejvíce dováží z Číny, Nizozemska a Francie. Zahraniční obchod s Německem tak patří v rámci zahraničně-obchodních vztahů ČR k nejvýznamnějším a zároveň nejstabilnějším, jak na straně vývozu tak i dovozu.

Přesto se ve sledovaném období od roku 2002 podíl Německa na celkovém vývozu zahraničního obchodu České republiky postupně oslabuje. V roce 2002 činil podíl Německa na celkovém vývozu České republiky 36,43 % a v roce 2015 činí podíl 32,15 %, respektive jedná se o snížení o 4,28 %. Toto oslabení je dáno především zvýšením podílu vývozu do sousedních zemí České republiky, jak lze vidět na grafu č. 7.

Graf č. 7: Pozice Německa na celkovém vývozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Poznámka: Výchozí údaje jsou uvedeny v příloze č. 13

V roce 2002 největší podíl činil vývoz do Německa v hodnotě 457,1 mld. Kč, a dále se již začal zvyšovat podíl vývozu do ostatních zemí, zejména tedy do Maďarska a Belgie. Svou pozici si v roce 2002 drželo i Slovensko, kam se vyvezlo zboží v hodnotě 96,7 mld. Kč a umístilo se tak na druhém místě ihned za Německem, kde lze vidět obrovský rozdíl vůči Německu.

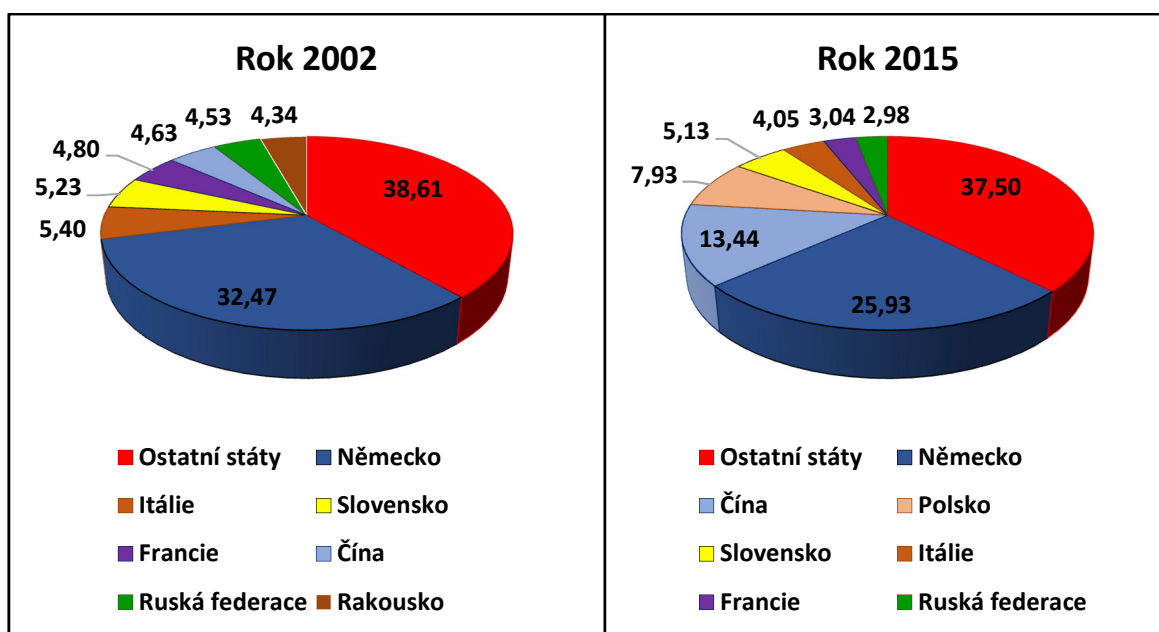
Výrazný propad byl zaznamenán v zahraničním obchodě s Rakouskem, kdy v roce 2002 podíl Rakouska na celkovém vývozu ČR činil 5,53 % a v roce 2015 o 1,46 % méně. Tuto pozici dominantního obchodního partnera České republiky v roce 2015 zastoupilo Spojené království, které se dostalo mezi přední příčky v obchodu s Českou republikou. V roce 2015 poklesl i podíl vývozu do Spojeného království a to zejména vlivem problémů souvisejících s odstoupením Velké Británie z Evropské unie. Slovensko si za sledované období udrželo stejnou pozici na celkovém vývozu České republiky jako v roce 2002, a došlo k růstu podílu o 1,25 %.

Pozice Německa na celkovém dovozu ČR

Pozice Německa na celkovém dovozu ČR za sledované období postupně oslabovala stejně tak jako u exportu. V roce 2015 se v porovnání s rokem 2002 pozice importu z Německa na celkovém dovozu do České republiky snížila o 6,54 %. Přesto dovoz České republiky z Německa hraje v postavení zahraničního obchodu České republiky stále nejdůležitější roli, neboť dovozem z Německa je realizována více jak jedna čtvrtina z celkových dovozních potřeb České republiky, jak lze vidět i na *grafu č. 8*.

Největší posun v pozici na celkovém dovozu, lze pozorovat u Číny, které se podíl na dovozu ČR zvýšil o 8,81 %, a z Číny se v roce 2015 dovezlo zboží v hodnotě 467,3 mld. Kč. Tento fakt potvrzuje zmíněné snížení podílu dovozu z Německa ve prospěch růstu podílu dovozu z Číny a dovozu ze sousedních zemí, zejména z Polska, se kterým se podíl zvýšil o 7,93 %. Naopak se snížil podíl Francie a Ruska na celkovém dovozu z České republiky. U Francie došlo k poklesu na celkovém dovozu ČR o 1,76 % a u Ruské federace šlo o mírnější pokles, a to o 1,55 %. Podle *grafu č. 8*, lze konstatovat, že mírný pokles podílu nastal též i u Itálie, o 1,35 %.

Graf č. 8: Pozice Německa na celkovém dovozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Poznámka: Výchozí údaje jsou uvedeny v příloze č. 14

5.3.2 Obrat zahraničního obchodu České republiky s Německem

Před vstupem do EU obrat zahraničního obchodu s Německem činil 887,5 mld. Kč. V tomto roce v návaznosti na velmi ničivé záplavy v létě 2002 český stát vysoce ocenil pomoc, kterou na spolkové i zemské úrovni SRN poskytla České republice při odstraňování škod způsobených povodněmi. Spolková republika byla v roce 2002 nejvýznamnějším hospodářským parterem České republiky a Česko – německá obchodní výměna se podílela na celkovém zahraničním obchodu ČR 34,39 %.

Tento podíl činí druhý nevyšší podíl za celé sledované období, jak lze vidět v *tabulce č. 6*. Vstupem ČR do Evropské unie obrat s Německem vzrostl o 200,9 mld. Kč a dosáhl tak hodnoty 1 177,4 mld. Kč. V roce 2005 je zaznamenán nejnižší růst obratu zahraničního obchodu s Německem o pouhé 1,6 mld. Kč oproti předchozímu roku. Hlavním důvodem tohoto mírného růstu byl velký růst spotřeby domácností, což mělo za následek vysoké dovozy do Německa a zároveň zpomalení české ekonomiky z důvodu pohybu cen průmyslových komodit a potravin na světových trzích.

Od tohoto roku obrat zahraničního obchodu ČR s Německem stále rostl, avšak s příchodem již několikrát zmíněné ekonomické krize se v roce 2008 projevil propad zahraničního obchodu ČR se Spolkovou republikou Německo o 29,5 mld. Kč.

V důsledku celosvětové ekonomické krize a silnou provázaností české a německé ekonomiky, se v roce 2009 tento ukazatel ještě více prohloubil o 179,9 mld. Kč, procentuálně o 12,82 %. Po ekonomické krizi zahraniční obchod ČR s Německem opět začal růst. V roce 2014 došlo k nejvyššímu zaznamenanému nárůstu obratu zahraničního obchodu za celé sledované období o 278,6 mld. Kč. Na tento pozitivní výsledek měly vliv klesající ceny energetických surovin v České republice, což vedlo k růstu českého exportu do Německa. Obrat zahraničního obchodu ČR se Spolkovou republikou Německo se od roku 2002 zdvojnásobil, konkrétně o 242,19 %. K roku 2015 se obchodní partnerství České republiky se Spolkovou republikou Německo podílí na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR téměř třiceti procenty (29,21 %). Jednotlivé elementární charakteristiky časových řad zahraničního obchodu České republiky se Spolkovou republikou Německo jsou uvedeny v příloze č. 11.

Tabulka č. 6: Obrat ČR se SRN v porovnání s obratem ČR (v mld. Kč, v %)

Rok	Obrat ČR se SRN (v mld. Kč)	Obrat ČR (v mld. Kč)	S EU 28 (v mld. Kč)	Podíl na celkovém obratu ČR (v %)	Podíl na celkovém obratu EU (v %)
2002	887,5	2 580,5	2 036,1	34,39	43,59
2003	976,5	2 811,7	2 231,1	34,73	43,77
2004	1 177,4	3 471,8	2 765,0	33,91	42,58
2005	1 179,0	3 698,5	2 918,4	31,88	40,40
2006	1 284,4	4 249,4	3 337,8	30,23	38,48
2007	1 432,5	4 870,6	3 821,3	29,41	37,49
2008	1 403,0	4 880,2	3 732,6	28,75	37,59
2009	1 223,1	4 127,7	3 150,2	29,63	38,83
2010	1 432,9	4 944,4	3 665,0	28,98	39,10
2011	1 616,7	5 566,3	4 116,9	29,04	39,27
2012	1 665,8	5 839,5	4 275,3	28,53	38,96
2013	1 717,4	5 998,2	4 413,9	28,63	38,91
2014	1 995,9	6 828,5	5 101,7	29,23	39,12
2015	2 149,8	7 360,2	5 507,8	29,21	39,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.3.3 Vývoz a dovoz mezi Českou republikou a Německem

Spolková republika Německo je z dlouhodobého hlediska nejdůležitějším odbytištěm pro české výrobky a na německý trh směřuje největší část českého exportu. Z pohledu vývozně orientované české ekonomiky jsou přímé vazby na vývoj německé ekonomiky zcela klíčové. I když je Spolková republika Německo pro ČR exportní zemí číslo jedna, jeho podíl ve prospěch ostatních zemí mírně klesá. Tato kapitola se zaměřuje na zhodnocení a analýzu vývoje celkového vývozu a dovozu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo v letech 2002 – 2015 a zhodnocení vlivů, které na vývoz a dovoz působí.

Vývoz České republiky do Německa

Před vstupem České republiky do Evropské unie se celkový vývoz se Spolkovou republikou Německo podílel na celkovém vývozu ČR 36 – 37 %. Podle *tabulky č. 7* je zřejmé, že se jedná o nejvyšší podíl vývozu ČR do Německa na celkovém vývozu ČR. V tomto roce byla SRN vůbec největší investorskou zemí v České republice, kdy příliv přímých německých investic představoval přibližně polovinu veškerých přímých zahraničních investic.

Mnoho položek vzájemné obchodní výměny je důsledkem přímých investic do české ekonomiky, což také napomáhá stabilitě vzájemných obchodních vztahů. Od roku 2002 do roku 2004 vzrostl vývoz České republiky do Spolkové republiky Německo ze 457,1 mld. Kč na 623,1 mld. Kč, a zvýšil se tak o 36,32 %. V důsledku vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 a postupného odstranění posledních vývozních, dovozních a administrativních překážek zahraničního obchodu tato růstová tendence exportu ještě více akcelerovala. Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 mířilo do Německa 22,85 % vývozu v hodnotě 623,1 mld. Kč. Zde tak došlo ke snížení podílu, protože Česká republika jako člen Evropské unie začala obchodovat i s jinými státy. Následující rok vývozní ceny výrazně zpomalily tempo růstu exportu a došlo tak ke zvýšení vývozu o pouhé 0,87 %, ale i přes toto zpomalení se do Německa vyvezlo zboží v hodnotě 628,5 mld. Kč. Po hospodářské krizi, která pomalu nastala již v roce 2008, se vývoz do Německa snížil o 0,34 % na hodnotu 759,7 mld. Kč. V roce 2009, opět zasáhla ekonomická krize na světové ekonomiky a vývoz do Německa poklesl o 8,58 %, tedy o 65,2 mld. Kč.

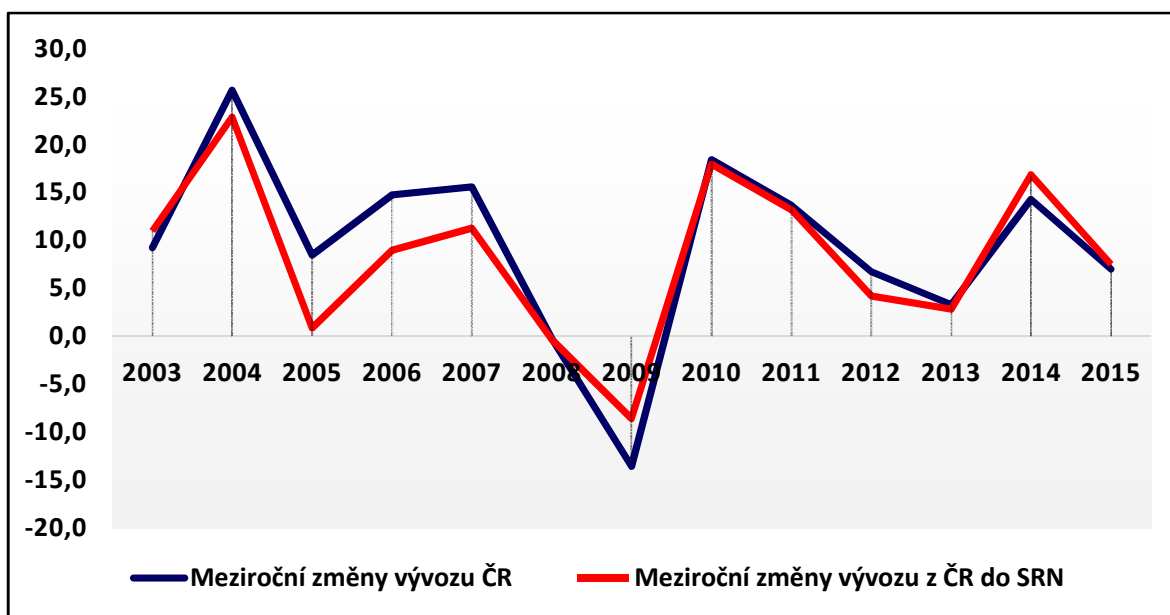
V roce 2010 po hospodářské krizi se vlivem posílení koruny vůči euru začaly objevovat přírůstky vývozu do Německa a celkový export vzrostl o 124,7 mld. Kč. Toto posílení vedlo zejména ke zdražení českých výrobků určených k exportu. Po roce 2010 začal vývoz komodit do Německa zpomalovat, a to až do roku 2013, jak lze vidět v *tabulce č. 7*. Hlavním důvodem byly poklesy prodejů hlavní exportní komodity, kterou jsou automobily a s tím spojené problémy automobilového průmyslu. Od roku 2014 již vývoz výrobků z České republiky do Německa začal opět růst, a v roce v 2014 došlo k růstu vývozu o 16,86 %. Od vstupu České republiky do Evropské unie se vývoz ČR do SRN zdvojnásobil, konkrétně až o 273,11 %. V současné době je tak vývoz zboží do Německa v rámci celkového vývozu ČR stále dominantní.

Tabulka č. 7: Vývoz České republiky do Německa (v mld. Kč)

Rok	Vývoz ČR celkem	Meziroční změna (v %)	Vývoz do Německa	Meziroční změna (v %)	Podíl na celkovém vývozu (v %)	Bazický index
2002	1 254,9	-	457,1	-	36,43	1
2003	1 370,9	9,25	507,2	10,96	37,00	1,1096
2004	1 722,7	25,66	623,1	22,85	36,17	1,3632
2005	1 868,6	8,47	628,5	0,87	33,63	1,3750
2006	2 144,6	14,77	685,0	8,99	31,94	1,4986
2007	2 479,2	15,61	762,3	11,28	30,75	1,6677
2008	2 473,7	-0,22	759,7	-0,34	30,71	1,6620
2009	2 138,6	-13,55	694,5	-8,58	32,47	1,5194
2010	2 532,8	18,43	819,2	17,96	32,34	1,7922
2011	2 878,7	13,66	927,1	13,17	32,21	2,0282
2012	3 072,6	6,74	966,2	4,22	31,45	2,1138
2013	3 174,7	3,32	993,7	2,85	31,30	2,1739
2014	3 628,8	14,30	1 161,2	16,86	32,00	2,5404
2015	3 883,2	7,01	1 248,4	7,51	32,15	2,7311
Průměrný koeficient růstu					1,0804 %	

Zdroj: ČSÚ vlastní zpracování

Graf č. 9: Meziroční změny vývozu ČR v porovnání se změnami do SRN (v %)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Podpora exportu České republiky s Německem

Česká republika realizuje vzájemnou zahraniční výměnu z velké části se zeměmi Evropské unie. Přibližně 85 % vývozu České republiky směřuje do zemí EU a 32 % přímo do Německa. Z tohoto důvodu si klade Česká republika jako prioritní exportní cíl nadále zvyšovat export do Německa a udržovat kladné vzájemné vztahy s Německem.

Dalším podstatným cílem je též podpora exportu ve vlastní režii a stabilizace jeho pozice na Německém trhu. Strategie českého exportu mimo cílů s Německem si klade dále cíle spojené se zvýšením objemu exportu do Asie, Ameriky a Afriky, zejména do zemí BRICS (Brazíle, Rusko, Indie, Čína a Jihoafrická republika) a tím rozšiřování i ekonomické spolupráce s těmito zeměmi. Do Asie směřuje zhruba 2,5 % zboží a potenciál pro české produkty je v tomto případě velice značný. Je však potřeba si i nadále udržovat stávající partnery a rozčlenění exportu brát jako možnosti dalšího rozvoje a v žádném případě se nesnažit o nahrazení teritorií jinými a expanzi do nových zemí na úkor sousedních obchodních partnerů. Česká exportní strategie by tak měla být zaměřena především na udržení si aktivit a vzájemných vztahů se stávajícími obchodními partnery, rozšiřování těchto aktivit a vyvíjení maximálního úsilí na získávání nových trhů.

Přímé zahraniční investice

Pro export a import jednotlivých komodit jsou nezbytné přímé zahraniční investice. V České republice působí přes 5 000 německých společností. Z hlediska kapitálové angažovanosti se jedná o vlastněné pobočky německých podnikatelských subjektů. Německo je tak dlouhodobě nejen nejvýznamnějším obchodním partnerem, ale též i investorem v ČR. Nejvíce německých investic v ČR směřuje do výroby, motorových vozidel, obchodu a obchodních služeb, peněžnictví a výroby elektropřístrojů. První významnou německou investicí po roce 1990 byla zejména investice koncernu Volkswagen do Škody Mladá Boleslav, která se řadí mezi tři největší a nejúspěšnější přímé zahraniční investice v České republice. K dalším významným německým investičním projektům v ČR patří např. investice firem Continental, Linde, Robert Bosch, Schoeller a Paul Hartmann. Vysoký podíl německých investic na celkové sumě přímých zahraničních investic v ČR lze vysvětlit tím, že se jedná o příznivé investiční klima a nadnárodní společnosti investují v ČR přes své pobočky registrované v Německu. Tímto způsobem tak mohou využívat dobrých kontaktů v České republice. Německo se v roce 2014 podílelo investováním ve výši 12,6 % v hodnotě 81 047,1 mil. Kč podle informací České národní banky, což činilo nejvyšší podíl z jednotlivých Evropských zemí. V současné době v Německu působí okolo 150 německých společností s majetkovou účastí z České republiky nad 50 %. Z nejdůležitějších podniků lze jmenovat např. **Škoda Auto**, která je pro trh nejvýznamnější a do Německa se exportuje až 90 % produkce firmy. Mezi další patří i **RD Germany**, která se zabývá stavbou rodinných domů na klíč a firma **Mitas**, jejímž předmětem činnosti je vývoz pneumatik pro užitkové automobily a gumárenských výrobků určených pro průmysl. V posledních letech se objevují i investice z České republiky do Německa. Mezi ně patří především investice firmy **Agrofert Holding, a.s.** do hnědo-uhelných dolů společnosti Mitteldeutsche Brankohlengesellschaft (MIBRAG), dále investice skupiny **Penta** do německého podniku Gehring Technologies (výrobce honovacích strojů). Nejnověji pak akvizice největšího německého pekárenského koncernu Lieken českým holdingem Agrofert, který v roce 2013 firma odkoupila od italského koncernu Barilla. V roce 2015 získala společnost ČEZ podíly v high-tech firmách Sonnenbatterie a Snfire GmbH. Od roku 2009 začala Česká republika investovat i v Nizozemí. [28]

Dovoz z Německa do České republiky

Z jednotlivých statistik vyplývá, že vývoz do SRN je v porovnání s dovozem do České republiky mnohem intenzivnější. Přesto je však i pro Německo Česká republika nejdůležitějším obchodním partnerem ze zemí střední a východní Evropy. Před vstupem České republiky do Evropské unie byla Spolková republika Německo největším obchodním partnerem ČR, ze všech zemí v Evropské unii, kam směřovalo 32,58 % českého zahraničního obchodu. Na základě *tabulky č. 8* v roce 2003 byly dovezeny z Německa komodity v hodnotě 469,3 mld. Kč, kdy bylo Německo ekonomicky a politicky nejvýznamnějším sousedem ČR a důležitým spojencem v rámci NATO a též i klíčovým partnerem v úsilí České republiky o vstup do Evropské unie. Německo bylo v tom roce první, kdo z členských zemí ratifikoval smlouvu o rozšíření EU. Po vstupu ČR do Evropské unie lze pozorovat růst dovozu z Německa o 18,11 %, což činí o 85 mld. Kč v peněžním vyjádření.

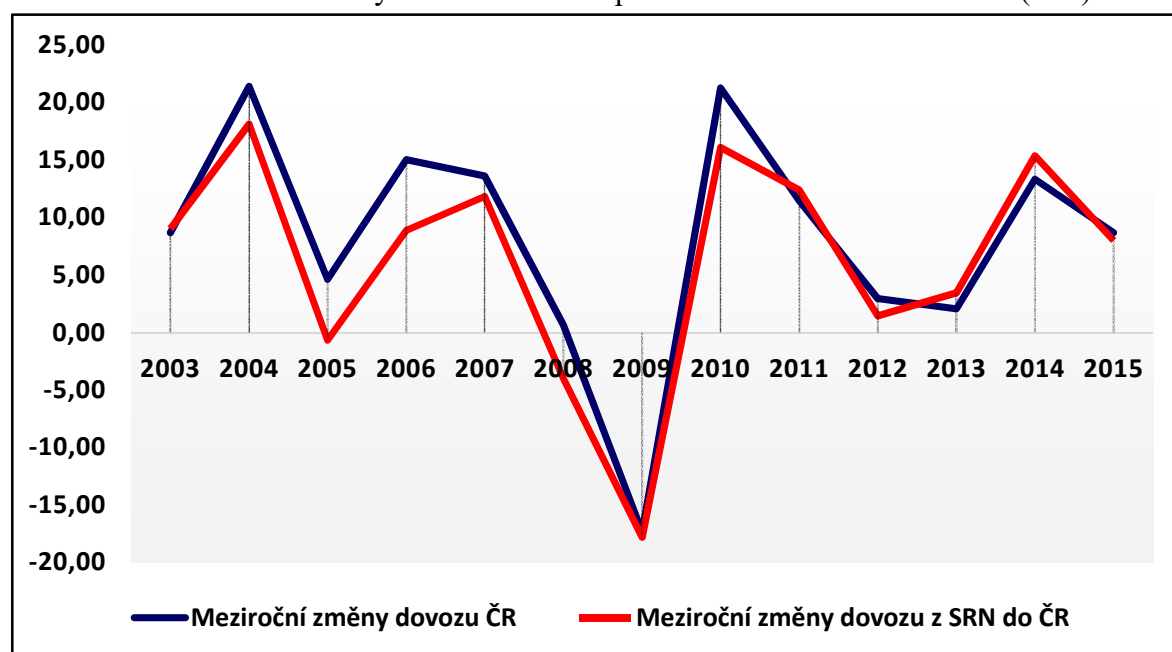
Tabulka č. 8: Dovoz z Německa do České republiky (v mld. Kč)

Rok	Dovoz ČR celkem	Meziroční změna (v %)	Dovoz ze SRN do ČR	Meziroční změna (v %)	Podíl na celkovém dovozu (v %)	Bazický index
2002	1 325,7	-	430,5	-	32,47	1
2003	1 440,7	8,68	469,3	9,01	32,58	1,0902
2004	1 749,1	21,40	554,3	18,11	31,69	1,2877
2005	1 830,0	4,63	550,5	-0,68	30,08	1,2788
2006	2 104,8	15,02	599,4	8,89	28,48	1,3925
2007	2 391,3	13,61	670,2	11,81	28,03	1,5568
2008	2 406,5	0,63	643,3	-4,01	26,73	1,4944
2009	1 989,0	-17,35	528,6	-17,83	26,58	1,2280
2010	2 411,6	21,25	613,7	16,09	25,45	1,4256
2011	2 687,6	11,45	689,6	12,37	25,66	1,6019
2012	2 766,9	2,95	699,6	1,45	25,29	1,6252
2013	2 823,5	2,05	723,6	3,43	25,63	1,6809
2014	3 199,6	13,32	834,7	15,36	26,29	1,9391
2015	3 477,0	8,67	901,4	7,99	25,93	2,0940
Průměrný koeficient růstu					1,0585 %	

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vstupem do EU a tím i odstraněním celních a dovozních bariér vzrostl oproti roku 2002 dovoz celkem o 128,77 %. Následující rok však došlo k mírnému poklesu dovozu komodit ze spolkových zemí Německa o 0,68 % vlivem spotřebitelské poptávky, kdy došlo k poklesu prodeje vybraných komodit z důvodu vysokých cen dovážené ropy a plynu. Od roku 2005 Česká republika dovážela zboží z Německa v příznivých hodnotách, kdy dovoz postupně rostl až do roku 2008. V roce 2009 se opět i v dovozu zboží projevila hospodářská krize, která zapříčinila pokles importu z Německa o 17,83 %, o celých 114,7 mld. Kč. Pozitivním jevem v době ekonomické krize byl přebytek zahraničního obchodu ČR s Německem. Podle statistiků obchodní bilance skončila v přebytku s Německem díky snížení deficitu ČR v obchodě s minerálními palivy. Výsledek ovlivnila především levná ropa, obchod strojů a dopravních prostředků a doznívající německé šrotovné. V roce 2010 a 2011 dovoz z Německa opět rostl a podíl jeho přírůstků na růstu celkového dovozu činil v obou letech přes 25 %. Následující roky došlo k výraznému zpomalení růstu dovozu Německa, kdy v roce 2013 vzrostl dovoz o pouhé 3,43 % a v roce 2015 o 7,99 %. Důvodem klesajícího podílu dovozu z Německa na celkovém dovozu je fakt, že za poslední roky ČR začala dovážet komodity i z jiných zemí, mezi kterými byla zejména Čína. Za celé sledované období se však celkový dovoz zboží ze Spolkové republiky Německa zdvojnásobil.

Graf č. 10: Meziroční změny dovozu do ČR v porovnání se změnami ze SRN (v %)

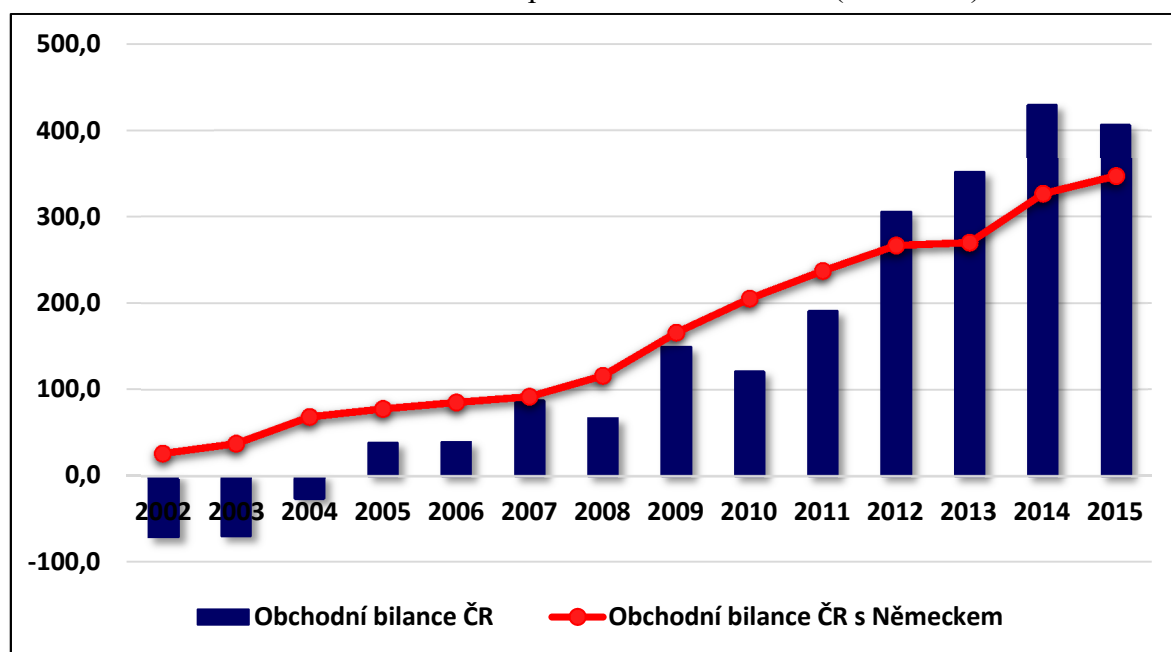
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.3.3 Obchodní bilance se Spolkovou republikou Německo

Tempo růstu vývozu do Německa výrazným způsobem převyšuje tempo růstu dovozu z Německa za sledované období a příznivě tak působí na vývoj bilance zahraničního obchodu. Na grafu č. 11, lze vidět, že do roku 2004 měla Česká republika pasivní saldo obchodní bilance, kdy převažoval dovoz z jiných zemí nad vývozem České republiky v důsledku hospodářských potíží v Německu. I přesto však obchodní bilance s Německem dosáhla v roce 2003 aktivní hodnoty, a to 37,9 mld. Kč, kdy dosahoval vývoz do Německa vyšších hodnot než dovoz.

V období ekonomické krize byl propad v zahraničním obchodě s Německem mnohem zřetelnější na straně vývozu, a došlo tak k poklesu vývozu do Německa o 65,2 mld. Kč a k poklesu dovozu z Německa o 114,7 mld. Kč, což mělo pozitivní dopad na obchodní bilanci České republiky s Německem a bilance vzrostla na 165,9 mld. Kč.

Graf č. 11: Obchodní bilance se SRN v porovnání s bilancí ČR (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Poznámka: Výchozí údaje uvedeny v příloze č. 12

Nejmenší dosud meziroční změna byla však vykázána v roce 2013 o pouze 1,3 %, konkrétně o 3,5 mld. Kč. Hlavním důvodem zde byly poklesy prodejů hlavní exportní komodity, kterou byly automobily a s tím spojené problémy automobilového průmyslu, což vedlo k poklesu vývozu do Německa a to se ovšem odrazilo i na obchodní bilanci. Následující rok vzrostla obchodní bilance s Německem o 56,4 mld. Kč a to díky růstu exportu do Německa o celých 167,5 mld. Kč, kdy na růst vývozu měla pozitivní vliv oslabovaná koruna vůči oběma hlavním měnám. K roku 2015 dosáhla obchodní bilance s Německem hodnoty 347 mld. Kč, v porovnání s Českou republikou je obchodní bilance aktivní a kladná v hodnotě 406,2 mld. Kč. V současnosti význam Německa pro tuzemskou ekonomiku stále roste, jak dokládá rekordní zájem českých firem o podporu exportu do Německa.

Na trh se snaží dostat vedle strojírenských podniků také potravináři, což může mít i velice kladný vliv v dalších letech na saldo obchodní bilance se Spolkovou republikou Německo.

5.3.5 Komoditní struktura českého vývozu do Německa

Růst vývozu do Německa byl v letech 2002 až 2015 zaznamenán u všech jednotlivých tříd klasifikace SITC, což bylo zjištěno vypočtením prvním absolutních diferencí, které jsou uvedeny v *příloze č. 15*. Nadprůměrný růst vykazovala třída **SITC 7 – stroje a dopravní prostředky**, která zaujímá se svým podílem 55,47 % nejvíce vyvážené komodity dle *tabulky č. 9*. Tato třída vzrostla za celé sledované období o 490,3 mld. Kč a dosáhla hodnoty 6 231,5 mld. Kč. Druhou nejvýznamnější třídou ve vývozu komodit z České republiky do Německa je **SITC 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu**, která se podílí na celkovém vývozu České republiky do Německa 18,49 %. Vývoz těchto komodit vzrostl od roku 2002 o 87,6 mld. Kč. Na třetí pozici ve struktuře vývozu ve sledovaném období se řadí třída **SITC 8 – průmyslové spotřební zboží**, které tvoří svým podílem 13,36 % velice významnou položku v obchodu s Německem. Velice výrazný růst vývozu byl zaznamenán i u třídy komodit **SITC 5 – Chemikálie a příbuzné výrobky** a to o 41,2 mld. Kč za celé sledované období. Pozitivním rysem tohoto růstu bylo zejména zvýšení vývozu českého chmele do Německa v roce 2014 a 2015, kdy v roce 2015 bylo vyvezeno do Německa 940 t chmele, dle údajů ze Svazu pěstitelů chmele ČR. Ve sledovaném období, od roku 2002 do roku 2015 došlo však k poklesům podílů některých tříd, které jsou uvedeny v *příloze č. 16*.

Nejvýraznější pokles od roku 2002 byl u třídy SITC 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu o 7,6 %, ale i přesto si tato třída udržela své silné zastoupení na celém vývozu České republiky s Německem. Pokles se uskutečnil za celé sledované období, i u třídy SITC 8 o 1,2 %. Naopak výrazně vzrostl podíl na celkovém vývozu ČR se SRN třídy 7-Stroje a dopravní prostředky o 7,2 %, která se v současné době nejvíce vyváží a je tak motorem celého vývozu do Německa.

Tabulka č. 9: Komoditní struktura vývozu do SRN podle zbožových tříd SITC (v mld. Kč)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	5,2	1,9	12,3	12,7	0,2	17,3	105,4	231,2	69,6	1,4
2003	6,9	1,3	12,5	12,3	0,3	19,7	114,0	261,3	77,4	1,5
2004	8,5	1,5	16,1	16,3	0,3	26,3	132,2	329,1	92,1	0,7
2005	14,5	1,5	15,4	16,2	0,8	28,5	130,6	328,0	92,7	0,3
2006	14,2	1,6	19,2	20,2	0,9	29,3	146,0	362,9	90,5	0,2
2007	16,3	1,7	24,4	21,4	1,3	30,8	159,0	413,5	93,7	0,2
2008	16,5	1,6	23,5	27,7	0,4	32,4	152,4	412,4	92,3	0,5
2009	16,6	1,7	18,6	31,1	0,2	30,1	118,4	387,7	89,3	0,9
2010	15,6	1,7	25,5	30,6	0,2	34,0	140,5	469,0	101,0	1,1
2011	19,8	2,1	25,6	29,1	0,3	38,6	159,7	540,5	110,3	1,1
2012	22,1	2,3	25,8	35,3	0,7	41,1	165,8	552,8	118,6	1,7
2013	24,1	2,3	26,3	30,4	0,6	43,8	171,0	556,8	137,0	1,7
2014	28,4	2,8	27,8	29,0	0,8	55,5	189,6	664,8	161,1	1,5
2015	30,0	2,8	28,6	36,3	0,8	58,5	193,0	721,5	175,0	1,8
Celkem	238,7	26,8	301,6	348,6	7,8	485,9	2077,6	6231,5	1500,6	14,6
Podíl³	2,12	0,24	2,68	3,10	0,07	4,33	18,49	55,47	13,36	0,13

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Postavení vývozu jednotlivých tříd SITC do Německa na celkovém vývozu z ČR tříd SITC

Na základě vypočtených údajů v *tabulce č. 10*, je patrné, že většina tříd SITC ve sledovaném období své zastoupení na celkovém vývozu z České republiky redukovaly. Nejsilnější a nejpevnější postavení na celkovém vývozu ČR měla za celé sledované období svými 37,97 % třída SITC 8 – Průmyslové spotřební zboží.

³ Podíl komoditních tříd na celkovém vývozu ČR do Německa (v %)

Na celkovém vývozu České republiky se též nejvíce podílela i třída komodit SITC 7 – **stroje a dopravní prostředky**, které představují nejvíce vyvážené komodity. Do Německa byla z celkového českého vývozu orientována hojně i třída SITC 2 – **Suroviny a nepoživatelné suroviny**, s výjimkou paliv a třída SITC 6 – **Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu**. V jednotlivých letech měli však své zastoupení i komodity ve třídě SITC 9, jinde neuvedené, a to zejména od roku 2002 až do roku 2005. Jednalo se o zlato, mince (kromě zlatých) a poštovní zásilky. Následující roky získaly své postavení komodity ze třídy SITC 4 – Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky. Od roku 2013 zaujímá největší podíl tak třída komodit SITC 8.

Tabulka č. 10: Postavení vývozu tříd SITC do SRN na celkovém vývozu ČR jednotlivých tříd SITC (v %)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	16,72	22,09	35,04	35,28	20,00	23,16	35,85	37,11	46,56	73,68
2003	18,96	15,85	32,55	31,22	30,00	24,44	36,03	38,02	47,93	83,33
2004	17,93	16,85	34,04	32,67	20,00	25,29	34,03	37,56	46,40	77,78
2005	23,73	14,15	32,63	28,22	44,44	23,95	32,14	34,56	43,00	60,00
2006	22,90	14,95	34,91	32,69	56,25	22,56	32,79	31,79	38,36	28,57
2007	22,67	11,72	37,60	31,70	91,90	21,36	31,73	30,78	34,83	25,00
2008	21,18	9,76	36,38	32,86	14,29	22,00	31,59	30,98	34,76	38,46
2009	22,46	10,49	32,35	40,08	6,90	22,07	31,46	33,85	35,69	45,00
2010	20,45	10,12	33,60	32,59	4,35	20,71	32,28	33,93	36,01	36,67
2011	21,66	12,28	31,64	26,55	6,25	21,42	31,45	34,29	35,90	31,43
2012	20,44	11,56	29,86	29,74	7,61	21,69	31,14	33,23	34,84	36,96
2013	20,76	10,18	31,01	31,34	6,52	21,63	31,07	32,54	36,63	23,61
2014	21,78	10,22	31,27	29,35	7,69	23,04	31,68	33,28	37,61	18,75
2015	21,14	8,41	33,29	31,16	6,40	24,31	31,43	33,51	36,74	19,35
Celkem	21,20	11,59	33,04	31,45	12,02	22,56	32,22	33,54	37,97	32,09

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoz nejvýznamnějších oddílů a podskupin tříd SITC 6, 7, 8 do Německa

Z předešlé analýzy a zhodnocení komoditní struktury vývozu dle jednotlivých zbožových tříd klasifikace SITC je zřejmé, že ve vývozu do Německa zaujímají nejvýraznější podíl třídy SITC 6, 7 a 8. Tato kapitola se proto zaměřuje na nejvýznamnější oddíly a podskupiny těchto tříd, které jsou uvedeny v tabulce č. 11 a 12.

Vývoz nejvýznamnějších oddílů tříd SITC 6, SITC 7, SITC 8 do Německa

Třída SITC 6 má k roku 2015 největší zastoupení ve vývozu České republiky do Německa v oddílu **SITC 69 – Kovové výrobky**. V porovnání s rokem 2002, vývoz těchto komodit vzrostl o 37,8 mld. Kč. Nejvyváženějším oddílem do Německa je k roku 2015 svou hodnotou 255 mld. Kč oddíl **SITC 78 – Silniční vozidla, včetně vznášedel**.

Automobilový průmysl je v Německu nejdůležitějším průmyslovým odvětvím, které se podílí více než 40 % na celkovém exportu do Německa i soukromých výdajích na vědu a výzkum. Osobní automobily a díly pro motorová vozidla jsou nejdůležitějšími českými vývozními položkami do Německa se stále rostoucí tendencí. Prognózy růstu výroby automobilů v Německu kopírují odhady globálního trhu, + 2 % dle údajů Českého statistického úřadu. Predikce vývozu osobních automobilů v roce 2018 předpovídá nárůst hodnoty na 409 mld. EUR. V rámci inovací a aplikovaného výzkumu představují priority elektromobilita a hybridní pohony.

Tabulka č. 11: Vývoz významných oddílů tříd SITC z ČR do Německa v letech 2002 a 2015 (v mld. Kč)

Oddíly SITC		2002	Oddíly SITC		2015
78	Silniční vozidla	74,4	78	Silniční vozidla	255,0
77	Elektrická zařízení a přístro.	65,3	77	Elektrická zařízení a přístro.	147,5
69	Kovové výrobky	38,7	74	Stroje a zařízení v průmyslu	83,0
74	Stroje a zařízení v průmyslu	33,5	75	Kancelářské stroje	80,8
89	Různé výrobky	25,4	76	Zařízení k telekomunikaci	77,3
72	Strojní zařízení pro průmysl	18,6	89	Různé výrobky	77,0
82	Nábytek a jeho díly	17,9	69	Kovové výrobky	76,5
65	Textilní příze, tkaniny	16,0	82	Nábytek a jeho díly	46,8
71	Stroje a zařízení pro energii	14,7	72	Strojní zařízení pro průmysl	33,2
66	Výrobky z nekovov. nerostů	12,3	71	Stroje a zařízení pro energii	29,7
62	Výrobky z pryže	12,2	62	Výrobky z pryže	27,0
67	Železo a ocel	11,7	67	Železo a ocel	23,8
84	Oděvní výrobky a doplňky	10,7	66	Výrobky z nekovov. nerostů	17,3
75	Kancelářské stroje	8,4	65	Textilní příze, tkaniny	15,9
76	Zařízení k telekomunikaci	7,4	87	Odborné a vědecké přístroje	15,1
73	Kovozpracující stroje	6,4	63	Výrobky z korku a dřeva	11,1
-	Ostatní oddíly	32,7	-	Ostatní oddíly	72,5
Celkem		406,2	Celkem		1 089,6

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Významným oddílem je také **SITC 77 – Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče**, které jsou druhou nejvíce vyváženou komoditou do Německa. V roce 2015 se projevil významný nárůst vývozu do Německa u oddílu **SITC 75 – Kancelářské stroje a zařízení k automatizovanému zpracování dat**, které vzrostlo od roku 2002 o 72,4 mld. Kč. U třídy SITC 8 má k roku 2015 nejvýznamnější zastoupení ve vývozu České republiky oddíl komodity **SITC 89 – Různé výrobky, mezi které patří zejména výrobky z plastických hmot**, které byly do Německa vyvezeny v hodnotě 77 mld. Kč. Celkově růst vývozu oddílů tříd SITC 6, 7 a 8 nadále roste. K roku 2015 se komodity z těchto oddílů v *tabulce č. 11* podílí na celkovém vývozu z České republiky do Německa 87,28 % a zbývajících 12,72 % tvoří ostatní oddíly zbývajících tříd SITC.

Vývoz nejvýznamnějších podskupin tříd SITC 6, SITC 7 a SITC 8 do Německa

Následující *tabulka č. 12* podává přehled o vývozu nejvýznamnějších podskupin tříd SITC 6, 7 a 8 do Německa v roce 2015.

Tabulka č. 12: Vývoz významných podskupin tříd SITC z ČR do Německa v roce 2015 (v mld. Kč)

Podskupiny SITC		2015
7843	Ostatní díly a příslušenství motorových vozidel	137,3
7812	Motorová vozidla k dopravě osob	105,9
7641	Telef. přístr.(vč. mobilních) ostatní přístr. k vysílání, přijímání hlasu, dat	43,3
7522	Zařízení k automatickému zpracování dat přenosná	40,0
8211	Sedadla, případně přestavitelná na lůžka, vč. dílů	39,4
7731	Izolované dráty, kabely a ostatní elektrické vodiče	33,6
7783	Elektrická zařízení ke spouštění a zážehu motoru	24,7
7725	Elektrické přístroje pro napětí menší než 1000 V	23,8
6996	Výrobky ze železa nebo oceli	21,3
8939	Předměty z plastů	16,6
8942	Tříkolky, kočárky pro panenky, panenky, hračky ostatní modely; puzzle	15,5
7523	Ostatní zařízení k automatickému zpracování dat	14,0
7422	Čerpadla paliv, maziv pro pístové motory	12,5
7415	Klimatizační zařízení	11,9
7616	Televizní přijímače, i kombinované	11,7
7726	Pulty, panely k řízení nebo rozvodu elektřiny	11,0
-	Ostatní podskupiny	502,9
Celkem		1 065,2

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejvýznamnější podskupinou vývozu do Německa, která dosáhla v roce 2015 hodnoty 137,3 mld. Kč je SITC **7843 – Ostatní díly a příslušenství motorových vozidel**, které se v roce 2015 podílely na celkovém vývozu do Německa 11 %. Tato podskupina je dále členěna na šest základních položek, kde nejvíce byly vyvezeny ostatní díly a příslušenství karoserií (SITC 78432) v hodnotě 55,7 mld. Kč. Dále také ostatní díly a příslušenství (SITC 78439) v hodnotě 52,5 mld. Kč a brzdy a servobrzdové a jejich díly (SITC 78433) v hodnotě 20,3 mld. Kč. Tyto tři položky v roce 2015 reprezentují 93,59 % vývozu ostatních dílů a příslušenství motorových vozidel do Německa. Druhou nejdůležitější podskupinou vývozu je SITC **7812 – Motorová vozidla k přepravě osob** s podílem 8,48 % na celkovém vývozu do Německa v roce 2015. Stabilní pozice ve vývozu do Německa si udržují i telefonní přístroje k vysílání a přijímání hlasu a dat a díly sedadel představitelných na lůžka (SITC 8). Za skupinu SITC 6, mají nejpodstatnější význam výrobky ze železa a oceli, které byly v roce 2015 vyvezeny v hodnotě 21,3 mld. Kč.

5.3.6 Komoditní struktura německého dovozu do České republiky

Stejně jako u vývozu komodit do Německa, byl růst dovozu z Německa za celé sledované období zaznamenán u všech jednotlivých tříd klasifikace SITC, dle výpočtu prvních absolutních diferencí, které jsou uvedeny v příloze č. 17. Výjimkou je pouze třída SITC 4 – Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky, u které byl dovoz zcela konstantní. Nejvyšší nárůst za celé sledované období dosáhla třída komodit SITC **7 – Stroje a dopravní prostředky**, kde byl nárůst o 202 mld. Kč a dále také třída SITC **5 – Chemikálie a příbuzné výrobky**, která oproti roku 2002 vzrostla o 66,5 mld. Kč.

Podle tabulky č. 13, lze konstatovat, že na základě provedených výpočtů má největší a nejdůležitější podíl na celkovém dovozu zboží ze SRN do ČR třída výrobků SITC **7 – Stroje a dopravní prostředky**, která zaujímá podíl ve výši 45,34 %. Druhou nejdůležitější třídou SITC dovozu z Německa, avšak pouze s polovičním podílem oproti třídě SITC 7, je třída SITC **6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu**. Třetí pozici v komoditní struktuře dovozu z Německa zaujímá třída SITC **5 – Chemikálie a příbuzné výrobky** s podílem 12,56 % na celkovém dovozu z Německa. Naopak nejmenší podíl na celkovém dovozu měly třídy SITC 9 – Komodity a předměty jinde neuvedené a třída SITC 4 – Živočišné rostlinné oleje a tuky s podílem pouze 0,07 a 0,20 %.

Tabulka č. 13: Komoditní struktura dovozu ze SRN podle zbožových tříd SITC (v mld. Kč)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	10,3	0,5	6,3	7,4	1,2	48,6	105,2	205,4	45,4	0,2
2003	11,1	0,7	6,2	6,7	1,9	54,2	112,3	225,6	50,5	0,2
2004	15,5	1,9	7,5	8,2	1,6	63,5	131,2	260,8	63,9	0,1
2005	18,4	2,6	8,0	10,4	1,3	64,5	130,7	253,0	61,1	0,4
2006	19,3	2,1	9,3	14,7	1,1	69,9	145,8	275,8	61,3	0,2
2007	24,0	2,4	9,4	20,0	1,0	79,2	163,8	307,5	62,8	0,2
2008	25,7	1,5	8,8	22,4	1,6	77,6	150,3	293,1	60,0	0,3
2009	26,3	1,9	7,9	21,1	1,2	69,0	116,2	230,5	54,4	0,1
2010	27,1	2,2	9,5	25,8	0,8	81,9	135,7	274,5	55,9	0,1
2011	28,8	2,3	11,7	41,5	1,5	91,0	147,9	304,1	60,2	0,4
2012	32,3	2,4	12,5	39,8	1,4	94,9	147,8	307,8	60,2	0,5
2013	36,9	3,1	11,8	38,3	1,1	99,1	153,5	313,3	65,3	1,3
2014	39,6	2,9	11,7	37,1	1,0	110,0	172,3	379,4	79,8	1,1
2015	39,3	3,4	11,4	50,4	1,2	115,1	179,2	407,4	92,6	1,5
Celkem	354,6	29,9	132,0	343,8	17,9	1 118,5	1 991,9	4 038,2	873,4	6,6
Podíl⁴	3,98	0,34	1,48	3,86	0,20	12,56	22,36	45,34	9,81	0,07

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Ve sledovaném období, došlo k významným poklesům či růstům podílů na celkovém dovozu ze SRN jednotlivých tříd komodit klasifikace SITC, které jsou vypočteny a uvedeny v příloze č. 18.

Největší poklesy byly zaznamenány zvláště u tříd s nejvyššími podíly na celkovém dovozu, a to u tržních výrobků tříděných podle materiálu (SITC 6) o 4,6 % a u strojů a dopravních prostředků (SITC 7) o 2,5 %. Větší význam na celkovém dovozu začala zaujímat třída SITC 3 – Minerální paliva a maziva, jejíž podíl vzrostl o 3,9 % a třída 0 – Potraviny a živá zvířata, kde byl nárůst podílu o 2 %. Poptávka v Německu roste zejména u bioproduktů, protože Německo je nejvýznamnějším evropským trhem s biopotravinami. Potravinářský průmysl Německa tak patří k dlouhodobě předním v Evropě.

⁴ Podíl komoditních tříd na celkovém dovozu z SRN do ČR (v %)

Postavení dovozu jednotlivých tříd SITC z Německa na celkovém dovozu ČR tříd SITC

Nejsilnější pozici na celkovém dovozu ČR, i když z klesajícím měla po sledované období třída SITC 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu s podílem 32,52 %, jak lze vidět v tabulce č. 14. Tento podíl však za celé období klesl o 8,28 %, vlivem růstu podílu třídy SITC 1 a 3 na celkovém dovozu České republiky.

Tabulka č. 14: Postavení dovozu tříd SITC do SRN na celkovém dovozu ČR jednotlivých tříd SITC (v %)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	19,00	7,58	16,49	7,39	40,00	32,75	38,53	36,57	32,43	66,67
2003	19,44	9,33	15,12	6,22	50,00	32,97	38,75	36,61	33,07	50,00
2004	21,50	17,76	14,18	6,72	38,10	32,60	36,36	35,25	33,51	12,50
2005	22,55	22,03	15,56	6,21	36,11	32,01	34,92	34,33	30,55	30,77
2006	21,69	16,15	16,23	7,32	29,73	31,90	34,03	31,68	27,67	18,18
2007	23,32	15,29	16,12	10,45	30,30	31,87	32,75	29,91	25,98	15,38
2008	24,43	11,81	13,73	8,95	35,56	31,40	31,68	29,46	23,88	15,00
2009	24,60	14,07	17,63	11,47	21,82	31,00	33,11	28,07	22,92	4,35
2010	24,07	15,28	14,71	11,15	19,51	31,82	31,54	26,24	22,59	2,94
2011	23,38	14,11	14,61	14,50	25,42	30,98	30,18	26,99	23,20	7,14
2012	23,61	12,97	15,76	12,94	25,93	30,91	29,94	26,92	22,50	6,67
2013	25,31	15,66	15,07	13,10	16,18	30,68	30,35	27,09	22,86	13,40
2014	24,97	14,65	14,61	13,77	12,50	29,61	30,68	27,41	23,63	12,36
2015	22,64	14,47	15,00	22,09	12,90	29,44	30,25	25,64	24,06	16,30
Celkem	22,34	14,67	15,24	11,70	25,18	31,16	32,52	29,23	25,55	12,27

Zdroj: ČSÚ, Vlastní zpracování

Před vstupem do Evropské unie největší podíl zaujímaly komodity uvedené ve třídě číslo 9 se svými 50 – 70 %, u kterých však došlo i k velice výraznému poklesu, a to až o 50,37 %. Po vstupu do EU zaujaly dominantní podíl na celkovém dovozu ČR Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky (SITC 4), poté následně začala svou pozici získávat třída komodit SITC 6. Za celé sledované období se Česká republika nejvíce podílela též na dovozu chemikálií a příbuzných výrobků (SITC 5), u kterých činil podíl 31,16 % a strojů a dopravních prostředků (SITC 7) s podílem 29,23 %.

Dovoz nejvýznamnějších oddílů a podskupin tříd SITC 5, 6, 7 z Německa

Z předešlé analýzy komoditní struktury dovozu dle jednotlivých zbožových tříd klasifikace SITC je zřejmé, že v dovozu komodit z Německa do ČR zaujímají nejvýraznější podíl třídy **SITC 5, 6 a 7**. Tato kapitola se proto zaměřuje na nejvýznamnější oddíly a podskupiny těchto tříd, které jsou uvedeny v *tabulce č. 15 a 16*.

Dovoz nejvýznamnějších oddílů tříd SITC 5, SITC 6 a SITC 7 z Německa

Během let 2002 – 2015 se komoditní struktura tříd SITC 5, 6, a 7 velice proměnila. V porovnání mezi roky 2002 a 2015, měly v roce 2002 zásadní postavení v českém dovozu elektrická zařízení, která byla dovezena ze SRN v hodnotě 57,7 mld. Kč, a k roku 2015 lze dle *tabulky č. 15* vidět nárůst o 31,6 mld. Kč. V roce 2015 však vedoucí postavení elektrických zařízení vystřídal oddíl **78 – Silniční vozidla** v dovezené hodnotě 127,8 mld. Kč. V současné době ovšem stále převládají vozidla původem z ČR.

Nejčastěji se z Německa dováží ojeté vozy, kdy tento dovoz v roce 2017 stoupl o 9 % dle informací od ČSÚ. Dynamika růstu dovozu se v průběhu roku 2016 snižovala. Vzhledem k faktu, že dovážené ojetiny jsou z pohledu transparentnosti jejich historie více rizikové než ojeté vozidla českého původu, jedná se tedy o pozitivní trend. Dlouhodobě vede v prodeji ojetých aut s ohromným náskokem značka Škoda, která loni měla podíl 23 %.

Dále následují značky v oblasti ojetin Volkswagen a Ford. Za třídu SITC 6 Česká republika nejvíce dováží oddíl komodit **69 – Kovové výrobky**, které oproti roku 2002 vzrostly o celých 29,3 mld. Kč, ale jejich významné postavení se příliš nezměnilo. Nejvíce se z tohoto oddílu dovážely výrobky ze železa a oceli, šrouby, svorníky, matice a zámečnické výrobky, sejfy a pancéřové schránky. Od roku 2002 se změnilo i postavení dovozu komodit ze třídy SITC 5, kdy v roce 2002 byly nejvíce dovezeny komodity z oddílu 58 – Plastické hmoty.

Jejich dovoz vzrostl k roku 2015 pouze o 9,4 mld. Kč.

Jejich výsadní pozici v dovozu nahradil oddíl komodit **57 – Plasty v prvotní formě**, jejichž hodnota vzrostla o 18,9 mld. Kč. Konkrétně se nejvíce dovážely zejména polymery propylenu nebo ostatních olefinu a polykarbonáty, alkydové pryskyřice a ostatní polyestery.

Celkově se dovoz oddílů tříd SITC 5, 6 a 7 oproti roku 2002 snížil o 5,59 %, zejména z důvodu růstu vývozu komodit ČR do Německa. V roce 2015 se dovoz oddílů tříd SITC 5, 6 a 7 podílel na celkovém dovozu ČR z Německa 77,84 % a zbývajících 22,16 % náleží ostatním jednotlivým oddílům tříd SITC.

Tabulka č. 15: Dovoz významných oddílů tříd SITC ze SRN do ČR v letech 2002 a 2015 (v mld. Kč)

Oddíly SITC		2002	Oddíly SITC		2015
77	Elektrická zařízení aj.	57,7	78	Silniční vozidla	127,8
78	Silniční vozidla	57,4	77	Elektrická zařízení aj.	89,3
74	Stroje používané v průmyslu	35,1	74	Stroje používané v průmyslu	73,6
69	Kovové výrobky	29,2	69	Kovové výrobky	58,5
72	Strojní zařízení pro průmysl	20,5	71	Stroje a zařízení pro energii	36,9
65	Textilní příze, tkaniny	19,9	72	Strojní zaří. pro určitá odvětví	34,2
67	Železo a ocel	15,2	67	Železo a ocel	34,2
71	Stroje a zařízení pro energii	14,3	57	Plasty v prvotní formě	28,5
58	Plastické hmoty	12,2	68	Neželezné kovy	21,9
64	Papír, lepenka a výrob. z nich	10,0	58	Plast. hmoty v neprv. formách	21,6
57	Plasty v prvotní formě	9,6	54	Léčiva a farma. výrobky	19,1
68	Neželezné kovy	9,6	75	Kancelářské stroje a zřízení	18,0
66	Výrobky z nekovových nerostů	9,3	64	Papír, lepenka a výrob. z nich	17,6
73	Kovozpracující stroje	8,5	65	Textilní příze, tkaniny, aj.	17,6
62	Výrobky z pryže, jn.	8,2	59	Chemické prostře. a výrobky	15,4
76	Zařízení k telekomunikaci	7,7	62	Výrobky z pryže, jn.	15,4
-	Ostatní oddíly	34,6	-	Ostatní oddíly	71,8
Celkem		359,2	Celkem		701,7

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dovoz nejvýznamnějších podskupin tříd SITC 5, SITC 6 a SITC 7 z Německa

Podle *tabulky č. 16*, je nejvýznamnější podskupinou dovozu z Německa, která dosáhla v roce 2015 hodnoty 78,7 mld. Kč **7843 – Ostatní díly a příslušenství motorových vozidel**, které se v roce 2015 podílely na celkovém dovozu z Německa 8,73 %, podobně jako u vývozu. Nejvíce však bylo dovezeno ostatních dílů a příslušenství (SITC 78439) v hodnotě 30,9 mld. Kč a ostatní díly a příslušenství karosérií (SITC 78432) v hodnotě 19,2 mld. Kč. Dále byly též dovezeny i převodové skříně (SITC 78434), brzdy a servobrzdové a jejich díly (SITC 78433) a hnané nápravy (SITC 78435) s hodnotami přes 9 mld. Kč.

Tyto čtyři položky v roce 2015 reprezentují 99,70 % dovozu ostatních dílů a příslušenství motorových vozidel z Německa. Druhou nejdůležitější podskupinou dovozu je SITC 7812 – Motorová vozidla k přepravě osob s podílem 3,34 % na celkovém dovozu z Německa v roce 2015. Stabilní pozici v dovozu z Německa si udržují i elektrické přístroje pro napětí menší než 1000 V a pístové motory s vnitřním spalováním pro vozidla.

Tabulka č. 16: Dovoz významných podskupin tříd SITC z ČR do Německa v roce 2015 (v mld. Kč)

Podskupiny SITC		2015
7843	Ostatní díly a příslušenství motorových vozidel	78,7
7812	Motorová vozidla k dopravě osob	30,1
7725	Elektrické přístroje pro napětí menší než 1000 V	19,0
7132	Pístové motory s vnitřním spalováním pro vozidla	13,3
5429	Léčiva	11,5
7139	Díly pro pístové motory s vnitřním spalováním	11,4
6996	Výrobky ze železa nebo oceli	11,2
6942	Šrouby, svorníky, matice, nýty ap. ze železa, oceli	11,1
7731	Izolované dráty, kabely a ostatní elektrické vodiče	10,9
7429	Díly k čerpadlům a dopravníkům kapalin	9,7
7728	Díly vhodné pro skupiny 772.4, 772.5 a 772.6	9,3
6991	Zámečnické výrobky, sejfy, pancéřové schránky	9,3
7436	Filtrační a čistící stroje na kapaliny nebo plyny	7,6
7726	Pulty, panely k řízení nebo rozvodu elektřiny	7,3
9299	Tvrdý kaučuk, vyr. z tvrzeného a netvrzeného kaučuku	7,3
6842	Hliník, slitiny hliníku, tvářené	6,9
-	Ostatní podskupiny	423,3
Celkem		677,8

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Za skupinu SITC 6, mají nejpodstatnější význam **6996 – výrobky, ze železa a oceli**, které byly v roce 2015 dovezeny v hodnotě 11,2 mld. Kč. Z této podskupiny se dále nejvíce dovezly z Německa zejména výrobky ze železa a oceli, lité výrobky z nekujné lity a lité výrobky z jiného druhu železa nebo oceli. Za třídu SITC 5 se nejvíce dovezly komodity z podskupiny **5429 – Léčiva** v hodnotě celkem 11,5 mld. Kč. Nejvíce se z této podskupiny podílely na celkovém dovozu ČR z Německa léčiva v dávkách pro maloobchod (54293), svými 94,90 % v hodnotě 11,2 mld. Kč.

Dále svými pouhými 2,26 % se podílely na celkovém dovozu léčiva obsahující vitamíny, ostatní provitamíny a deriváty v dávkách (54292). U této podskupiny je znatelný markantní rozdíl v dovozu léčiv, kde s obrovským rozdílem převažují právě léčiva pro maloobchod.

5.4 Prognóza budoucího vývoje zahraničního obchodu ČR se SRN

Aby bylo možné prognózovat budoucí vývoj výsledků zahraničního obchodu České republiky s Německem, je nutné najít vhodnou trendovou funkci, která nejpřesněji a nejlépe vystihne vývoj zkoumaného jevu.

Jako vstupní data posloužily jednotlivé hodnoty vývozu a dovozu mezi Českou republikou a Německem, které jsou uvedeny v *příloze č. 19*. Nalezení vhodné trendové funkce bylo provedeno s pomocí programu STATISTICA 12.

5.4.1 Odhad vývozu z ČR do SRN

Jako nejvhodnější funkce pro odhad vývozu z České republiky do Spolkové republiky Německo byly zvoleny **funkce lineární, kvadratická a exponenciální**.

U těchto funkcí byly provedeny výpočty jejich jednotlivých parametrů a také hodnoty jejich indexů determinace a korelace pomocí programu STATISTICA 12. Z *tabulky č. 17* je patrné, že nejlepšími hodnotami indexu determinace a indexu korelace dosahuje trendová funkce **kvadratická**, tedy polynom 2. stupně, kde index determinace činí 0,9551.

To znamená, že kvadratický trend vysvětluje a vystihuje vývoz z České republiky do Německa z 95,51 %, a je tak nejvhodnější pro modelování této časové řady.

Tato funkce tak nejlépe a nejpřesněji vystihuje reálný vývoj zkoumaného jevu v minulosti a dá se tedy předpokládat, že podobným způsobem bude vystihovat i skutečnost, která nastane v budoucnosti. Odmocnina indexu determinace, tedy index korelace dosahuje též vysoké hodnoty 97,73 %, a proto tento model vystihuje zákonitosti vývoje příslušné řady.

Vhodnost celého modelu je zjištěna i pomocí výpočtu střední absolutní procentuální chyby MAPE, jejíž výpočty jsou uvedeny v *příloze č. 20*.

U kvadratické funkce dosáhla hodnoty 5,73 %. Tato hodnota se dle teoretických poznatků pohybuje v rozmezí 0 – 10 %, a lze tak konstatovat, že daný model je kvalitní a lze ho použít k predikci analyzované časové řady.

Tabulka č. 17: Trendové funkce vývoje vývozu ČR do SRN

Typ funkce	Funkční předpis	R ²	R	MAPE
Lineární	$y' = 398,5879 + 53,8378t$	0,9360	0,9674	5,19 %
Kvadratická	$y' = 484,5742 + 21,5930t + 2,1497t^2$	0,9551	0,9773	5,73 %
Exponenciální	$y' = 462,6179 * e^{0,0682t}$	0,9494	0,9744	5,37 %

Zdroj: Program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Při hodnocení celkové vhodnosti (statistické významnosti) dané trendové funkce analýzou rozptylu byl na základě hodnot z *tabulky č. 18* shledán jako statisticky významný na uvažované hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Tabulka č. 18: Analýza rozptylu pro model vývozu ČR do SRN

Efekt	Součet čtverců	Stupně volnosti	Průměr čtverců	F	p-hodnota
Model	672867,2	2	336433,6	116,8689	0,000000
Rezidua	31666,0	11	2878,7		
Celkem	704533,2				

Zdroj: Program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Po celkovém zhodnocení vhodnosti dané trendové funkce můžeme vypočítat prognózu vývozu pro následující tři roky, tj. pro roky 2016, 2017 a 2018. Tuto předpověď vývoje vývozu ČR do SRN uvádí následující *tabulka č. 19*. Předpovědi jsou dopočítány pomocí bodového a intervalového odhadu. Bodová předpověď se od intervalové předpovědi odlišuje tím, že charakterizuje právě jednu hodnotu na jeden rok. Intervalová předpověď udává minimální a maximální hodnotu, tedy hranici, ve které se nachází předpokládaná hodnota. Pro intervalovou předpověď je zvolena hladina významnosti $\alpha = 0,05$.

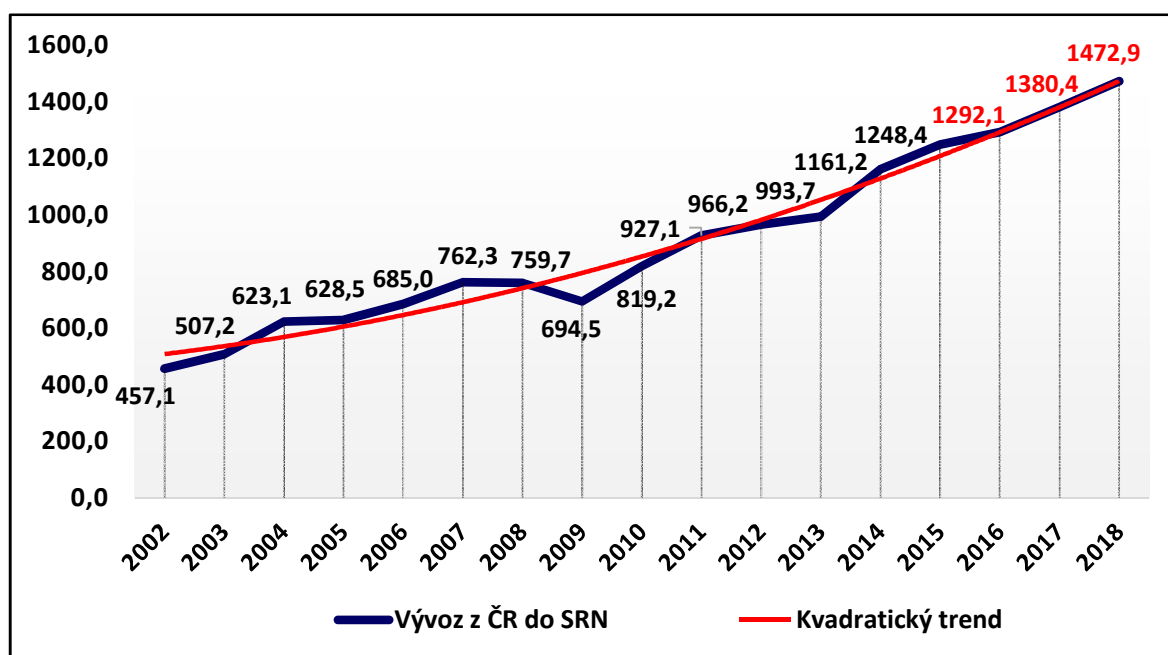
Tabulka č. 19: Bodová a intervalová předpověď vývozu z ČR do SRN (v mld. Kč)

Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď		Meziroční růst/pokles	
		Dolní mez	Horní mez	v mld. Kč	v %
2016	1 292,1	1 130,7	1 453,5	43,7	3,50
2017	1 380,4	1 194,9	1 565,8	88,3	6,83
2018	1 472,9	1 256,8	1 689,0	92,5	6,70

Zdroj: Program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Z uvedené tabulky č. 19 lze vyčíst, že v roce 2016 by měl vývoz podle dané bodové předpovědi dosáhnout hodnoty 1 292,1 mld. Kč, což je o 3,5 % více než v roce 2015. V roce 2016 by se hodnoty měly pohybovat v rozmezí od 1 130,7 – 1 453,5 mld. Kč. Zde je nutné vzít v potaz mnoho faktorů, které mohou mít na zahraniční obchod s Německem ohromný vliv. Ve srovnání se skutečnými (předběžnými) hodnotami zveřejněnými v Únoru 2017 Českým statistickým úřadem, které jsou uvedeny v příloze č. 19, se tento odhad od těchto hodnot liší o pouze 0,45 %, tedy o pouhých 5,8 mld. Kč. V roce 2017 by měl vývoz České republiky dosáhnout růstu o 6,83 %, o 88,3 mld. Kč, dle bodové předpovědi. Následující rok 2018 by neměl tak být výjimkou a dle bodové předpovědi by měl vývoz z České republiky do Německa dosáhnout hodnoty 1 472,9 mld. Kč v rozmezí 1 256,8 – 1 689 mld. Kč. Dle bazického indexu by tak od roku 2015 měl vývoz vzrůst o 117,98 % k roku 2018.

Graf č. 12: Průběh časové řady vývozu ČR do SRN s předpovězenými hodnotami na roky 2016, 2017 a 2018 (v mld. Kč) v porovnání s trendovou funkcí

Zdroj: ČSÚ a program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Dle uvedeného grafu č. 12 lze říci, že v predikovaných letech 2016, 2017 a 2018 by mělo nadále docházet k růstu vývozu z České republiky do Německa. Průběh časové řady vývozu je po většinu let stoupající a v dalších letech by se tento trend měl udržet. Ovšem za předpokladu, že nenastane obdobná ekonomická krize, jako nastala v letech 2008 až 2009.

Dle informací od Statistického spolkového úřadu (Destatis) německá ekonomika zrychluje nadále svůj růst v důsledku zvýšení spotřeby státu, kdy spotřebitelské ceny na německém trhu rostly nejrychlejším tempem za 3,5 roku. Zároveň má být dle České národní banky ve druhém až třetím čtvrtletí roku 2017 ukončena devizová intervence, která byla spuštěna v Listopadu 2013, kvůli obavě z deflace. Konec devizové intervence by dle statistiků měla zdražit vývozy českých firem do zahraničí, což bude mít následky na celkový export, zejména na export silničních vozidel. Autobazary se kvůli intervencím začaly více specializovat na vývoz tuzemských ojetých vozů, což tlačí jednotlivé ceny nahoru. Otázkou však je, co se stane v polovině roku, až Česká národní banka přestane korunu oslabovat. Dosavadní regulace koruny podporovala především export ojetin do zahraničí. Tyto obchody deregulace znevýhodní a následně pravděpodobně způsobí jejich pokles. Pokračování vývozu tak bude záležet na tom, jak moc se kurz eura propadne po ukončení intervencí. Předpokládá se, že po skončení intervence koruny začne export v podstatě stagnovat.

5. 4. 2 Odhad dovozu ze SRN do ČR

Nejvhodnějšími funkcemi pro odhad dovozu ze Spolkové republiky Německo do České republiky jsou opět **funkce lineární, kvadratická a exponenciální**. Stejně jako při odhadu vývozu byly provedeny výpočty jednotlivých parametrů funkce a hodnot jejich indexu determinace a korelace pomocí programu STATISTICA 12 pro zhodnocení jejich vhodnosti. Dále byla též vypočtena střední absolutní procentuální chyba MAPE pro zhodnocení kvality vhodnosti daného modelu.

Z *tabulky č. 20* je patrné, že nejlepších hodnot indexu determinace a indexu korelace dosahuje opět trendová funkce **kvadratická**, tedy polynom 2. stupně, kde index determinace činí 0,8341. Kvadratický trend vysvětluje a vystihuje dovoz z Německa do České republiky z 83,41 %, a je tak nejvhodnější pro modelování této časové řady. I přesto, že je druhý a třetí parametr této funkce statisticky nevýznamný a bylo by vhodnější použít funkci lineární nebo exponenciální. Nicméně index determinace a korelace je u funkce kvadratické o něco vyšší než u ostatních funkcí a proto budeme dále pracovat s funkcí kvadratickou. Vhodnost je stejně jako u odhadu vývozu dále zjištěna pomocí výpočtu střední absolutní procentuální chyby MAPE, jejichž výpočty jsou uvedeny v *příloze č. 21*. U kvadratické funkce chyba MAPE dosáhla hodnoty 7,42 %, a není vyšší než stanovená hranice 10 %.

Model je dle této hodnoty vhodný, a lze ho použít k predikci analyzované časové řady, avšak je méně kvalitní než model vývozu. Všechny výpočty jsou provedeny za předpokladu nezměněného trendu vývoje, přičemž vypočtené odhady jsou také závislé na délce časové řady.

Tabulka č. 20: Trendové funkce vývoje dovozu ze SRN do ČR

Typ funkce	Funkční předpis	R ²	R	MAPE
Lineární	$y' = 424,1055 + 28,2974t$	0,8165	0,9036	7,10 %
Kvadratická	$y' = 470,5560 + 10,8784t + 1,1613t^2$	0,8341	0,9133	7,42 %
Exponenciální	$y' = 446,8629 * e^{0,0445t}$	0,8214	0,9063	7,18 %

Zdroj: program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Při zhodnocení celkové vhodnosti (statistické významnosti) dané trendové funkce analýzou rozptylu byl na základě hodnot z *tabulky č. 21* shledán jako statisticky významný na uvažované hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Tabulka č. 21: Analýza rozptylu pro model dovozu ze SRN do ČR

Efekt	Součet čtverců	Stupně volnosti	Průměr čtverců	F	p-hodnota
Model	186095,4	2	93047,72	27,65362	0,000051
Rezidua	37012,3	11	3364,76		
Celkem	223107,8				

Zdroj: Program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Po celkovém zhodnocení vhodnosti dané trendové funkce můžeme opět vypočítat prognózu dovozu pro následující tři roky, tj. pro roky 2016, 2017 a 2018. Tuto předpověď vývoje dovozu z Německa do České republiky uvádí následující *tabulka č. 22*.

Tabulka č. 22: Bodová a intervalová předpověď dovozu ze SRN do ČR (v mld. Kč)

Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď		Meziroční růst/pokles	
		Dolní mez	Horní mez	v mld. Kč	v %
2016	895,0	720,5	1 069,5	- 6,4	-0,71
2017	941,9	741,4	1 142,4	46,9	5,24
2018	991,1	757,5	1 224,7	49,2	5,22

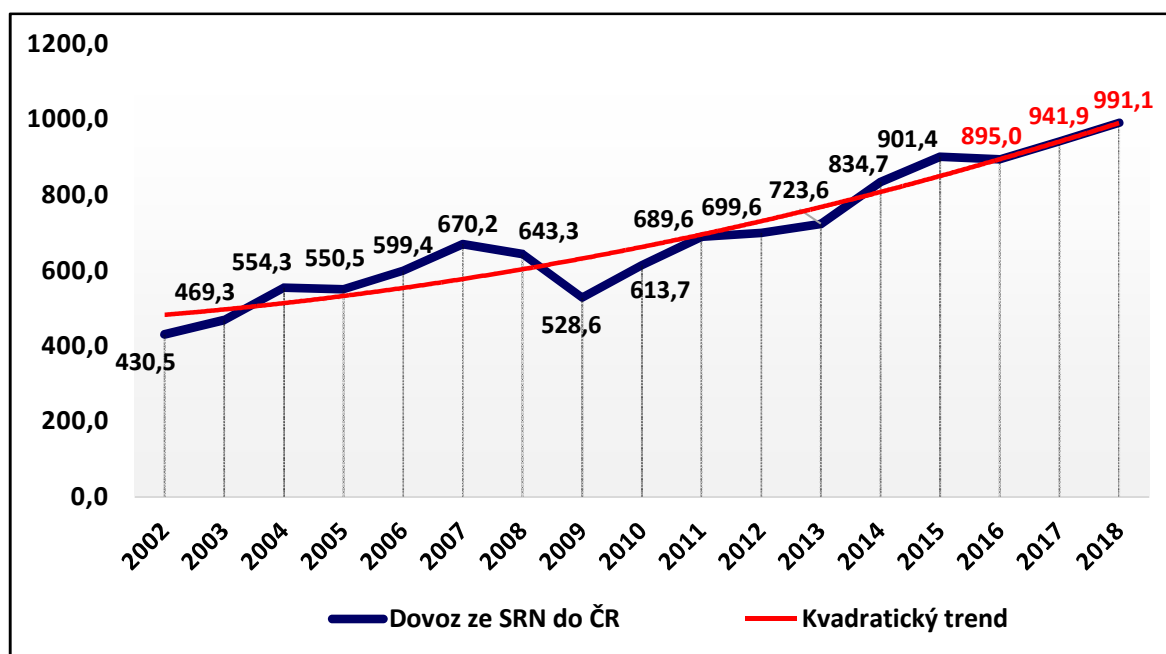
Zdroj: Program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Podle vypočtené předpovědi, která je uvedena v *tabulce č. 22*, by měl dovoz z Německa do České republiky dosáhnout hodnoty 895 mld. Kč, což je o 0,71 % méně než v předešlém roce 2015. Dle bodové předpovědi by tak mělo dojít k poklesu dovozu o 6,4 mld. Kč. V roce 2016 by se tak tyto hodnoty měly pohybovat v rozmezí 720,5 – 1 069,5 mld. Kč.

Ve srovnání se skutečnými (předběžnými) daty zveřejněnými v Únoru 2017 Českým statistickým úřadem, které jsou uvedeny v *příloze č. 19*, se tento odhad od těchto hodnot liší o 2,8 %, konkrétně o 24,9 mld. Kč. Nicméně předběžná hodnota dovozu ze SRN do ČR se k roku 2016 s hodnotou 919,9 mld. Kč pohybuje v intervalové předpovědi, a proto lze tuto předpověď brát jako velice exaktní.

V roce 2017 by měl dovoz ze SRN do ČR již dosáhnout růstu o 46,9 mld. Kč a hodnota dovezených komodit by měla dosahovat 941,9 mld. Kč dle bodové předpovědi. Následující rok 2018 by tak již neměl být výjimkou a dá se předpokládat, že dovoz by měl nadále vykazovat růst o 49,2 mld. Kč, a měl by se pohybovat v intervalovém rozpětí 757,5 až 1 224,7 mld. Kč.

Graf č. 13: Průběh časové řady dovozu ze SRN do ČR s předpověďmi na roky 2016 – 2018, (v mld. Kč) v porovnání s trendovou funkcí

Zdroj: ČSÚ a program STATISTICA 12, vlastní zpracování

Na základě uvedeného *grafu č. 13* lze říci, že v predikovaném roce 2016 by mělo dojít k poklesu dovozu ze SRN do České republiky podle bodové předpovědi. Nicméně dle skutečných (předběžných) dat uvedených ČSÚ je v tomto případě přesnější intervalová předpověď z důvodu vykázaného růstu dovozu komodit z Německa o 18,5 mld. Kč v roce 2016. Následující roky 2017 a 2018 by mělo nadále docházet k růstu dovozu komodit z Německa do České republiky.

Průběh časové řady dovozu je po většinu let rostoucí a v dalších letech by se tento trend měl udržet. Ovšem opět za předpokladu, že nenastane ekonomická krize, která nastala v letech 2008 až 2009 nebo jiná obdobná krize. Dle statistiků se nadále předpovídá růst dovozu z Německa do České republiky, zejména z důvodu růstu celé ekonomiky České republiky a Německa o 2,4 %. Daří se i zpracovatelskému průmyslu, tradičně díky výrobě osobních automobilů a navazujícím odvětvím, výrobě elektrických přístrojů a zařízení a také díky obnovení výkonu celého chemického průmyslu.

Vývoj ekonomiky však mohou v následujících letech ohrozit hlavně vnější rizika. Jedná se zejména o důsledky referenda o setrvání Spojeného království v Evropské unii (Brexit). Může se tak jednat o nepřímý dopad na zahraniční obchod České republiky a ekonomiku přes Německo. Pokud se sníží růst u našich sousedů o půl procenta, sníží se tak růst české ekonomiky přibližně o 0,6 %, což by mělo výrazný dopad na zahraniční obchod s Německem. Očekává se, že bez Brexitu by česká ekonomika rostla okolo 3 % a v případě Brexitu o 2 %. Nadále by měl pokračovat zejména růst dovozu ojetých osobních vozidel dle Svazu dovozců automobilů (SDA), kdy v roce 2016 bylo individuálně zaregistrováno a dovezeno 164 422 ojetých vozidel, což znamená téměř 9 % nárůst oproti roku 2015. Lze tak očekávat, že s avizovaným ukončením intervence ze strany ČNB se sníží i cena dovážených ojetých automobilů. To by mohlo vyvolat vlnu zájmu o dovážené ojeté vozy. Dosavadní regulace koruny podporovala především export mladších českých ojetin do zahraničí. Tyto obchody však budou ukončením intervence znevýhodněny a následně pravděpodobně způsobí jejich pokles, dle informací od společnosti Cebia.

5. 5 Perspektivy zahraničního obchodu ČR se SRN a návrhy pro jeho další rozvoj

Česká republika je otevřenou ekonomikou, pro kterou je zahraniční obchod podstatnou podmínkou udržitelného hospodářského růstu. Intenzita zahraničních obchodních vztahů je poměrně vysoká, což vypovídá o velmi silné závislosti České republiky na zahraničním obchodě. Nejvýznamnějším obchodním partnerem je Spolková republika Německo, která se podílí přibližně 32 % na celkovém vývozu České republiky a 27 % na celkovém dovozu ČR. Vývoj zahraničního obchodu České republiky je tak výrazně ovlivněn vývojem vzájemné obchodní výměny ČR s Německem a vývojem celé ekonomiky Německa.

Vysoký podíl Německa na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR, který činil 29,21 % v roce 2015, vypovídá o silné závislosti. Tato závislost může výrazným způsobem ohrožovat ekonomiku České republiky. Vysoká koncentrace českých vývozů a německých dovozů činí Českou republiku zranitelnou vůči výkyvům na německých trzích. Vidět to lze na vývoji vzájemného obchodu v roce 2008 a 2009, kdy německou ekonomiku zasáhla ekonomická krize. V roce 2009 došlo k poklesu HDP Německa o 3,96 %, což byl nejhorší výsledek od roku 1970. Tento propad zaznamenali vývozci, kteří dodávali zejména do průmyslových odvětví a na výrobu strojů a zařízení. Vzniklá situace se tak výrazně projevila na propadu obratu s Německem, kdy se obrat snížil o 12,82 % oproti roku 2008.

Pro tuto situaci by východiskem a doporučením byla diversifikace teritoriální struktury zahraničního obchodu České republiky, která by tuto silnou závislost na Německé ekonomice snížila. Situaci v současné době řeší i Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci exportní strategie, která je vypracovaná na období 2012 – 2020. Česká republika si klade jako prioritní cíl nadále zvyšovat export do Německa a udržovat kladné vzájemné vztahy s Německem, ale podstatným cílem je též i zvyšování objemu exportu do Asie, Ameriky a Afriky, zejména do zemí BRICS (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jihoafrická republika) a tím i rozšíření ekonomické spolupráce s těmito zeměmi. Přesto je nutné konstatovat, že německý trh představuje pro české exportéry jasnou stabilitu, geografickou blízkost a v neposlední řadě i rozsáhlé možnosti získávání nových trhů.

Z analýzy vývoje exportu a importu mezi ČR a Německem v letech 2002 – 2015 je zřejmé, že nejvýznamnější třídou zůstává stále SITC 7 – Stroje a dopravní prostředky s podílem na vývozu do Německa 55,47 % a s podílem na dovozu z Německa 45,34 %.

Nejdůležitější podskupinou ve vývozu a dovozu je SITC 7843 – Ostatní díly a příslušenství motorových vozidel s podílem 11 % v roce 2015 na celkovém vývozu ČR do Německa a s podílem 8,73 % na celkovém dovozu z Německa do ČR. Druhou významnou podskupinou je SITC 7812 – Motorová vozidla k dopravě osob s podílem 8,48 % na celkovém vývozu a 3,34 % na celkovém dovozu v roce 2015.

V tomto případě by se doporučoval stabilní rozvoj exportu do Německa, zejména v oblasti strojů a dopravních prostředků. Německo je velice spolehlivý obchodní partner a největší světový vývozce, který pro svůj export využívá velkou část dovezených produktů, komponentů a jejich dalších částí. Německý průmysl nabízí velké příležitosti pro české inovativní a technologicky orientované společnosti. Vývoj exportu lze vysvětlit stále rostoucí poptávkou Němců po dopravních prostředcích a jejich příslušenství. Německo je vůbec největším automobilovým trhem v Evropě a domovem předních automobilů. Dlouhodobě vede v prodeji aut s velkým náskokem Škoda Auto s podílem 23 %. Na druhé a třetí pozici následují značky Volkswagen, který je součástí podniku Škoda auto a Ford. Lze tedy konstatovat, že vývoz třídy SITC 7 je výrazně ovlivněn vývojem ekonomiky SRN a poptávce po těchto komoditách. Roste-li ekonomika Německa, zvyšuje se tím i poptávka po zboží z České republiky a tím i hodnoty vývozu třídy SITC 7 a naopak.

Z Analýzy dovozu z Německa vyplývá, že dynamika vývoje vývozu z ČR do SRN je v porovnání s dynamikou dovozu do ČR intenzivnější. Dovozy z Německa rostou pomaleji než vývozy do Německa, dochází tak k růstu kladného salda obchodní bilance.

U dovozu jednotlivých komodit se výrazně zvýšil podíl na celkovém dovozu do ČR třídy SITC 3 – Minerální paliva, maziva a příbuzné látky o 3,9 %, dále také třídy 0 – Potraviny a živá zvířata o 2 %. V neposlední řadě nabývá významu i třída SITC 5 – Chemikálie a příbuzné výrobky, kde se podíl zvýšil o 1,5 % na celkovém dovozu. Od roku 2002 se dovoz do Německa snížil o 6,54 %. Důvodem je fakt, že za poslední roky získalo dovezené zboží z Čínské republiky vyšší podíl na českém trhu. Český trh musí těmto produktům z Číny konkurovat, aby si udržel svou pozici na zahraničních trzích, a to přechodem od nákladové, ke kvalitativně založené konkurenční výhodě.

Pro vývoz a dovoz jednotlivých komodit jsou nezbytné též přímé zahraniční investice. V České republice působí přes 8 000 německých společností a nejvíce německých investic v ČR směřuje do výroby, motorových vozidel, obchodu a obchodních služeb, peněžnictví a výroby elektropřístrojů a zařízení. Zároveň by bylo vhodné pro posílení exportu a importu zavádět stále inovativní a modernější výrobní technologie do výroby a průmyslu, a tím zvyšovat i přímé zahraniční investice.

Německé hospodářství nabízí kooperaci ve velmi širokém spektru průmyslových oborů a komodit. Možnosti zakázkové výroby, kooperací a subdodávek nabízejí zvláště oblasti strojírenství, elektrotechnického, automobilového průmyslu a ekologické technologie. Německé firmy v současnosti hledají kooperační spolupráci v sousedních zemích, a to i včetně České republiky. Problém však spočívá v tom, že zvyšování konkurenceschopnosti českých firem nemůže být do budoucna založena na velmi nízkých cenách a mzdách, ale na kvalitativních faktorech produktivity, které zvyšují konečné efekty exportu. Je nutné proto, aby české firmy změnilly svou pozici na německém trhu z pozice subdodavatelů na generální dodavatele. Stále zde přetrvává skutečnost, že vývozy do Spolkové republiky Německo pocházejí zejména od podniků pod stálou zahraniční kontrolou.

6 Závěr

Z provedených analýz vyplývá, že zahraniční obchod České republiky se Spolkovou republikou Německo dlouhodobě vykazuje vysokou míru provázanosti a především závislosti české ekonomiky na ekonomice Německa. Česká republika tak v podstatě kopíruje hospodářský vývoj Německa, který probíhá zcela paralelně. Zahraniční obchod s Německem tak patří v rámci zahraničně – obchodních vztahů ČR k nejvýznamnějším, a zároveň nejstabilnějším, a to jak na straně vývozu, tak i dovozu. Česká republika neustále podporuje a udržuje v rámci exportní strategie kladné a pevné vzájemné vztahy s Německem. Přesto pozice Německa na celkovém dovozu a vývozu České republiky za celé sledované období postupně oslabuje. Podíl Německa na celkovém vývozu z České republiky se snížil o 4,28 % a na celkovém dovozu o 6,54 %. Toto oslabení vývozu je dáno především, zvýšením podílu do sousedních zemí České republiky, zejména do Slovenska a Polska. U dovozu byl největší posun v pozici na celkovém dovozu do České republiky u Číny, u které se podíl na celkovém dovozu ČR zvýšil až o 8,81 %. Tento fakt tak potvrzuje zmíněné snížení podílu dovozu z Německa ve prospěch růstu podílu dovozu z Číny a také z Polska, se kterým se podíl zvýšil o 7,93 %. Ve vztahu k jednotlivým cílům byly dále identifikovány základní vývojové trendy zahraničního obchodu. Za sledované období 2002 – 2015 se obrat zahraničního obchodu ČR s Německem od roku 2002 více než zdvojnásobil, konkrétně o 242,19 %. Na výši obratu zahraničního obchodu České republiky s Německem měl tak po celé období nadpoloviční podíl vývoz z České republiky, který se v roce 2015 podílel na celkovém obratu České republiky 58,07 % a dovoz 41,93 %.

Největší propad v zahraničním obchodě České republiky s Německem byl zaznamenán v roce 2009 vlivem celosvětové ekonomické krize, kdy se silnou provázaností české a německé ekonomiky snížil obrat zahraničního obchodu ČR se SRN o 179,9 mld. Kč, procentuálně o 12,82 %. Po ekonomické krizi se však zahraniční obchod začal rychle navracet do svých pozitivních výsledků a byl zaznamenán nejvyšší růst o 278,6 mld. Kč za celé sledované období. Na tento velice pozitivní výsledek měly vliv zejména klesající ceny energetických surovin v České republice, což vedlo k výraznému růstu českého exportu do Německa. Před vstupem ČR do Evropské unie se vývoz do Spolkové republiky Německo podílel na celkovém vývozu ČR 36 až 37 %. Jednalo se o nejvyšší podíl vývozu České republiky do Německa za celé sledované období.

V tomto roce byla SRN největší investorskou zemí v České republice, kdy příliv přímých německých investic představoval přibližně polovinu veškerých přímých zahraničních investic. Mnoho položek vzájemné obchodní výměny je tak důsledkem přímých investic do české ekonomiky, což výrazným způsobem napomáhá stabilitě vzájemných vztahů s Německem.

Vstupem České republiky do Evropské unie vzrostl vývoz do Německa o 36,32 %, kdy v důsledku odstranění posledních vývozních, dovozních a administrativních překážek zahraničního obchodu tato růstová tendence ještě akcelerovala. Po vstupu ČR do EU v roce 2004 mířilo do Německa 22,85 % vývozu, došlo tak k poklesu podílu, protože Česká republika začala jako člen EU obchodovat i s jinými členskými státy. Nicméně v současné době je vývoz komodit do Německa v rámci celkového vývozu z České republiky stále dominantní a směřuje na něj patřičná podpora a stabilizace jeho pozice na Německém trhu. Naopak u dovozu do České republiky dochází k výraznému zpomalení růstu, kdy v roce 2015 dovoz vzrostl pouze o 7,99 % a podíl na celkovém dovozu o 0,36 %. Důvodem tohoto klesajícího podílu dovozu z Německa na celkovém dovozu je zvýšení dovozu komodit z jiných zemí, mezi které patří zejména Čína a Polsko. Největší meziroční přírůstek byl zaznamenán však mezi roky 2003 a 2004, a to o 22,85 % u vývozu, a o 18,11 % u dovozu vlivem vstupu ČR do EU.

Vývoz do SRN je tak mnohem intenzivnější než dovoz do České republiky. Průměrné tempo růstu vývozu činí 8,04 % k roku 2015, a u dovozu 5,85 %. Tempo růstu vývozu do SRN převyšuje tak výrazně tempo růstu dovozu ze SRN, což velice příznivě působí na vývoj obchodní bilance zahraničního obchodu, která do roku 2004 dosahovala záporných hodnot a vstupem do EU vykazuje obchodní bilance stále rostoucí přebytek.

Význam Německa pro tuzemskou ekonomiku stále roste, jak dokládá rekordní zájem českých firem o podporu exportu do Německa. Na trh se snaží dostat vedle strojírenských podniků také potravináři, což může mít i velice kladný vliv v dalších letech na saldo obchodní bilance se Spolkovou republikou Německo.

V komoditní struktuře hrají nejvýznamnější roli odvětví strojírenského a automobilového průmyslu. Růst vývozu do Německa byl zaznamenán v letech 2002 až 2015 u všech tříd SITC, kde nadprůměrný růst dosahovala třída SITC 7 – Stroje a dopravní prostředky s podílem na celkovém vývozu ČR do Německa 55,47 %.

Z této třídy se v roce 2015 nejvíce vyvážely z České republiky především silniční vozidla a automobily, elektrická zařízení a přístroje, stroje a zařízení v průmyslu a kancelářské stroje. Z provedené analýzy bylo dále zjištěno, že výrazný podíl na celkovém vývozu ČR zauímají i třídy SITC 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu s podílem 18,49 %, ze které se nejvíce vyvezly především kovové výrobky, výrobky z pryže a železo a ocel a třída SITC 8 – Průmyslové spotřební zboží s podílem 13,36 % na celkovém vývozu. Z této třídy SITC se nejvíce naopak vyvážely různé výrobky, mezi které se řadí především předměty z plastů a dále také hračky, tříkolky, kočárky pro panenky, puzzle a další., nábytek a jeho díly a v neposlední řadě se začaly vyvážet i odborné a vědecké přístroje. Stejně tak i vývoj dovozu z Německa je za celé sledované období velice stabilní. Nejvýznamnější třídou dovozu z Německa je též třída SITC 7 – Stroje a dopravní prostředky s hodnotou 4 038,2 mld. Kč za sledované období, která si stále drží své výsadní postavení. Z této skupiny se opět nejvíce dovážela silniční vozidla a elektrická zařízení a stroje používané v průmyslu a pro energii. Druhou nejvíce dováženou komoditou s hodnotou 1 991,9 mld. Kč představuje třída SITC 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu, kde největší podíl dovozu činily kovové výrobky a železo a ocel. Třetí pozici v komoditní struktuře dovozu z Německa zauímá třída SITC 5 – Chemikálie a příbuzné výrobky s hodnotou 1 118,5 mld. Kč za celé sledované období, kde se nejvíce dovážely plasty v prvotní a neprvotní formě a léčiva a farmaceutické výrobky. Význam na celkovém dovozu začala zauímat i třída SITC 3 – Minerální paliva a maziva, jejíž podíl vzrostl o 3,9 % za celé sledované období a třída SITC 0 – Potraviny, a živá zvířata s nárůstem podílu o 2 %. V Německu roste poptávka zejména u bioproduktů, protože Německo je nejvýznamnějším evropským trhem s biopotraviny. Potravinářský průmysl Německa tak patří k dlouhodobě předním v celé Evropě.

Na základě provedeného odhadu budoucího vývoje zahraničního obchodu ČR s Německem lze očekávat v letech 2016, 2017 a 2018 znatelný růst ve vývozní a dovozní oblasti.

V roce 2016 by měl vývoz dosáhnout hodnoty 1 292,1 mld. Kč, což je o 3,50 % více než v roce 2015 a dovoz hodnoty 895 mld. Kč. Při psaní diplomové práce byly zveřejněny předběžné údaje zahraničního obchodu České republiky s Německem Českým statistickým úřadem pro rok 2016 v rámci vývozu a dovozu.

Nicméně u vývozu komodit z České republiky do Německa se tento odhad lišil pouze o 0,45 % a u dovozu komodit z Německa do České republiky se odhad lišil o 2,8 %.

Veškeré předpovězené hodnoty se nachází ve vypočtené intervalové předpovědi, proto lze brát tyto hodnoty za velice exaktní. Do roku 2018 by měl objem vývozu vzrůst na hodnotu 1 472,9 mld. Kč a měl by se pohybovat v rozmezí 1 256,8 až 1 689 mld. Kč. Naopak dovoz by měl do roku 2018 dosáhnout hodnoty 991,1 mld. Kč a měl by se tak pohybovat v hodnotách 757,5 až 1 224,7 mld. Kč. Dle statistiků se nadále předpovídá růst dovozu z Německa do České republiky, především z důvodu růstu celé ekonomiky ČR a Německa o 2,4 %. Daří se i zpracovatelskému průmyslu, tradičně díky výrobě osobních automobilů a navazujícím odvětvím, výrobě elektrických přístrojů a zařízení a také díky obnovení výkonu celého chemického průmyslu. Ovšem je zde nutné zmínit, že budoucí vývoj vývozu a dovozu může být ovlivněn mnoha faktory, které na něj mohou mít ohromný vliv a s tím spojené důsledky. Jedním z nich je ukončení devizové intervence České národní banky, která má být ukončena ve druhém až třetím čtvrtletí roku 2017. Konec devizové intervence by dle statistiků měla zdražit vývozy českých firem do zahraničí, což bude mít následky na celkový export, zejména na export silničních vozidel. Pokračování vývozu tak bude záležet na tom, jak moc se kurz eura propadne po ukončení devizových intervencí. Předpokládá se, že po skončení devizové intervence koruny začne export v podstatě stagnovat. Zároveň tak, lze očekávat snížení cen dovážených ojetých automobilů. To by vyvolalo vlnu zájmu o dovážené ojeté vozy. Dosavadní regulace koruny podporovala především export mladších českých ojetin do zahraničí. Tyto obchody však budou ukončením intervence znevýhodněny a následně pravděpodobně způsobí jejich pokles. Vývoj celé ekonomiky však mohou v následujících letech ohrozit i vnější rizika. Jedná se zejména o důsledky referenda o setrvání Spojeného království v Evropské unii (Brexit). Může se tak jednat o nepřímý dopad na zahraniční obchod České republiky a ekonomiku přes Německo. Očekává se, že bez Brexitu by česká ekonomika rostla okolo 3 % a v případě Brexitu pouze o 2 %.

7 Seznam použitých zdrojů

Bibliografické zdroje

- [1] **CEDE Franz a SUCHARIPA-BEHRMANN Lilly** *The United Nations - Law and Practice* [Kniha]. - Netherlands : Kluwer Law International, 1999. - ISBN: 90-411-1563-3.
- [2] **CYHELSKÝ Lubomír, KAHOUNOVÁ Jana a HINDLS Richard** *Elementární statistická analýza* [Kniha]. - Praha : Management Press, 1999. - 2. vydání : str. 318. - ISBN: 80-7261-003-1.
- [3] **ČERNOHLÁVKOVÁ Eva, MACHKOVÁ Hana a SATO Alexej** *Mezinárodní obchodní operace* [Kniha]. - Praha : Grada, 2014. - str. 256. - ISBN: 978-80-247-4874-0.
- [4] **DAN Marek a BAUN Michael** *Česká republika a Evropská unie [Kniha]. - Brno : Barrister a principal, 2010. - ISBN: 978-80-87029-89-3.*
- [5] **FOJTÍKOVÁ Lenka** *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)* [Kniha]. - Praha : Nakladatelství CH Beck, 2009. - str. 246. - ISBN: 978-80-7400-128-4.
- [6] **HAMERNEHOVÁ Iveta** *Aktuální otázky zahraničního obchodu ČR po vstupu do EU* [Kniha]. - Praha : Grada publishing, 2005. - ISBN: 80-86419-83-5.
- [7] **HES Aleš** *Základy mezinárodního obchodu* [Kniha]. - Praha : Česká zemědělská univerzita - Provozně ekonomická fakulta, 2008. - str. 224. - ISBN: 978-80-213-1406-1.
- [8] **HINDLS Richard** *Statistika pro ekonomy* [Kniha]. - Praha : Professional publishing, 2002. - 2 vydání : str. 389. - ISBN: 80-86419-30-4.
- [9] **HOLMAN Robert** *Ekonomie* [Kniha]. - Praha : C.H. Beck, 2005. - str. 384. - ISBN: 80-7179-891-6.
- [10] **KLÍMA Jan** *Makroekonomie* [Kniha]. - Praha : Alfa Publishing, s.r.o., 2006. - str. 141. - ISBN: 80-86851-27-3.
- [11] **MACHKOVÁ Hana** *Mezinárodní marketing* [Kniha]. - Praha : Grada publishing, a.s., 2015. - str. 200. - ISBN: 978-80-247-5366-9.

- [12] **NEŠVERA Václav a KUBIŠTA Václav** *Postavení České republiky v mezinárodním obchodě* [Kniha]. - Praha : Vysoká škola ekonomická, 2001. - 1. vydání : str. 49. - ISBN: 80-245-0168-6.
- [13] **NEUMANN Pavel** *Mezinárodní ekonomie* [Kniha]. - Praha : Grada, 2010. - str. 159. - ISBN: 978-80-247-3276-3.
- [14] **NIGRINOVÁ Lenka** *Zahraničnobchodní aspekty vstupu České republiky do Evropské unie* [Kniha]. - Praha : Acta Oeconomica pragensia, 2004. - ISSN: 0572-3043.
- [15] **PLCHOVÁ Božena a kol.** *Zahraničně ekonomické vztahy ČR* [Kniha]. - Praha : Vysoká škola ekonomická, nakladatelství Oeconomica, 2006. - 3. přepracované vydání : str. 154. - ISBN: 80-245-1102-9.
- [16] **PLCHOVÁ Božena, ABRHÁM Josef a HELÍSEK Mojmir** *Česká republika a EU* [Kniha]. - Praha : Agentura KRIGL, 2010. - str. 206. - ISBN: 978-80-86912-39-4.
- [17] **SAMUELSON Paul a NORDHAUS William** *Ekonomie* [Kniha]. - Praha : Nakladatelství Svoboda, 1991. - str. 1011. - ISBN: 80-205-0192-4.
- [18] **SOUKUP Alexandr** *Mezinárodní ekonomie* [Kniha]. - Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. - str. 283. - ISBN: 978-80-7380-197-7.
- [19] **SVATOŠ Miroslav** *Zahraniční obchod: teorie a praxe* [Kniha]. - Praha : Grada, 2009. - 1. vydání : str. 367. - ISBN 978-80-247-2708-0.
- [20] **SVATOŠOVÁ Libuše a KÁBÁ Bohumil** *Statistické metody I* [Kniha]. - Praha : Česká zemědělská univerzita, 2008. - 1 vydání : str. 132. - ISBN: 978-80-213-1672-0.
- [21] **SVATOŠOVÁ Libuše a KÁBÁ Bohumil** *Statistické metody II* [Kniha]. - Praha : Česká zemědělská univerzita, 2009. - str. 105. - ISBN: 978-80-213-1736-9.
- [22] **ŠIMKOVÁ Eva** *Ekonomika zahraničního obchodu* [Kniha]. - Hradec Králové : Gaudeamus, 2005. - ISBN: 80-7041-415-4.
- [23] **ŠTĚRBOVÁ Ludmila** *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století* [Kniha]. - Praha : Grada Publishing, 2013. - str. 368. - ISBN: 978-80-247-4694-4.
- [24] **VŠE O OSN** [Kniha]. - Praha : Informační centrum OSN, 2014. - ISBN: 978-80-86348-18-6.

Internetové zdroje

- [25] **BUSINESSINFO.CZ:** *Transatlantická dohoda o obchodu a investicích mezi EU a USA (TTIP)*. [Online] 1997-2017. [Citace: 23-05-2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/transatlanticka-dohoda-o-obchodu-a-investicich-mezi-eu-a-usa-ttip-41079.html#!&chapter=1>.
- [26] **BUSINESSINFO.CZ:** *Německo: Zahraniční obchod a investice*. [Online] 2017. [Citace: 15-01-2017] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nemecko-zahranicni-obchod-a-investice-19042.html>.
- [27] **BUSINESSINFO.CZ:** *Shrnutí Exportní strategie ČR na léta 2012-2020*. [Online] 1997-2017. [Citace: 23 5 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/shrnuti-exportni-strategie-cr-2012-az-20-7149.html>
- [28] **BUSINESSINFO.CZ:** *Německo: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [Online] 1997-2017. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nemecko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19044.html>.
- [29] **CZECH.CZ:** *Historie zahraničního obchodu*. [Online] 2010. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Historie-zahranicniho-obchodu>.
- [30] **CZECHTRADE.CZ**. [Online] 2016. Dostupné z: <https://www.czechtrade.cz/>.
- [31] **ČESKO-NĚMECKÁ OBCHODNÍ A PRŮMYSLOVÁ KOMORA:** *Česko-německé vztahy*. [Online] [Citace: 19-12-2016] Dostupné z: <http://tschechien.ahk.de/cz/o-nemecku/cesko-nemecke-vztahy/>.
- [32] **ČNB:** *Měnová politika*. [Online] 2003-2017. [Citace: 05-02-2017] Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/.
- [33] **ČNB:** *Německo – hlavní obchodní partner ČR*. [Online] 2003-2017. [Citace: 05-02-2017] Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravyoinflaci/2011/2011IV/boxaprilohy/zoi2011_IV_box_3.html.
- [34] **ČNB:** *Statistika*. [Online] 2003-2017. [Citace: 05-02-2017] Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/statistika/>.

- [35] ČNB: *Vývoj zahraničního obchodu v prvním roce po vstupu ČR do EU*. [Online] 2005. [Citace: 19-12-2016] Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2005/2005_cervenec/boxy_a_prilohy/c_05_cervenec_b2.html.
- [36] ČSÚ: *Česká republika od roku 1989 v číslech - 2015*. [Online] 17-05-2016- Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-od-roku-1989-v-cislech-vy42dggohg#06>.
- [37] ČSÚ: *Zahraniční obchod - Metodika*. [Online] 2017. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zo>.
- [38] ČSÚ: *Zahraniční obchod se zbožím - přeshraniční pojetí*. [Online] 2017. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zo_se_zbozim_podle_pohybu_zbozi_preshranicni_statistika.
- [39] ČSÚ: *Zahraniční obchod se zbožím - národní pojetí*. [Online] 2017. [Citace: 15-01-2017] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zo_se_zbozim_podle_zmeny_vlastnictvi_narodni_pojeti.
- [40] ČSÚ: *Databáze Eurostatu*. [Online] 2017. [Citace: 15-01-2017] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h>.
- [41] ČSÚ: *Zahraniční obchod ČR od vstupu do Evropské unie*. [Online] 12 2016 2014. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni_obchod_cr_od_vstupu_do_evropske_unie_20141103.
- [42] DENIK.CZ: *Zahraničí - ze světa*. [Online] 2005-2017. Dostupné z: http://www.denik.cz/ze_sveta/.
- [43] DESTATIS.DE: *Homepage*. [Online] 2017. <https://www.destatis.de/EN/Homepage.html>.
- [44] E15.CZ: *Zahraniční - ekonomika*. [Online] 2001-2017. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/ekonomika>.
- [45] EUROSTAT. [Online] 2017. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/>.
- [46] EUROZPRAVY.CZ: *Články svět*. [Online] 2017. Dostupné z: <http://eurozpravy.cz/>.
- [47] HOSPODÁŘSKÉ NOVINY: *Zahraniční, Byznys*. [Online] 1996-2017. Dostupné z: <http://zahranicni.ihned.cz/>.

- [48] **ICC CZECH REPUBLIC:** *ICC ve světě.* [Online] 2013-2017. [Citace: 23-05-2016]
Dostupné z: <http://www.icc-cr.cz/cs/o-icc/icc-ve-svete>.
- [49] **IDNES.CZ:** *Ekonomika.* [Online] 2017. Dostupné z: <http://ekonomika.idnes.cz/>.
- [50] **KURZY.CZ:** *Zahraniční obchod 2016-2017.* [Online] 200-2017. [Citace: 23-05-2016] Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/zahranicni-obchod/>.
- [51] **MĚŠEC.CZ:** *Trhy.* [Online] Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/clanky/>.
- [52] **MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU:** *Archiv - Statistiky zahraničního obchodu.* [Online] 2005-2017. [Citace: 15-01-2017] Dostupné z:
<http://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/archiv.htm>.
- [53] **MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU:** *Zahraniční obchod.* [Online] 2005-2017. [Citace: 15-01-2017] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/>.
- [54] **MZV:** *Ministerstvo zahraničních věcí.* [Online] 2017. Dostupné z:
<http://www.mzv.cz/jnp/>.
- [55] **NOVINKY.CZ.** [Online] 2017. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/>.
- [56] **OECD:** *About the OECD.* [Online] 2016. [Citace: 23-05-2016] Dostupné z:
<http://www.oecd.org/about/>.
- [57] **PENIZE.CZ:** *Světová ekonomika.* [Online] 200-2017. Dostupné z:
<http://www.penize.cz/svetova-ekonomika>.
- [58] **UNITED NATIONS STATISTICS DIVISION:** *Standard International Trade Classification, Revision 4.* [Online] 2010. [Citace: 23-05-2016] Dostupné z:
<https://unstats.un.org/UNSD/trade/sitcrev4.htm>.
- [59] **UNITED NATIONS STATISTICS DIVISION:** *Detailed structure and explanatory notes.* [Online] 2017. [Citace: 23 5 2016] Dostupné z:
<https://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=28&Lg=1&Top=1>.
- [60] **VELVYSLANECTVÍ SRN V PRAZE:** [Online] 2017. Dostupné z:
<http://www.prag.diplo.de/Vertretung/prag/cs/Startseite.html>.

Výroční zprávy a dokumenty

- [61] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2002 do prosince 2002*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2003. ISBN: 8086345416.
- [62] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2003 do prosince 2003*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2004. ISBN: 8086345483.
- [63] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2004 do prosince 2004*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2005. ISBN: 8086345548.
- [64] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2005 do prosince 2005*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2006. ISBN: 8086345564.
- [65] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2006 do prosince 2006*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2007. ISBN: 9788086345581.
- [66] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2007 do prosince 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2008. ISBN: 9788086345673.
- [67] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2008 do prosince 2008*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2009. ISBN: 9788086345727.
- [68] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období leden až prosinec 2009*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2010. ISBN: 9788086345994.
- [69] *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období 2010*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2011. ISBN: 9788074410024.
- [70] *Česká zahraniční politika v roce 2011: analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012. ISBN: 9788087558058.
- [71] *Česká zahraniční politika v roce 2012: analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2013. ISBN: 9788087558126.

8 Přílohy

Příloha č. 1: Podrobnější klasifikace skupin SITC	108
Příloha č. 2: Teritoriální struktura (dovozní a vývozní oblasti)	110
Příloha č. 3: Vývoj zahraničního obchodu ČR v letech 2002 – 2015 (v mil. Kč).....	112
Příloha č. 4: Bazický index, procentuální změny obratu zahraničního obchodu ČR	112
Příloha č. 5: Elementární charakteristiky vývozu ČR (v mil. Kč).....	113
Příloha č. 6: Elementární charakteristiky dovozu ČR (v mil. Kč).....	113
Příloha č. 7: Komoditní struktura vývozu a dovozu ČR dle klasifikace SITC (v mld. Kč)	114
Příloha č. 8: Míra nezaměstnanosti ve Spolkové republice Německo, v porovnání s ČR	115
Příloha č. 9: Míra inflace Spolkové republiky Německo v porovnání s ČR	115
Příloha č. 10: Absolutní diference jednotlivých ukazatelů zahraničního obchodu Německa	116
Příloha č. 11: Vývoj obratu ČR s Německem a EU (v mld. Kč).....	116
Příloha č. 12: Obchodní bilance České republiky se SRN (v mld. Kč).....	117
Příloha č. 13: Pozice SRN na celkovém vývozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %)	117
Příloha č. 14: Pozice SRN na celkovém dovozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %)	118
Příloha č. 15: Meziroční změny komoditní struktury vývozu ČR do SRN (v mld. Kč) ..	118
Příloha č. 16: Meziroční změny podílů komoditní struktury vývozu ČR do SRN (v %).	119
Příloha č. 17: Meziroční změny komoditní struktury dovozu ze SRN do ČR (v mld. Kč)	119
Příloha č. 18: Meziroční změny podílů komoditní struktury dovozu ze SRN do ČR (v %)	120
Příloha č. 19: Výchozí údaje pro prognózu budoucího vývoje Z. O. ČR se SRN (v mld. Kč)	120
Příloha č. 20: Hodnoty pro výpočet MAPE u funkce kvadratické pro odhad vývozu	121
Příloha č. 21: Hodnoty pro výpočet MAPE u funkce kvadratické pro odhad dovozu	121

Příloha č. 1: Podrobnější klasifikace skupin SITC

SITC 0 – Potraviny a živá zvířata

- 00** Živá zvířata
- 01** Maso a masné výrobky
- 02** Mléčné výrobky a vejce
- 03** Ryby (kromě mořských savců), korýši a měkkýši
- 04** Obiloviny a obilné výrobky
- 05** Zelenina a ovoce
- 06** Cukr, výrobky z cukru a med
- 07** Káva, čaj, kakao, koření a výrobky z nich
- 08** Krmiva pro zvířata (kromě nemletých obilnin)
- 09** Různé jedlé výrobky a přípravky

SITC 1 – Nápoje a tabák

- 11** Nápoje
- 12** Tabák a tabákové výrobky

SITC 2 – Suroviny a nepoživatelné suroviny (kromě paliv)

- 21** Usně, kůže a kožešiny, surové
- 22** Olejnatá semena a olejnaté plody
- 23** Surový kaučuk (včetně syntetického)
- 24** Korek a dřevo
- 25** Vlákna a sběrový papír
- 26** Textilní vlákna a jejich odpad
- 27** Surová hnojiva a surové nerosty (kromě uhlí, ropy)
- 28** Rudy kovů a kovový odpad
- 29** Suroviny živočišného a rostlinného původu

SITC 3 - Minerální paliva a maziva a příbuzné materiály

- 32** Uhlí, koks a brikety
- 33** Ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály
- 34** Topný plyn, zemní i průmyslově vyráběný
- 35** Elektrický proud

SITC 4 – Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky

- 41** Živočišné oleje a tuky
- 42** Nevysychavé rostlinné tuky a oleje (surové a rafinované)
- 43** Tuky a oleje zušlechtěné, vosky

SITC 5 – Chemikálie a příbuzné výrobky

- 51** Organické chemikálie
- 52** Anorganické chemikálie
- 53** Barviva, třísloviny a pigmenty
- 54** Léčiva a farmaceutické výrobky
- 55** Silice a vonné látky, lešticí a čistící přípravky

- 56 Hnojiva umělá
- 57 Plasty v prvotní formě
- 58 Plastické hmoty v neprvotních formách
- 59 Chemické prostředky a výrobky

SITC 6 - Tržní výrobky tříděné podle materiálu

- 61 Kůže, kožené výrobky a vydělané kožky
- 62 Výrobky z pryže
- 63 Výrobky z korku a dřeva (kromě nábytku)
- 64 Papír, lepenka a výrobky z nich
- 65 Textilní příze, tkaniny, tržní výrobky z nich
- 66 Výrobky z nekovaných nerostů
- 67 Železo a ocel
- 68 Neželezné kovy
- 69 Kovové výrobky

SITC 7 - Stroje a dopravní prostředky

- 71 Stroje a zařízení k výrobě energie
- 72 Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu
- 73 Kovožpracující stroje
- 74 Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu
- 75 Kancelářské stroje a zařízení k autonom. zpracování dat
- 76 Zařízení k telekomunikaci, záznamu, reprodukci zvuku
- 77 Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče
- 78 Silniční vozidla (včetně vznášedel)
- 79 Ostatní dopravní a přepravní prostředky

SITC 8 - Různé průmyslové spotřební zboží

- 81 Prefabrikované budovy, výroby zdravotnické
- 82 Nábytek a jeho díly
- 83 Cestovní galanterie, kabelky a podobné výrobky
- 84 Oděvní výrobky a doplňky
- 85 Obuv
- 87 Odborné, vědecké a řídicí přístroje a zařízení
- 88 Fotografické přístroje, optické výrobky, hodiny
- 89 Různé výrobky

SITC 9 - Komodity a předměty obchodu jinde neuvedené.

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 2: Teritoriální struktura (dovozní a vývozní oblasti)

Státy s vyspělou tržní ekonomikou:

Země EU + země ESVO + ostatní vyspělé tržní ekonomiky

Státy EU (Evropská unie):

Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko

Eurozóna:

Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko

Státy ESVO (Evropské sdružení volného obchodu):

Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko

Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou:

Andorra, Austrálie, Faerské ostrovy, Gibraltar, Grónsko, Izrael, Japonsko, Jihoafrická republika, Kanada, Nový Zéland, San Marino, Spojené státy, Turecko, Svatý stolec (Vatikánský městský stát)

Rozvojové ekonomiky:

Afghánistán, Alžírsko, Americká Samoa, Americké Panenské ostrovy, Angola, Anguilla, Antarktida, Antigua a Barbuda, Argentina, Aruba, Bahamy, Bahrajn, Bangladéš, Barbados, Belize, Benin, Bermudy, Bhútán, Bolívie, Botswana, Bouvetův ostrov, Brazílie, Britské indickooceánské území, Britské Panenské ostrovy, Brunej Darussalam, Burkina Faso, Burundi, Ceuta, Cookovy ostrovy, Čad, Dominika, Dominikánská republika, Džibutsko, Egypt, Ekvádor, Eritrea, Etiopie, Falklandy (Malvíny), Federativní státy Mikronésie, Fidži, Filipíny, Francouzská jižní území, Francouzská Polynésie, Gabon, Gambie, Ghana, Grenada, Guam, Guatemala, Guinea, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Heardův ostrov a McDonaldovy ostrovy, Honduras, Hongkong, Chile, Indie, Indonésie, Irák, Íránská islámská republika, Jamajka, Jemen, Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy, Jordánsko, Kajmanské ostrovy, Kambodža, Kamerun, Kapverdy, Katar, Keňa, Kiribati, Kokosové

(Keelingovy) ostrovy, Kolumbie, Komory, Kongo, Konžská demokratická republika, Korea, Kostarika, Kuvajt, Lesotho, Libanon, Libérie, Libye, Macao, Madagaskar, Malajsie, Malawi, Maledivy, Mali, Maroko, Marshallovy ostrovy, Mauricius, Mauritánie, Mayotte, Melilla, Menší odlehlé ostrovy USA, Mexiko, Montserrat, Mosambik, Myanmar, Namibie, Nauru, Nepál, Niger, Nigérie, Nikaragua, Niue, Nizozemské Antily, Norfolk, Nová Kaledonie, Okupované palestinské území, Omán, Pákistán, Palau, Panama, Papua Nová Guinea, Paraguay, Peru, Pitcairn, Pobřeží slonoviny, Rovníková Guinea, Rwanda, Saint Pierre a Miquelon, Salvador, Samoa, Saúdská Arábie, Senegal, Severní Mariany, Seychely, Sierra Leone, Singapur, Sjednocená tanzanská republika, Somálsko, Spojené arabské emiráty, Srí Lanka, Středoafriická republika, Súdán, Surinam, Svatá Helena, Svatá Lucie, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Svatý Vincenc a Grenadiny, Svazijsko, Sýrie, Šalamounovy ostrovy, Thajsko, Tchaj-wan, Timor-Leste, Togo, Tokelau, Tonga, Trinidad a Tobago, Tunisko, Turks a Caicos, Tuvalu, Uganda, Uruguay, Vánoční ostrov, Vanuatu, Venezuela, Wallis a Futuna, Zambie, Zimbabwe

Tranzitivní ekonomiky:

Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Gruzie, Chorvatsko, Kosovo, Makedonie (Bývalá jugoslávská republika), Srbsko

SNS (Společenství nezávislých států):

Arménie, Ázerbajdžán, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Ruská federace, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina, Uzbekistán

Ostatní státy:

Čína, Kuba, Laos, Mongolsko, Severní Korea, Vietnam

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 3: Vývoj zahraničního obchodu ČR v letech 2002 – 2015 (v mil. Kč)

Rok	Export	Import	Obchodní bilance	Obrat (v mld. Kč)	Krytí dovozu vývozem (%)
2002	1 254 860	1 325 671	-70 811	2 580 531	94,7
2003	1 370 930	1 440 723	-69 793	2 811 653	95,2
2004	1 722 657	1 749 095	-26 438	3 471 752	98,5
2005	1 868 586	1 829 962	38 624	3 698 548	102,1
2006	2 144 573	2 104 812	39 761	4 249 385	101,9
2007	2 479 234	2 391 319	87 915	4 870 553	103,7
2008	2 473 736	2 406 489	67 247	4 880 225	102,8
2009	2 138 623	1 989 036	149 587	4 127 659	107,5
2010	2 532 797	2 411 556	121 241	4 944 353	105,0
2011	2 878 691	2 687 563	191 128	5 566 254	107,1
2012	3 072 598	2 766 888	305 710	5 839 486	111,0
2013	3 174 704	2 823 485	351 219	5 998 189	112,4
2014	3 628 826	3 199 630	429 196	6 828 456	113,4
2015	3 883 249	3 477 000	406 249	7 360 249	111,7

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 4: Bazický index, procentuální změny obratu zahraničního obchodu ČR

Rok	Obrat (v mld. Kč)	Bazický index	Procentní změny	Pokles / růst (v %)
2002	2 580,5	1	100	100
2003	2 811,7	1,0896	108,96	8,96
2004	3 471,8	1,3454	134,54	25,58
2005	3 698,5	1,4333	143,33	8,79
2006	4 249,4	1,6467	164,67	21,35
2007	4 870,6	1,8875	188,75	24,07
2008	4 880,2	1,8912	189,12	0,37
2009	4 127,7	1,5996	159,96	-29,16
2010	4 944,4	1,9161	191,61	31,65
2011	5 566,3	2,1571	215,71	24,10
2012	5 839,5	2,2629	226,29	10,59
2013	5 998,2	2,3244	232,44	6,15
2014	6 828,5	2,6462	264,62	32,17
2015	7 360,2	2,8522	285,22	20,61

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 5: Elementární charakteristiky vývozu ČR (v mil. Kč)

Rok	Vývoz	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Řetězový index	Bazický index
2002	1 254 860	-	-	-	100
2003	1 370 930	116 070	-	1,0925	1,0925
2004	1 722 657	351 727	235 657	1,2566	1,3728
2005	1 868 586	145 929	-205 798	1,0847	1,4891
2006	2 144 573	275 987	130 058	1,1477	1,7090
2007	2 479 234	334 661	58 674	1,1561	1,9757
2008	2 473 736	-5 498	-340 159	0,9978	1,9713
2009	2 138 623	-335 113	-329 615	0,8645	1,7043
2010	2 532 797	394 174	729 287	1,1843	2,0184
2011	2 878 691	345 894	-48 280	1,1366	2,2940
2012	3 072 598	193 907	-151 987	1,0674	2,4486
2013	3 174 704	102 106	-91 801	1,0332	2,5299
2014	3 628 826	454 122	352 016	1,1430	2,8918
2015	3 883 249	254 423	-199 699	1,0701	3,0946
Průměrný koeficient růst				1,09078557 %	

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 6: Elementární charakteristiky dovozu ČR (v mil. Kč)

Rok	Dovoz	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Řetězový index	Bazický index
2002	1 325 671	-	-	-	100
2003	1 440 723	115 052	-	1,0868	1,0868
2004	1 749 095	308 372	193 320	1,2140	1,3194
2005	1 829 962	80 867	-227 505	1,0462	1,3804
2006	2 104 812	274 850	193 983	1,1502	1,5877
2007	2 391 319	286 507	11 657	1,1361	1,8039
2008	2 406 489	15 170	-271 337	1,0063	1,8153
2009	1 989 036	-417 453	-432 623	0,8265	1,5004
2010	2 411 556	422 520	839 973	1,2124	1,8191
2011	2 687 563	276 007	-146 513	1,1145	2,0273
2012	2 766 888	79 325	-196 682	1,0295	2,0872
2013	2 823 485	56 597	-22 728	1,0205	2,1299
2014	3 199 630	376 145	319 548	1,1332	2,4136
2015	3 477 000	277 370	-98 775	1,0867	2,6228
Průměrný koeficient růstu				1,07698488 %	

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 7: Komoditní struktura vývozu a dovozu ČR dle klasifikace SITC (v mld. Kč)

Komoditní struktura vývozu ČR

Rok	Třídy SITC Vývozu (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	31,1	8,6	35,1	36,0	1,0	74,7	294,0	623,0	149,5	1,9
2003	36,4	8,2	38,4	39,4	1,0	80,6	316,4	687,2	161,5	1,8
2004	47,4	8,9	47,3	49,9	1,0	104,0	388,5	876,1	198,5	0,9
2005	61,1	10,6	47,2	57,4	1,8	119,0	406,3	949,2	215,6	0,5
2006	62,0	10,7	55,0	61,8	1,6	129,9	445,3	1 141,7	235,9	0,7
2007	71,9	14,5	64,9	67,5	2,1	144,2	501,1	1 343,4	269,0	0,8
2008	77,9	16,4	64,6	84,3	2,8	147,3	482,5	1 331,0	265,5	1,3
2009	73,9	16,2	57,5	77,6	2,9	136,4	376,4	1 145,5	250,2	2,0
2010	76,3	16,8	75,9	93,9	4,6	164,2	435,3	1 382,3	280,5	3,0
2011	91,4	17,1	80,9	109,6	4,8	180,2	507,8	1 576,3	307,2	3,5
2012	108,1	19,9	86,4	118,7	9,2	189,5	532,5	1 663,4	340,4	4,6
2013	116,1	22,6	84,8	97,0	9,2	202,5	550,4	1 710,9	374,0	7,2
2014	130,4	27,4	88,9	98,8	10,4	240,9	598,5	1 997,4	428,4	8,0
2015	141,9	33,3	85,9	116,5	12,5	240,6	614,0	2 153,1	476,3	9,3
B. I.⁵	456,3	387,2	244,7	323,6	1250	322,1	208,8	345,6	318,6	489,5

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Komoditní struktura dovozu

Rok	Třídy SITC dovozu (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	54,2	6,6	38,2	100,2	3,0	148,4	273,0	561,7	140,0	0,3
2003	57,1	7,5	41,0	107,8	3,8	164,4	289,8	616,3	152,7	0,4
2004	72,1	10,7	52,9	122,1	4,2	194,8	360,8	739,9	190,7	0,8
2005	81,6	11,8	51,4	167,6	3,6	201,5	374,3	736,9	200,0	1,3
2006	89,0	13,0	57,3	200,8	3,7	219,1	428,5	870,7	221,5	1,1
2007	102,9	15,7	58,3	191,3	3,3	248,5	500,2	1 028,0	241,7	1,3
2008	105,2	12,7	64,1	250,2	4,5	247,1	474,5	994,8	251,3	2,0
2009	106,9	13,5	44,8	184,0	5,5	222,6	351,0	821,2	237,3	2,3
2010	112,6	14,4	64,6	231,4	4,1	257,4	430,3	1 046,0	247,4	3,4
2011	123,2	16,3	80,1	286,2	5,9	293,7	490,1	1 126,9	259,5	5,6
2012	136,8	18,5	79,3	307,6	5,4	307,0	493,7	1 143,5	267,5	7,5
2013	145,8	19,8	78,3	292,3	6,8	323,0	505,7	1 156,4	285,6	9,7
2014	158,6	19,8	80,1	269,4	8,0	371,5	561,6	1 384,1	337,7	8,9
2015	173,6	23,5	76,0	228,2	9,3	390,9	592,3	1 589,2	384,9	9,2
B. I.	320,3	356,1	199,0	227,8	310,0	263,4	217,0	282,9	274,9	3066,7

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

⁵ Bazický index vypočtený v procentních hodnotách

Příloha č. 8: Míra nezaměstnanosti ve Spolkové republice Německo, v porovnání s ČR

Rok	Míra nezaměstnanosti		První absolutní diference	Řetězový index	Bazický index
	SRN	ČR			
2002	8,6	7,3	-	-	1
2003	9,7	7,8	1,1	1,1279	1,1279
2004	10,4	8,3	0,7	1,0722	1,2093
2005	11,2	7,9	0,8	1,0769	1,3023
2006	10,1	7,1	-1,1	0,9018	1,1744
2007	8,5	5,3	-1,6	0,8416	0,9884
2008	7,4	4,4	-1,1	0,8706	0,8605
2009	7,6	6,7	0,2	1,0270	0,8837
2010	7,0	7,3	-0,6	0,9211	0,8140
2011	5,8	6,7	-1,2	0,8286	0,6744
2012	5,4	7,0	-0,4	0,9310	0,6279
2013	5,2	7,0	-0,2	0,9630	0,6047
2014	5,0	6,1	-0,2	0,9615	0,5814
2015	4,6	5,1	-0,4	0,9200	0,5349

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 9: Míra inflace Spolkové republiky Německo v porovnání s ČR

Rok	Inflace		První absolutní diference	Řetězový index	Bazický index
	SRN	ČR			
2002	1,5	1,8	-	-	1
2003	1,0	0,1	-0,5	0,6667	0,6667
2004	1,6	2,8	0,6	1,6000	1,0667
2005	1,9	1,9	0,3	1,1875	1,2667
2006	1,8	2,5	-0,1	0,9474	1,2000
2007	2,3	2,8	0,5	1,2778	1,5333
2008	2,8	6,3	0,5	1,2174	1,8667
2009	0,2	1,0	-2,6	0,0714	0,1333
2010	1,1	1,5	0,9	5,5000	0,7333
2011	2,5	1,9	1,4	2,2727	1,6667
2012	2,1	3,3	-0,4	0,8400	1,4000
2013	1,6	1,4	-0,5	0,7619	1,0667
2014	0,8	0,4	-0,8	0,5000	0,5333
2015	0,1	0,3	-0,7	0,1250	0,0667

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 10: Absolutní diference jednotlivých ukazatelů zahraničního obchodu Německa (v mld. EUR)

Rok	Obrat	Obchodní bilance	Vývoz	Dovoz
2002	-	-	-	-
2003	29,2	-2,8	13,2	16,0
2004	107,9	26,1	67,0	40,9
2005	107,5	2,1	54,8	52,7
2006	212,6	0,8	106,7	105,9
2007	108,1	36,3	72,2	35,9
2008	54,8	-17,0	18,9	35,9
2009	-322,0	-39,6	-180,8	-141,2
2010	281,2	16,2	148,7	132,5
2011	214,6	3,8	109,2	105,4
2012	28,3	34,5	31,4	-3,1
2013	-13,6	4,4	-4,6	-9,0
2014	55,6	16,0	35,7	19,7
2015	110,2	34,0	69,9	39,1

Zdroj: Destatis.de, vlastní zpracování

Příloha č. 11: Vývoj obratu ČR s Německem a EU (v mld. Kč)

Rok	Obrat ČR se SRN	S EU 28 ⁶	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Řetězový index	Bazický index
2002	887,6	2 037,7	-	-	-	1
2003	976,5	2 231,1	88,9	-	1,1001	1,1001
2004	1 177,4	2 765,0	200,9	112,1	1,2058	1,3265
2005	1 179,0	2 918,4	1,6	-199,4	1,0013	1,3283
2006	1 284,4	3 337,8	105,4	103,8	1,0894	1,4470
2007	1 432,5	3 821,3	148,1	42,8	1,1153	1,6139
2008	1 403,0	3 732,6	-29,5	-177,7	0,9794	1,5806
2009	1 223,1	3 150,2	-179,9	-150,3	0,8718	1,3780
2010	1 432,9	3 665,0	209,8	389,7	1,1715	1,6144
2011	1 616,7	4 116,9	183,7	-26,1	1,1282	1,8213
2012	1 665,8	4 275,3	49,2	-134,6	1,0304	1,8767
2013	1 717,3	4 413,9	51,5	2,4	1,0309	1,9348
2014	1 996,0	5 101,7	278,6	227,1	1,1622	2,2487
2015	2 149,7	5 507,8	153,8	-124,8	1,0770	2,4219

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

⁶ Do roku 2004 jsou brány údaje z databáze EU 27, od roku 2005 údaje z EU 28

Příloha č. 12: Obchodní bilance České republiky se SRN (v mld. Kč)

Rok	Obchodní bilance celkem	Meziroční změna (v %)	Obchodní bilance se SRN	Meziroční změna (v mld. Kč)	Meziroční změna (v %)	Bazický index
2002	-70,8	-	26,6	-	-	1
2003	-69,8	-1,4	37,9	11,3	42,5	42,5
2004	-26,4	-62,1	68,8	30,9	81,5	158,6
2005	38,6	-246,1	78,0	9,2	13,4	193,2
2006	39,8	3,1	85,6	7,6	9,7	221,8
2007	87,9	121,1	92,1	6,5	7,6	246,2
2008	67,2	-23,5	116,4	24,3	26,4	337,6
2009	149,6	122,4	165,9	49,5	42,5	523,7
2010	121,2	-19,0	205,5	39,6	23,9	672,6
2011	191,1	57,6	237,5	32,0	15,6	792,9
2012	305,7	59,9	266,6	29,1	12,3	902,3
2013	351,2	14,9	270,1	3,5	1,3	915,4
2014	429,2	22,2	326,5	56,4	20,9	1127,4
2015	406,2	-5,3	347,0	20,5	6,3	1204,5

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 13: Pozice SRN na celkovém vývozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %)

Stát	2002	Podíl (v %)	Stát	2015	Podíl (v %)
Německo	457,1	36,43	Ostatní státy	1349,2	34,74
Ostatní státy	390,2	31,09	Německo	1248,4	32,15
Slovensko	96,7	7,71	Slovensko	348,0	8,96
Spojené království	72,8	5,80	Polsko	227,9	5,87
Rakousko	69,5	5,53	Spojené království	206,2	5,31
Polsko	59,2	4,72	Francie	198,7	5,12
Francie	58,5	4,66	Rakousko	158,1	4,07
Itálie	50,8	4,05	Itálie	146,7	3,78
Celkem vývoz ČR	1 254,9	100	Celkem vývoz ČR	3883,2	100

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 14: Pozice SRN na celkovém dovozu ČR v roce 2002 a 2015 (v %)

Stát	2002	Podíl (v %)	Stát	2015	Podíl (v %)
Ostatní státy	511,8	38,61	Ostatní státy	1304,0	37,50
Německo	430,5	32,47	Německo	901,4	25,93
Itálie	71,6	5,40	Čína	467,3	13,44
Slovensko	69,3	5,23	Polsko	275,6	7,93
Francie	63,6	4,80	Slovensko	178,4	5,13
Čína	61,3	4,63	Itálie	140,9	4,05
Ruská federace	60,0	4,53	Francie	105,7	3,04
Rakousko	57,6	4,34	Ruská federace	103,7	2,98
Celkem dovoz ČR	1 325,7	100	Celkem dovoz ČR	3477,0	100

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 15: Meziroční změny komoditní struktury vývozu ČR do SRN (v mld. Kč)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	1,7	-0,6	1,0	1,0	0,1	2,4	8,6	30,1	7,8	0,1
2004	1,6	0,2	1,3	1,3	0,0	6,6	18,2	67,8	14,7	-0,8
2005	6,0	0,0	1,0	1,0	0,5	2,2	-1,6	-1,1	0,6	-0,4
2006	-0,3	0,1	1,2	1,2	0,1	0,8	15,4	34,9	-2,2	-0,1
2007	2,1	0,1	1,3	1,1	0,4	1,5	13,0	50,6	3,2	0,0
2008	0,2	-0,1	1,0	1,3	-0,9	1,6	-6,6	-1,1	-1,4	0,3
2009	0,1	0,1	0,8	1,1	-0,2	-2,3	-34,0	-24,7	-3,0	0,4
2010	-1,0	0,0	1,4	1,0	0,0	3,9	22,1	81,3	11,7	0,2
2011	4,2	0,4	1,0	1,0	0,1	4,6	19,2	71,5	9,3	0,0
2012	2,3	0,2	1,0	1,2	0,4	2,5	6,1	12,3	8,3	0,6
2013	2,0	0,0	1,0	0,9	-0,1	2,7	5,2	4,0	18,4	0,0
2014	4,3	0,5	1,1	1,0	0,2	11,7	18,6	108,0	24,1	-0,2
2015	1,6	0,0	1,0	1,3	0,0	3,0	3,4	56,7	13,9	0,3
Celkem	24,8	0,9	14,0	14,2	0,6	41,2	87,6	490,3	105,4	0,4

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů ČSÚ

Příloha č. 16: Meziroční změny podílů komoditní struktury vývozu ČR do SRN (v %)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	1,1	0,4	2,7	2,8	0,0	3,8	23,1	50,6	15,2	0,3
2003	1,4	0,3	2,5	2,4	0,1	3,9	22,5	51,5	15,3	0,3
2004	1,4	0,2	2,6	2,6	0,0	4,2	21,2	52,8	14,8	0,1
2005	2,3	0,2	2,5	2,6	0,1	4,5	20,8	52,2	14,7	0,0
2006	2,1	0,2	2,8	2,9	0,1	4,3	21,3	53,0	13,2	0,0
2007	2,1	0,2	3,2	2,8	0,2	4,0	20,9	54,2	12,3	0,0
2008	2,2	0,2	3,1	3,6	0,1	4,3	20,1	54,3	12,1	0,1
2009	2,4	0,2	2,7	4,5	0,0	4,3	17,0	55,8	12,9	0,1
2010	1,9	0,2	3,1	3,7	0,0	4,2	17,2	57,3	12,3	0,1
2011	2,1	0,2	2,8	3,1	0,0	4,2	17,2	58,3	11,9	0,1
2012	2,3	0,2	2,7	3,7	0,1	4,3	17,2	57,2	12,3	0,2
2013	2,4	0,2	2,6	3,1	0,1	4,4	17,2	56,0	13,8	0,2
2014	2,4	0,2	2,4	2,5	0,1	4,8	16,3	57,2	13,9	0,1
2015	2,4	0,2	2,3	2,9	0,1	4,7	15,5	57,8	14,0	0,1
Změna ⁷	1,3	-0,2	-0,4	0,1	0,0	0,9	-7,6	7,2	-1,2	-0,2

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů ČSÚ

Příloha č. 17: Meziroční změny komoditní struktury dovozu ze SRN do ČR (v mld. Kč)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	0,8	0,2	-0,1	-0,7	0,7	5,6	7,1	20,2	5,1	0,0
2004	4,4	1,2	1,3	1,5	-0,3	9,3	18,9	35,2	13,4	-0,1
2005	2,9	0,7	0,5	2,2	-0,3	1,0	-0,5	-7,8	-2,8	0,3
2006	0,9	-0,5	1,3	4,3	-0,2	5,4	15,1	22,8	0,2	-0,2
2007	4,7	0,3	0,1	5,3	-0,1	9,3	18,0	31,7	1,5	0,0
2008	1,7	-0,9	-0,6	2,4	0,6	-1,6	-13,5	-14,4	-2,8	0,1
2009	0,6	0,4	-0,9	-1,3	-0,4	-8,6	-34,1	-62,6	-5,6	-0,2
2010	0,8	0,3	1,6	4,7	-0,4	12,9	19,5	44,0	1,5	0,0
2011	1,7	0,1	2,2	15,7	0,7	9,1	12,2	29,6	4,3	0,3
2012	3,5	0,1	0,8	-1,7	-0,1	3,9	-0,1	3,7	0,0	0,1
2013	4,6	0,7	-0,7	-1,5	-0,3	4,2	5,7	5,5	5,1	0,8
2014	2,7	-0,2	-0,1	-1,2	-0,1	10,9	18,8	66,1	14,5	-0,2
2015	-0,3	0,5	-0,3	13,3	0,2	5,1	6,9	28,0	12,8	0,4
Celkem	29,0	2,9	5,1	43,0	0,0	66,5	74,0	202,0	47,2	1,3

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů ČSÚ

⁷ Procentní změna podílu jednotlivých tříd SITC za sledované období

Příloha č. 18: Meziroční změny podílů komoditní struktury dovozu ze SRN do ČR (v %)

Rok	Třídy SITC (v mld. Kč)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	2,4	0,1	1,5	1,7	0,3	11,3	24,4	47,7	10,5	0,0
2003	2,4	0,1	1,3	1,4	0,4	11,5	23,9	48,1	10,8	0,0
2004	2,8	0,3	1,4	1,5	0,3	11,5	23,7	47,1	11,5	0,0
2005	3,3	0,5	1,5	1,9	0,2	11,7	23,7	46,0	11,1	0,1
2006	3,2	0,4	1,6	2,5	0,2	11,7	24,3	46,0	10,2	0,0
2007	3,6	0,4	1,4	3,0	0,1	11,8	24,4	45,9	9,4	0,0
2008	4,0	0,2	1,4	3,5	0,2	12,1	23,4	45,7	9,4	0,0
2009	5,0	0,4	1,5	4,0	0,2	13,1	22,0	43,6	10,3	0,0
2010	4,4	0,4	1,5	4,2	0,1	13,3	22,1	44,7	9,1	0,0
2011	4,2	0,3	1,7	6,0	0,2	13,2	21,5	44,1	8,7	0,1
2012	4,6	0,3	1,8	5,7	0,2	13,6	21,1	44,0	8,6	0,1
2013	5,1	0,4	1,6	5,3	0,2	13,7	21,2	43,3	9,0	0,2
2014	4,7	0,3	1,4	4,4	0,1	13,2	20,6	45,4	9,6	0,1
2015	4,4	0,4	1,3	5,6	0,1	12,8	19,9	45,2	10,3	0,2
Změna⁸	2,0	0,3	-0,2	3,9	-0,1	1,5	-4,6	-2,5	-0,3	0,1

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů ČSÚ

Příloha č. 19: Výchozí údaje pro prognózu budoucího vývoje Z. O. ČR se SRN (v mld. Kč)

Rok	Vývoz z ČR do SRN	Dovoz do ČR ze SRN	Obchodní bilance	Obrat
2002	457,1	430,5	26,6	887,6
2003	507,2	469,3	37,9	976,5
2004	623,1	554,3	68,8	1 177,4
2005	628,5	550,5	78,0	1 179,0
2006	685,0	599,4	85,6	1 284,4
2007	762,3	670,2	92,1	1 432,5
2008	759,7	643,3	116,4	1 403,0
2009	694,5	528,6	165,9	1 223,1
2010	819,2	613,7	205,5	1 432,9
2011	927,1	689,6	237,5	1 616,7
2012	966,2	699,6	266,6	1 665,8
2013	993,7	723,6	270,1	1 717,3
2014	1 161,2	834,7	326,5	1 995,9
2015	1 248,4	901,4	347,0	2 149,8
2016 ⁹	1 286,3	919,9	366,4	2 206,2

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

⁸ Procentní změna podílu jednotlivých tříd SITC za sledované období

⁹ Jedná se o předběžná data za rok 2016, zveřejněna Českým statistickým úřadem v Únoru 2017.

Příloha č. 20: Hodnoty pro výpočet MAPE u funkce kvadratické pro odhad vývozu

Rok	yt	yt'	[yt - y't]	[yt - y't] / yt
2002	457,1	508,3	51,2	0,112047473
2003	507,2	536,4	29,2	0,057490142
2004	623,1	568,7	54,4	0,087304606
2005	628,5	605,3	23,2	0,036847414
2006	685,0	646,3	38,7	0,056523066
2007	762,3	691,5	70,8	0,092848747
2008	759,7	741,1	18,6	0,024535343
2009	694,5	794,9	100,4	0,144562995
2010	819,2	853,0	33,8	0,041304810
2011	927,1	915,5	11,6	0,012539963
2012	966,2	982,2	16,0	0,016571000
2013	993,7	1053,2	59,5	0,059924525
2014	1 161,2	1128,6	32,6	0,028089476
2015	1 248,4	1208,2	40,2	0,032187280
Σ	11233,2	11233,2	580,3	0,802776840

Zdroj: Program EXCEL, vlastní zpracování

$$\text{MAPE} = \frac{100}{14} * 0,802776840 = 5,73 \%$$

Příloha č. 21: Hodnoty pro výpočet MAPE u funkce kvadratické pro odhad dovozu

Rok	yt	yt'	[yt - y't]	[yt - y't] / yt
2002	430,5	482,6	52,1	0,121012079
2003	469,3	497,0	27,7	0,058934583
2004	554,3	513,6	40,7	0,073348548
2005	550,5	532,7	17,8	0,032424342
2006	599,4	554,0	45,4	0,075774942
2007	670,2	577,6	92,6	0,138118174
2008	643,3	603,6	39,7	0,061699829
2009	528,6	631,9	103,3	0,195433977
2010	613,7	662,5	48,8	0,079561512
2011	689,6	695,5	5,9	0,008512181
2012	699,6	730,7	31,1	0,044505003
2013	723,6	768,3	44,7	0,061807629
2014	834,7	808,2	26,5	0,031706122
2015	901,4	850,5	50,9	0,056502773
Σ	8 908,7	8 908,7	627,2	1,039341692

Zdroj: Program EXCEL, vlastní zpracování

$$\text{MAPE} = \frac{100}{14} * 1,039341692 = 7,42 \%$$